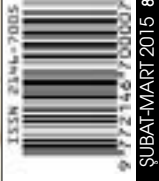

42. SAYI

ŞALOM

ŞUBAT-MART 2015 8TL

Dergi

22 yıllık
birikimin ekrana
yansması

ŞİRİN PAYZIN

İMZA:
"BY ESTİ"

HEDY
SCHLEIFER

*"Bağlantı
Mucizesi"*

METROPOL
STİLLERİ

RENÉE LEVİ
Sibel Sergisi

JOSEPH M.
SCHILLINGER

*20. Yüzyılda
Rönesans*

AH BEYOĞLU,
VAH BEYOĞLU

Yolları kesişen

YAZAR, BESTECİ,
FİLM YAPIMCISI

Luxury

322 71 71

KEMER COUNTRY'DE
7 ODA 2 SALON 800 M2
TAM MÜSTAKİL VİLLA.
5.000.000 USD

KEMER COUNTRY'DE
5 ODA 2 SALON 500 M2
TAM MÜSTAKİL VİLLA.
3.750.000 USD

KEMER COUNTRY'DE
ÇOK ŞİK BAKIMLI 5 ODA 2 SALON
450 M2 MÜSTAKİL VİLLA.
3.150.000 USD

KEMER COUNTRY'DE
6 ODA 1 SALON 450 M2
TAM MÜSTAKİL VİLLA.
3.000.000 USD

KEMERBURGAZ
PANORAMA VİLLALARIN'DA
TAM MÜSTAKİL 6 ODA 2 SALON
800 M2 VİLLA. 3.750.000 USD

KEMERBURGAZ
PANORAMA EVLERİ'NDE
5 ODA 2 SALON 350 M2
ÇATI DUBLEKSİ.
1.100.000 USD

www.stirlingluxury.com

İstanbul Cad. Kemer Corner Sitesi, İnci Blok, D:16 GÖKTÜRK / İSTANBUL

Emlak Danışmanlığı

444 44 93

Siz hayalinizdeki evi anlatın,
biz bulalım.

KEMERBURGAZ
ALTINTAŞ EVLERİ'NDE
4 ODA 1 SALON 250 M2 VİLLA.
920.000 USD

KEMERBURGAZ
ARKE TIP EVLERİ'NDE
KÖŞE KONUMLU 3 ODA 1 SALON
185M2 BAHÇE KATI.
560.000 USD

KEMER CORNER SİTESİ'NDE
FERA H 2 ODA 1 SALON
152 M2 BAHÇE KATI.
475.000 USD

KEMERBURGAZ
GÖKMAHAL SİTESİ'NDE
1 ODA 1 SALON +1 HİZMETLİ ODALI
DAİRE 535.000 TL

KEMERBURGAZ
MESA YANKI EVLERİ'NDE
2 ODA 1 SALON 110 M2 ARA KAT.
400.000 USD

KEMERBURGAZ
ARKE TIP EVLERİ'NDE
BÜYÜK TERASLI PANJURLU
3 ODA 1 SALON 180 M2 DAİRE.
570.000 USD

www.stirling.com.tr

İstanbul Cad. Kemer Corner Sitesi, İnci Blok, D:16 GÖKTÜRK / İSTANBUL

 YapıKredi

1-28 Şubat 2015 tarihleri arasında Crystal kartınızla yurt dışında yapacağınız tüm alışverişlerde %10 indirim yapılacaktır. Bir müşteri en fazla 100 TL değerinde indirim kazanabilir. Kazanılan indirim tutarı otomatik olarak harcama yapılan günün sonunda kartınıza yansıtılacaktır. Puan harcamaları, nakit çekim işlemleri, çok katlı mağazalarda yapılan alışverişler, internet ve mail order yoluyla yapılan harcamalar kampanyaya dahil değildir. Kampanyaya Crystal Visa Infinite ve MasterCard Signia kartlar dahildir.

Crystal sahiplerinin alışveriş ayrıcalıkları dünya çapındadır.

Crystal sahibiyse, Şubat ayı boyunca tüm yurt dışı alışverişlerinizde **%10 indirim** kazanırsınız.

Pahada ağır şeyleri almanın en hafif yolu

Crystal

crystalcard.com.tr

444 0 446
Yapı Kredi VIP Line

Editörden...

Sevgili okurlar, Şubat dergimizin kapağındaki hanımefendiyi tanımayanınız yoktur her halde. CNN’de gündemin tartışıldığı “Ne oluyor?” adlı programı ile haftanın birkaç gecesi bizleri ekrana bağlayan Şirin Payzın bu ay Dergi’ye konuk oldu. “22 yıllık birikimin ekrana yansması: ŞİRİN PAYZIN” başlıklı keyifli söyleşi ile bu deneyimli gazeteci/sunucuyu yakından tanıma olanağını buluyoruz. Türkiyeli olup da ülkemiz dışında ünlenen iki sanatçıyı tanıtıyoruz bu ay siz okurlarımıza. Tasarladığı halılarla Londra’da prestijli birçok ödüllere layık görülen *Esti Barnes* başarı öyküsünü bizlerle paylaştı. Diğer sanatçımız da çocuk yaşta Türkiye’den İsviçre’ye göç eden *Renée Levi*. Ünlü bir ressam olan *Renée Levi* yıllar sonra kişisel sergisi ‘Sibel’i açmak üzere geldiği İstanbul’da Şalom Dergi’nin de söyleşi konuğu oldu.

Her yıl gerçekleşen ve katılımcıları bir kültür yolculuğuna çıkaran Limmud etkinliğinin çok sayıdaki konuk konuşmacılarından biri de *Hedy Schleifer*’di. 35 yıllık deneyime sahip bir psikoterapist olan *Schleifer* profesyonel olarak çiftlerle yaptığı terapi çalışmalarının yanı sıra, uzun yıllar süren evliliğinin yaşam laboratuvarında geliştirdiği kişisel çalışmalarını da bizlere anlatıyor...

Şalom Dergi’nin dikkatli okurları Piyanist-Besteci-Orkestra

Şefi-Müzikolog-Yazar-Eğitmen *David Ezra (Mehmet) Okonşar* ile ilgili geçmiş bir sayımızda yayınlanan yazıyı ve sanatçının “*Ibrani Rapsodileri*” adı altında bestelerini animsıyacaklardır. Bu dergimizde *David Ezra (Mehmet) Okonşar* yazarımız oldu, bizlere yenilikçi ve sıra dışı yaklaşımları ile bilinen 20. yüzyılın önemli bir teorisyeni *Joseph Moiseyevich Schillinger*’i tanıttı.

“Bir öykü, bir senfoni, bir film...” başlıklı inceleme yazısında ise, *Thomas Mann*’dan yola çıkarak bir yazar, bir besteci ve bir sinemacının yollarının nasıl kesiştiğini keşfedecek, evrende her şey ve herkesin birbirine bağlı olduğunun bariz bir örneği ile karşı karşıya geleceğiz. *Thomas Mann, Gustav Mahler, Luchino Visconti*’nin yolları nasıl kesişmişti acaba?

‘*Korku İmparatorluğu’nda Müzik*’ yazısında faşizmin mağdurlarından ünlü besteci *Şostakoviç* örneğinden yola çıkarak, 1930’lu yıllardan itibaren Almanya’da Hitler, Rusya’da Stalin, İtalya’da Mussolini ile Avrupa’da esen faşizm fırtınası karşısında sanatçıların direnmesinin ne kadar güç olduğuna bir kez daha tanık olacağız.

Gezi yazılarımızda Peru’yu görseller eşliğinde tanımaya devam ederken, İstanbul’un can damarı *Beyoğlu’nda* nostaljik bir tura katlıyoruz.

Yahudi takviminde Şevat ayının 15’ine denk gelen ve ağaçların yıl başı olarak kabul edilen *Tu Bişvat* bayramını 4 Şubat günü kutladık. Ağaçların verdiği ürünleri tadımlarken, yenilenme ve verimlilik adına fidanlar diktik.

14 Şubat’ta ise artık evrensellik kazanmış bir kutlama var. Çok eskilerde *Valentin* ismindeki Katolik din adamının anısına bir bayram günü olarak ortaya çıktıysa da, zamanla globalleşen dünyamızda tüketimi arttıran bir Sevgililer Günü’ne dönüştü. Yine de asıl önemli olan insanların birbirlerine sevgilerini ifade ediyor olmaları değil mi?

Sevgiyle kalın...

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivill Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş, Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd.Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi, 2.
Cadde, No:202/A Bağcılar İstanbul
Tel: 0212-325 7125
www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda satılmaktadır.

ŞALOM GAZETESİ’NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

72

84
SEYAHAT TUTKUSU
Fotoğraflarla
Latin Amerika
günlüğü-2

İçindekiler

8 KİM, NASIL, NEREDE? Hitchcock'un Holokost belgeseli- Marilyn Monroe'nun eşyaları satışta

24 ARAŞTIRMA Yolları kesişen bir yazar, bir besteci, bir film yapımcısı

38 GELENEK Ağaçların Yıl Başı Tu bi Şvat

60 MÜZİK Korku İmparatorluğunda Müzik

62 PORTRE/ 20. yüzyılda Rönesans Joseph Moiseyevich Schillinger

68 NİTELİK+KİTAPLIK Aydınlık ve neşenin peşinde

70 AKTÜEL Aşk olmadan yaşanabilir mi?

72 GURME Bulgurun ismini, şefliğin haysiyetini lekeledim

78 STİL Metropol stilleri

88 YAŞAMDAN Amin-Amen ya da her neyse

90 SAĞLIK Antibiyotik ne zaman kullanılır?

94 ASTROLOJİ Entelektüel Kova

96 DALDAN DALA Şangri La

98 SİNEMA İsrail Sineması 2

52

104
SANAT
AJANDASI

ROTA DIŞI
Ah Beyoğlu, Vah
Beyoğlu

12

32

40

SÖYLEŞİLER 44

12 ŞİRİN PAYZIN 22 yıllık birikimin ekrana yansması

32 HEDY SCHLEIFER ile Bağlantı mucizesi

40 ESTİ BARNES İmza: By Esti

44 RENÉE LEVİ ile 'Sibel' sergisi üzerine

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

ARONOFSKY, BERLİN FİLM FESTİVALİ JÜRİ BAŞKANI

Darren Aronofsky, 5-15 Şubat tarihleri arasında gerçekleşen 65. Berlin Uluslararası Film Festivali'nin jüri başkanlığını yapıyor. Festival yönetiminden yapılan açıklamada Aronofsky'nin sanatsal yaklaşımının, sinema dilinin ve estetik anlayışının dikkat çekici olduğu ifade edildi. Yedi kişilik uluslararası jüride Alman oyuncu Daniel Brühl, Güney Koreli yönetmen ve senarist Bong Joon-ho, ABD'li yapımcı Martha De Laurentis, Perulu yönetmen Claudia Llosa, Fransız oyuncu Audrey Tautou ve ABD'li senarist Matthew Weiner yer alıyor.

ABD GÜZELİ MYERSON YAŞAMINI YİTİRDİ

ABD'nin ilk Yahudi güzellik kraliçesi Bess Myerson 90 yaşında hayata veda etti. 1945 yılı ABD güzeli olan Myerson, popülerliğinden yararlanarak Ed Koch'un 1977 belediye seçimlerini kazanmasında etkin olmuştu. Bess Myerson 1980'de Demokrat Parti'den senato adaylığı için mücadele etmiş ancak başarılı olamamıştı. Bu yenilgiden üç yıl sonra Ed Koch onu yüksek bir maaşla kültür işlerinden sorumlu kişi olarak görevlendirmişti. Rus göçmeni bir Yahudi ailesinin kızı olarak dünyaya gelen Myerson, 'Miss America' unvanını kullanarak ülkeyi dolaşır, antisemitizme ve ırkçılığa karşı mücadele ederdi.

GWYNETH PALTROW'DAN YENİ BİR KİTAP

Gwyneth Paltrow, katıldığı bir televizyon programında üçüncü yemek kitabını yayınlamak üzere çalışmalar yaptığını söyledi. 42 yaşındaki oyuncu yeni kitabının tüm aileye uygun tarifler içerdiğini belirtti. Yaptığı diyeteye göre alkolü, kafeini, şekeri ve gluteni hayatından çıkaran Oscar ödüllü Paltrow, daha önce 2013'te 'It's All Good' ve 2011'de 'My Father's Daughter' adlı kitapları yayınlamıştı.

ARJANTİN'Lİ YÖNETMENİN FİLMİ OSCAR'A ADAY

En İyi Yabancı Film kategorisinde aday olan Damian Szifron'un 'Wild Tales' (İspanyolca 'Relatos Salvajes') adlı filmi 22 Şubat günü Akademi Ödülünü kazanırsa, bu ödül Arjantin'in üçüncü Oscar'ı olacak.

Yahudi asıllı Arjantinli yönetmen Damian Szifron'un, altı bölümden oluşan filmi mizah, şiddet ve gerilim içermekte. Yahudi karakterler ve Szifron'un yaşamından alıntılarının da kullanıldığı filmin. Final bölümü klezmer müziği eşliğinde bir Yahudi düğünü temasını işliyor. Arjantin'de 3 buçuk milyon kişinin izlediği 'Wild Tales'in 39 yaşındaki yönetmeni Szifron, sinema kariyerine başlamadan önce yönettiği ve yazdığı TV dizileri ile ünlendi ve birçok ödül kazandı.

HITCHCOCK'UN HOLOKOST İLE İLGİLİ BELGESELİ

İngiliz yönetmen Alfred Hitchcock'un 2. Dünya Savaşı sonrasında Sovyetler Birliği ve İngiliz ordularının savaş sırasında çektiği video görüntülerini kullanarak hazırladığı, ancak görüntüleri çok rahatsız edici bulunduğu için gösterime sokmadığı Holokost belgeselinin 70 yıl aradan sonra izleyicilerle buluşacağı açıklandı. Gerilim filmleriyle dünyanın önde gelen yönetmenlerinden biri olarak kabul edilen ve 1980 yılında hayatını kaybeden Hitchcock'un imzasının bulunduğu belgesel, bu yılın ilk aylarında İngiliz televizyonlarında yayınlanacak. "Memory of the Camps" isimli tamamlanmayan belgesel, Savaş Müzesi'nde bulunan diğer kısımlarından da eklemeler yapılarak, tamamlanmış haliyle ilk kez ve farklı bir isimle gösterime girecek.

TIMING FOR CHAMPIONS

The Edox Hydro Sub North Pole – Champion free diver Christian Redl and Australian photographer Markus Fillinger will head to the geographic North Pole in 2015. Their aim: to investigate the effects of global warming on the Pole's fragile environment and carry

out the world's first free dive under the ice. The Edox Hydro Sub North Pole will be with them every step of the way. **From the Swiss mountains to the icy wastes of the Arctic, the Edox Hydro Sub North Pole is a time machine made for the ultimate challenge.**

EDOX

Maître Horloger - Les Genevez
depuis 1884

MEY

SAAT
ve DİŞ TİC. LTD. ŞTİ.

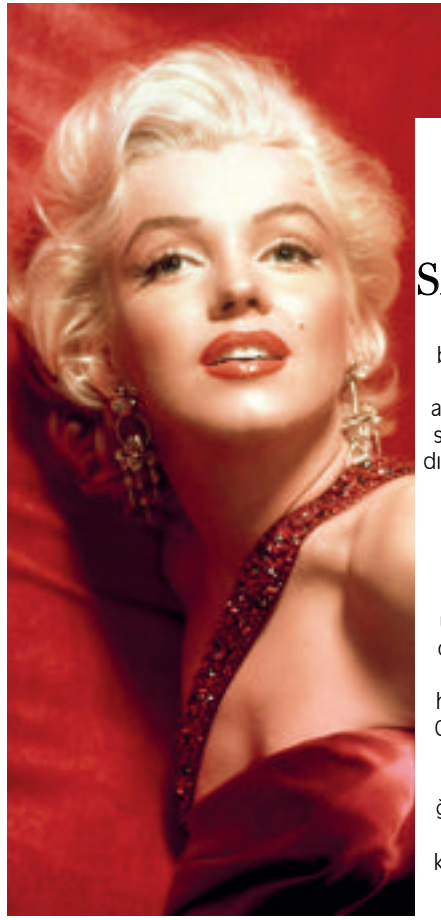
Aşirefendi Cad. Türkiye Han No.13 Kat.1/2 Sirkeci / Fatih / İstanbul
T. 0212 514 49 37 | F. 0212 526 49 37 www.meysaat.com

ARNAVUT YAZARA 2015 KUDÜS EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Arnavut şair ve yazar İsmail Kadare işlediği temaların evrensel değere sahip olması nedeniyle 2015 yılı Kudüs Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. Kadare ödülünü 8 Şubat'ta açılışı gerçekleşen Kudüs Uluslararası Kitap Fuarı'nda aldı. Yapılan açıklamada, bu ödülün kişinin toplum içindeki özgürlük hakkını en iyi ifade eden yazara verilmekte olduğu bildirildi.

Geçmiş yıllarda bu ödülü kazananlar arasında; filozof Bertrand Russell ile Mario Varga Llosa, Milan Kundera, Simone de Beauvoir, Susan Sontag, Arthur Miller, Haruki Murakami ve Ian McEwan gibi yazarlar var. Ülkesini ve totaliter rejimi eleştirmesi ile de sivrilen 79 yaşındaki Kadare, Arnavutluk'un en ünlü yazarlarından.

MARILYN MONROE'NUN EŞYALARI SATIŞA ÇIKACAK

Marilyn Monroe'ya ait ender bulunan bazı hatıra eşyaları 16 milyon dolar karşılığında açık arttırma ile satışa sunulacak. Bu satıştan elde edilecek para yardım kuruluşlarına tahsis edilecek.

Hayatı boyunca Monroe ile ilgili, aralarında elbiselerin hatta iç çamaşırlarının da bulunduğu eşyaları toplayan İngiliz koleksiyoncu bunları ünlü artistin 90. doğum günü olan 1 Haziran 2015 günü açık arttırma ile satışa çıkarmayı hedefliyor. Koleksiyoncu David Gainsborough Roberts, BBC'ye yaptığı açıklamada; "Artık 70 yaşımdayım, esim yok, çocuğum yok. Bu nedenle Winston Churchill ve Adolf Hitler'e ait koleksiyonlarımı da yavaş yavaş satmayı düşünüyorum" dedi.

WOODY ALLEN'DEN TV DİZİLERİ

Woody Allen ilk kez TV dizileri için hazırlık yapıyor. 79 yaşındaki sanatçı Amazon'da yayınlanmak üzere hazırlayacağı dizilerin senaryosunu yazacak ve yönetecek. Amazon Stüdyolarının başkan yardımcısı Roy Price; "Amerikan sinemasının yaratıcı yönetmeni Woody Allen'in ilk TV dizilerini önümüzdeki yıl yayınlayacak olmanın heyecanını yaşıyoruz" dedi. Ünlü yönetmen Allen'in Price'a yanıtı şöyle oldu; "Bu işe nasıl girdiğimi bilmiyorum. Henüz hiçbir fikrim yok, nereden başlayacağımı bilmiyorum. Bence Roy Price benimle çalıştığına pişman olacak."

ÇEKİM ARALARINDA SCARLETT JOHANSSON

Genelde kırmızı halı üzerinde verdiği pozlarla görüntülenen Scarlett Johansson'un bu kez çok farklı görüntüleri basına yansıdı. 'Hail Caesar' adlı filmin Los Angeles'teki çekim aralarında 30 yaşındaki Johansson fotoğrafçılara ilginç pozlar verdi. Saçları ve makyajı retro tarzında olan Johansson'un başındaki siyah şapka ile zebra deseni bornozu ve siyah banyo terlikleri belirgin bir tezat oluşturdu. Scarlett Johansson'un başrolünü oynadığı, Jonah Hill, Channing Tatum, George Clooney, Ralph Fiennes, Josh Brolin ve Tilda Swinton'un da rol aldığı 'Hail Caesar' adlı filmin yönetmenliğini Ethan ve Joel Coen kardeşler yapıyor. Filmin 2016'nın Şubat ayında gösterime girmesi öngörülüyor.

ABLASININ SEVİNCİNİ PAYLAŞIYOR

37 yaşındaki Maggie Gyllenhaal geçtiğimiz günlerde 'The Honorable Woman' filmindeki başarısı nedeniyle En İyi Oyuncu dalında Altın Küre ödülünü kazandı. 34 yaşındaki oyuncu Jake Gyllenhaal Los Angeles, Beverly Hilton'da gerçekleşen ödül töreninde ablası Maggie'ye eşlik etti. Basın mensuplarına konuşan konuşan Jake; "Ablamın heyecanını paylaşmaktan çok mutluyum. Onu takdir ediyorum. Çocukluğum zaten ona bakmak, onu izlemekle geçti" dedi.

Sevgililer Günü'nde
En Özel
Çiçekler...

Roza Çiçek Mağazası

ROZA ÇİÇEKÇİLİK, geniş ürün yelpazesıyla müşterilerine Sevgililer Günü için de çok özel seçenekler sunuyor. Kırmızı güller böyle özel bir gün için her zamanki gibi önceliğini koruyor. Hediyelerinin kalıcı olmasını tercih eden aşıklar için de orkideli tasarım aranjmanlar aşkın güzelleştirdiği en güzel simgeler olarak seçilebilir.

Roza
Çiçek Mağazası

BÜLENT TALANAY
Abide-i Hürriyet Caddesi İskete sk. No 15 Şişli / İstanbul
Tel: 0 (212) 247 42 30-31 / 0 (212) 240 25 00

22 yıllık
birikimin
ekrana
yansımaları

SİRİ PAYZI

N

Hani bir başkasının başarısıyla övünürsünüz ya bazen... Çünkü o sizin “cinsinizi” temsil ediyordur neticede... Ben Şirin Payzın’ı ekranda her gördüğümde, aynı tepkiyi verdiğimi fark ettim: “Helal olsun kadına!” Tanışınca daha da çok sevdim onu... Bu kez ekrandaki ciddiyetine ek olarak, ismi kadar da şirin olduğunu gördüm. Öyle hoş bir söyleşi oldu ki, söyleşinin sonunda bana tüm içtenliğiyle: “İnanın bu şekilde, sizinle akşama kadar sohbet edebilirdim, çok keyifliydi!” dediğinde gözlerimin içinin güldüğünden eminim. Dolu dolu kişiliğini, sınırları hiçe sayan bakış açısını, hayata, seyahate ve işine duyduğu aşkı çok sevdim, söyleşimizi okuduktan sonra eminim siz de benimle aynı fikirde olacaksınız...

FOTOĞRAFLAR: TERİ ERBEŞ

Şöyle bir soruyla başlamak istiyorum: Yaptığınız işi seviyor musunuz?

Yaptığım işi çok seviyorum. Zaten sevmesem, yapılacak iş değil... Çok klasik bir deyiş olacak ama gazetecilik hakikatten bir meslek değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi. 24 saat kafanız o şekilde çalışıyor, duygularınız öyle şekilleniyor, etrafa bakış açınız, algılarınız her şey etkileniyor. Aklınızda sürekli olarak, "Neyi değiştirebilirim, neyi dönüştürebilirim, bunu nasıl habere taşıyabilirim ya da ne yaparsam bu gidişata bir etkim ya da katkımla olabilir?" gibi sorular dönüp duruyor. Böyle bakınca, oldukça yorucu ama yürek konulan bütün işler öyle değil mi zaten? Ama bu yorgunluğun bir karşılığı var sonuçta... İşler iyi gittiğinde, karşılığını bulduğunuzda, bir insanın hayatına dokunabildiğinizde, gazetecinin ödülü de bu oluyor.

Bir bakıma baba mesleğini devam ettiriyorsunuz?

Doğrudur, babam da gazeteciydi, ama TRT'nin kuruluşundan sonra, yani 70'li yıllardan sonra TRT'de çeşitli kademelerde çalışmaya başladı. En son Dış Haberler Müdürü'ydü. Ekranlarda pek görünmedi, ama biliyorsunuz o dönem TRT'de ya haberleri hazırlayan, işin mutfağındaki gazeteciler vardı ya da spikerler. Spikerlik de bambaşka bir kariyerdi. Ama yine de babamın muhabirliğini hatırlıyorum. TRT adına yurtdışından haberler bildirdiğini ya da ne bileyim izlediği pek çok önemli zirveyi aktardığını hatırlıyorum. Bir dönem BBC'de de çalışmış.

Ailenizde siyasetçiler de var...

Hem anne tarafında, hem de baba tarafında siyasetçiler var, üstelik epeyce karışık. Hem CHP'li var, hem Demokrat Partili, hem de İşçi Partili var. Büyük teyzem Behice Boran. Kısacası siyasetin içinde, siyasetle pekişmiş bir aileyiz. Tüm bunlara rağmen ben siyasete girmeyi düşünmedim. Hatta şöyle söyleyeyim, şu siyasi ortamda bir gazetecinin ya da televizyoncunun bir siyasetçiden daha fazla yaptırımı olduğu, siyasete daha çok katkı sağladığını düşünüyorum. Maalesef parlamenter yapımız ve siyasi partiler yapısı, milletvekillerine yeterli özgürlüğü vermiyor ve bu yüzde de bütün kararların liderlerin iki dudağının arasında geçerli olduğu bir sistemde, işleyiş göstermeleri zor. Elbette buna rağmen fark yaratan, gerçek anlamda ruhunu ortaya koyan bazı milletvekilleri var, ama az sayıdalar. Dolayısıyla bu durum değişene kadar, gazetecilik tarafında kalmayı tercih edeceğim, sonradan zaman ne gösterir bilemem.

Çok ilginç bir kişi daha varmış çocukluğunuzda: bahçıvanınız! Nazi Almanya'sında kamplarda çalışmış bir Kırım Türk'üymüş, biraz anlatır mısınız?

Bu öyküyü anlatmaktan biraz imtina ediyorum aslında, çünkü yanlış anlaşılabilir istemiyorum. Evimizdeki bakıcı ya da bahçıvan figürleri bir zenginlik ya da varlık

Kazan Tatar'ı olan dedemin, Bolşevik İhtilali sırasında Taşkent'ten çok ilginç bir kaçış hikâyesi var. İhtilalde ailesinden pek çok kişiyi kaybedince, Rusya'yı bırakarak tek başına Türkiye'ye geliyor. Ve önce İstanbul'da, ardından da Ankara'da sıfırdan yeni bir hayat kuruyor kendine.

ifadesi değildi asla. Zaten Kazan Tatar'ı olan dedemin, Bolşevik İhtilali sırasında Taşkent'ten çok ilginç bir kaçış hikâyesi var. İhtilalde ailesinden pek çok kişiyi kaybedince, Rusya'yı bırakarak tek başına Türkiye'ye geliyor. Ve önce İstanbul'da, ardından da Ankara'da sıfırdan yeni bir hayat kuruyor kendine. Bu yüzden ileriki yıllarda, dedemin, etrafındakilere bir sahip çıkma hali vardı sürekli. Bu bahsettiğiniz bahçıvan Hamza Bey de bunlara bir örnek. Zannedersen bir şekilde dedemle bir akrabalıkları da varmış. Ancak ne yazık ki, öyküsünün ayrıntılarını tam olarak bilemiyorum, çünkü anneanneme ya da dedeme anlatmak aklımıza gelmemiş ve elimizde yazılı bir belge de yok. Onu her zaman bahçemize bakan – anneannem bahçeye çok meraklıydı – ama aslında arkasında çok önemli bir hikâye barındıran biri olarak hatırlıyorum. Küçüklüğümden aklımda kalan, Hamza Bey'in Almanca konuştuğu, çünkü kamplara gönderildiğinden, bir süre Almanya'da kalmış.

Bir de bakıcı vardı demişiniz...

Evet, aynı şekilde bizimle birlikte oturan bir Ermeni bakıcımız vardı. Ailemizin bir parçası gibiydi, hepimizi o büyüttü. Adı Lolo'ydu ve onu çok severdik. Bu etrafımızdaki insanlara, herhalde dedemin etkisiyle asla bize hizmet eden insanlar gözüyle bakmadık, hepsi de aramıza sonradan katılan aile fertleriydi ve üzerimizdeki etkileri de çok fazlaydı. Türkiye mozağının küçük bir minyatürü gibiydi evimiz. Bu insanların, benim ben olmamda çok büyük katkıları var, çünkü o dönemin Suadiye'si o dönemin mozağını yansıtıyordu. Çok farklı kimliklerden, farklı geçmişlerden gelen insanlarla bir arada büyüdüm.

Etrafınızda hep güçlü kadınlarla büyüdünüz ve bir söyleşinizde, "erkek ağırlıklı ekrana çok sinirleniyorum," dediniz. Halen devam ediyor mu bu düşünceniz?

Bu sözleri söylediğim dönem, gerçekten ekranda sadece erkekler vardı, ama sonradan ne olduysa – ben söyledim diye değil tabii – , çok hoş bir şey oldu ve bir anda durum tersine döndü. Özellikle ben kendi grubum, yani Doğan Holding ve CNN Türk için konuşabilirim – müthiş bir dönüşüm yaşadık. Bunda tabii patronumuz Arzuhan Doğan Yalçındağ'ın ve Doğan ailesindeki güçlü kadınların varlığının da büyük katkısı var. Kanal D'de kadın yöneticiler inanılmaz etkili pozisyonlara geldiler. CNN Türk'ün Ankara Temsilcisi, Ankara Haber Müdürü, İstanbul'daki Program Müdürümüz, ana haber spikerimiz bunlardan sadece bazıları... Ben de Prime Time'ı Mesut Yar ile paylaşıyorum. Ancak bu durum maalesef Türkiye genelinde böyle değil. Mesela hâlâ Genel Yayın Yönetmeni kadın olan sadece Taraf Gazetesi var. Dolayısıyla bu eşit temsiliyet meselesinde halen halledilmesi gereken noktalar var.

Nasıl hazırlanılıyorsunuz programlarınıza? Davet ettiğiniz kişiler ve gündem hakkında o kadar bilgiyi sindirmek zor olmuyor mu?

Tabii ki bir hazırlık süreci var, ama bunu tek başıma yapmıyorum sonuçta, bana çok büyük destek olan bir ekibim var. Diğer yandan çok iyi bir gazete okuyucusuyum.

Hemen hemen bütün günlük gazeteleri okuyorum – tabii satır satır olmasa da, manşetleri ve özellikle de yakından takip ettiğim köşe yazarlarını... Artık biliyorsunuz, internet haberciliği ve sosyal medyadan da haberleri an be an izlemek mümkün. Bunun dışında, 22 senedir gazetecilik yapıyorum ve bunun beraberinde getirdiği bir birikim oluyor tabii. Tabiri caizse, o gün işlenmesi, gündeme taşınması ya da büyütülmesi gereken haberin "kokusu" burnuma geliyor. Buna altıncı his mi dersiniz, iç ses mi dersiniz... Bilemiyorum. Bir de Türkiye'de maalesef gündem sürekli değişse de kısıtlı insan kaynağıyla döndüğümüz bir gerçek. Benim yapmaya çalıştığım, fikirlerimiz uyuşmasa da, hayata aynı perspektiften bakmasak da, programımda olabildiğince farklı yelpazelerden insanı ağırlayabilmek. Benim için hangi duruştan, görüşten, geçmişten olduğu ya da hangi cemaate mensup olduğu hiç fark etmiyor, yeter ki konuya katacak değerli bir sözü olsun.

Bir süre eğitiminize ve çalışma hayatınıza yurtdışında devam ettiniz? Sonra sizi Türkiye'ye dönmeye iten ne oldu?

Kariyerimin çok başlarındaydım. New York'ta, Birleşmiş Milletler'de çalıştım. Aslında gazeteciliğe başlamam da o döneme rastlıyor çünkü BM daimi temsilciğindeki basın bürosunda görevliydim. Ve oradayken pek çok siyasi olayı birebir izleme fırsatı buldum. Sonrasında, yani 1998 ile 2001 seneleri arasında eski eşimin işi nedeniyle Belgrat'ta yaşadım. Bu vesileyle Kosova Savaşını, NATO'nun bombardımanını, Belgrat'ın boşaltılmasını, Miloseviç'in kaçışını yerinde izledim. Bir süre sonra oradaki sefaret de boşaltılınca, sefir olan eşim geçici bir süreliğine Ankara'ya döndü. O dönüştü

sonra, ben bir daha geri dönmedim, Türkiye'de kaldım.

Hiç yurtdışında yaşamayı düşünmediniz mi ya da istemediniz mi?

Aslında gazeteci olarak uluslararası bir kariyer yapabirdim. O dönem başvursaydım, CNN International'a ya da başka bir kanala girebilirdim, ama anadiliniz İngilizce olmayınca bu gibi yerlerde şansınız çok fazla değil. Pek fırsat çıkmıyor karşınıza. Ancak haber ajanslarının Türkiye ofisinde çalışıp Ortadoğu'ya bakabilirdim. New York'tan döndüğüm seneler, Türkiye'de özel kanallar yeni yeni açılmaya başlamıştı ve açıkçası burası çok daha cazipti benim için. Çünkü insanın anadilinde yayın yapması çok daha rahat. Bir de şunu unutmamak gerekir ki, Türkiye gazeteciler için gerçek bir cennet. Çok stratejik bir bölge, sürekli yeni haberler var, Ortadoğu bir yandan, AB, Rusya diğer yandan, Türkiye'nin iç politikası desenez o zaten derya deniz... Başka herhangi bir ülkede gazetecilik hayatının bu kadar renkli olabileceğini düşünemiyorum.

ŞİRİN PAYZIN, 1968 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Yükseköğrenimini Ankara'da ve New York'ta tamamlayan Payzın, CNN TÜRK'ün kurulduğu 1999 yılında kıdemli diplomasi muhabiri olarak göreve başladı. 2002 yılının Eylül ayına kadar bu görevini sürdürdü. Muhabirlik görevi süresince, Pakistan'daki askeri darbe, AB Helsinki Zirvesi, İsrail'de ikinci intifada, İran'da seçimler, Bağdat'ta yaşanan krizler, 11 Eylül sonrası New York'ta düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu da dahil olmak üzere, sıcak haberleri CNN Türk adına yerinde izledi. Bu dönemde aralarında Irak Başbakan Yardımcısı Tarık Aziz, Pakistan Devlet Başkanı Pervez Müşerref gibi isimlerin de bulunduğu pek çok ülkenin lideriyle konuştu. Ankara'da diplomasi muhabiri olarak Türk dış politikasına dair haberler ve röportajlar yaptı. 2001 yılında "Dünyada Bugün" programını hazırladı ve sundu. Irak'tan izlenimlerini "Perspektif" programı için belgesel olarak hazırladı. 2003 yılının Mart ayında başlayan, Irak Savaşı sırasında ise TRT adına İran'a giden ve buradan özel bir program hazırlayan Payzın, CNN Türk'e geçmeden önce 1994-1999 yılları arasında ATV ana haber bülteni kadrosunda diplomasi muhabirliği yaptı. ATV ve Sabah Gazetesi adına gittiği yurt dışındaki pek çok haber sırasında devlet başkanlarıyla özel röportajlar gerçekleştirdi. Şirin Payzın, 1997'de Libya Lideri Muammer Kaddafi ile yaptığı özel röportajla Türkiye Gazeteciler Cemiyeti "Yılın Röportajı" ödülünü kazandı. "Hepsi Birer Güldünya" belgeseliyle "2004 Metin Göktepe Yılın Görüntülü Haber Ödülü"nü kazandı. Kendisi halen CNN Türk'te yayınlanan "Ne Oluyor?" adlı programın sunuculuğunu ve moderatörlüğünü yapmaktadır.

Direkt CNN Türk'te mi çalışmaya başladınız Türkiye'ye dönünce?

Hayır, önce Show TV'de, sonra da ATV'de çalıştım. ATV'de çalışırken diplomasiye baktım – uluslararası diplomasi muhabiriydim. Dolayısıyla yurtdışında yaşamadım, ama hemen hemen yurtdışında yaşar gibiydim; Ortadoğu'da olabilecek her olayda, Filistin'de, İsrail'de, Ürdün'de, Suriye'de, Irak'ta, Libya'da (aklınıza neresi gelirse) oradaydım. Ali Kırca'nın ekibindeydim ve sağ olsun o da çok önümü açmıştır. Ben bir yerde yaşamaktansa, hep "dünyalı" olmayı tercih ettim. Hiçbir zaman kafamda çok fazla sınırlarım olmadı. Hep sınırsız yaşamak istedim ve gazetecilik de bana bu fırsatı verdi. Çok fazla şeye tanık oldum, çok gezdim, çok gördüm o yüzden mesleğime çok şey borçluyum ve çok da minnettarım. Bana istediğim hayatı yaşattı.

Bence dünya koskocaman bir yer ve insan olarak her neresinde yaşarsak yaşayalım, hepimiz aynıyız. Aynı dertlerle uğraşıyoruz, günlük kaygılarımız aynı, varmak istediğimiz hedefler aynı. Bazen etnik kimlik ya da dini inanç devreye girse de, günün sonunda herkes bir.

Genellikle en çok ne yaptığınız ya da yapmadığınız konusunda eleştiri alıyorsunuz izleyicilerinizden?

Bunu çok tekrarladım ama bir kez daha söyleyeceğim, şu anda Türkiye'de feci bir kamplaşma var. Kimse birbirini dinlemiyor, kimse zaman ayırıp karşısındakinin dediğini anlamaya çalışmıyor. Herkes haklı, herkes en iyisini biliyor! Ve ait olduğu tarafta sizi de yanında görmek istiyor. "Taraflını seç, öyle gel" dönemini yaşıyoruz. Tayyip Erdoğan'ın: "Ya taraf olursun ya bertaraf" sözü gerçekten uygulamaya geçti. Herkes bir pozisyon almış durumda ve bu aldığı pozisyonundan asla taviz vermek istemiyor. Dolayısıyla bana da çok eleştiri geliyor, ama gelen eleştirilere bakacak olursanız, hepsinin genel olarak taraf olmamamdan kaynaklandığını görürsünüz.

Sorduğunuz soruları mı eleştiriyorlar?

Daha çok o soruları kime sorup kime sormadığımı eleştiriyorlar. Aslında insanlar sorduğum soruyu benim fikrim olarak kabul ediyorlar. Oysa o sadece bir soru, üstelik illa ki istediğim cevabı almak zorunda da değilim. Ya da cevabını önceden varsayarak sormuyorum. Soru sormak bizim mesleğimizin temeli, özü. Soru sormadan gazetecilik yapamazsınız. Soru soracaksın, merak edeceksin, her şeyden kuşkulunacaksın ve ikna olmak konusunda da karşındakini zorlayacaksın. Gazetecilik bunu gerektirir. Baştan, anlatılanları sorgusuz sualsiz kabul etmek için bu mesleği yapmıyoruz.

Sormama gerek yok aslında ama merak ettim, eleştiriler daha çok sosyal medyadan mı geliyor?

Elbette. Oysa yolda yürüdüğüm zaman insanlar inanılmaz sıcak davranıyorlar. Ve bu ilgiyi sadece belli bir çevreden değil, pek çok çevreden görüyorum. Esnaf böyle, taksi şoförleri böyle, sokakta benimle fotoğraf çektirmek

Türkiye'de feci bir kamplaşma var. Kimse birbirini dinlemiyor, kimse zaman ayırıp karşısındakinin dediğini anlamaya çalışmıyor. Herkes haklı, herkes en iyisini biliyor! Ve ait olduğu tarafta sizi de yanında görmek istiyor. "Taraflını seç, öyle gel" dönemini yaşıyoruz.

isteyen teyzeler, amcalar böyle... Her sosyal statüden, her yaşam biçiminden insan bana karşı harika bir yakınlık gösteriyor. Ama gel gör ki, hakaret, küfür, eleştiri hepsi sosyal medyada. Ben o yüzden bu kötü eleştirileri kafaya takmamayı, okumamayı öğrendim, çünkü bu hakaretler ne benim tavrımı belirliyor, ne de bana bir şey kazandırıyor. Elbette ki ben de sosyal medyayı kullanıyorum, ama sadece programlarımın tanıtımı veya konuğumun kamuoyuna duyurulması için.

Herkesi memnun edemiyor insan, maalesef...

İnanın, benim herkesi memnun etmek gibi bir derdim yok. Benim tek istediğim, bu ülkenin daha demokratik, özgürlüklerine daha fazla sahip çıkan bir yer olması. Çünkü hakikaten çok güzel bir ülkede yaşıyoruz, inanılmaz güzel insanlara ve çok geniş bir tarihe, kültüre, geleneklere sahip bir yer Türkiye. Çok enteresan bir bileşim. Mesela Türkiye'deki bazı olayları yabancılara tarihsel olarak anlatabilmenin imkânı yok. Sadece bize ya da Anadolu topraklarına has şeyler var burada. Ve bu güzelliklerin korunmasını istiyorum, bu yüzden de bunu bozmaya, zedelemeye çalışan insanlara karşı toplumun ve kamuoyunun sesi, vicdanı olmaya çalışıyorum.

Boş zamanınız çok değildir aslında, ama olduğunda ne yapmaktan hoşlanırsınız?

Öncelikle dinlenmeye özen gösteriyorum çünkü zihnen çok yoruluyorum ve zihnen yorulduğunuzda hataya karşı daha açık hale geliyorsunuz. Bunun dışında yemek yapmayı çok severim. İş, tatil hiç fark etmez her yurtiçi ya da yurtdışı seyahatimde, değişik lokantalara gitmeyi, süpermarket gezmeyi severim. Sokakta, esnaf lokantalarında yemek yemeye, yeni restoranlar keşfetmeye bayılırım. Seyahat dönüşlerinde bavulum farklı baharatlar, peynirlerle dolu olur hep. Bir ülkenin yemeğini yemeden kültürünü asla anlayamazsınız. Bir ülkenin bütün âdeti, geleneği, kültürü, rengi, sesi, soluşu yemek ve sofranın ortasında çıkar.

Dinlendiriyor mu sizi yemek pişirmek?

Yemek pişirmek hem çok dinlendirici, hem de aynı zamanda habercilikle çok doğru orantılı bir şey. Bir keresinde, bir arkadaşımın bir projesi kapsamında – küçücük de olsa – profesyonel bir mutfakta şeflik yapma şansım olmuştu. Aslında haber merkezini yönetmekten çok da farklı olmadığını gördüm. Aynı adrenalin, aynı titizlik, aynı zamana karşı yarışma zorunluluğu... Her şeyin ölçüsünü iyi ayarlamalı dengeleri doğru kurabilmelisiniz. Her ne kadar çıkan ürün farklı olsa da, her ikisinde de ortaya bir menü koyuyorsun: birinde bir yemek menüsü, diğerindeyse bir haber menüsü.

Bu kadar gezdiğiniz ülke arasında hangisinin yeri ayrı?

Bağdat (bir zamanlar tabii) en sevdiğim şehirdi. Bangkok'u çok severim. Daracık sokaklarında dolaşmayı, ufak satıcılardan alışveriş yapmayı, sokakta yemek yemeyi. Aynı sebeplerden Hindistan da favorimdir. Ortadoğu coğrafyasını çok severim ve tabii söylememe gerek yok sanırım, yemeklerime de bayılırım. Ve işin ilginç yanı ne biliyor musunuz, oralarda, sokak satıcılarından her defasında yemek satın alıp yememe rağmen asla hastalanmadım, oysa Avrupa'ya her gittiğimde rahatsızlanı-

rım. Geçenlerde Londra'da, ardından da Davos'ta ciddi mide enfeksiyonları geçirdim.

Bu kadar zamanda biriken anınızı kitaplaştırmak gibi bir projeniz var mı?

Bir kitap yazmak istiyorum ama bir anı kitabı ya da söyleşilerimin bir derlemesi değil. Benim esas istediğim biyografi yazmak. Türkiye'de maalesef tarih bizlere hep yanlış öğretildi, resmi tarihle büyüdük ama ne yazık ki işin doğrularını öğrenemedik. Ülke olarak kandırıldığımız ve yanlışlarla dolu bir dönemden geçtiğimizi düşünüyorum.

Şu siyasi ortamda bir gazetecinin ya da televizyoncunun bir siyasetçiden daha fazla yaptırım olduğu, siyasete daha çok katkı sağladığını düşünüyorum.

İnsanların "Muhteşem Yüzyıl" gibi bir dizi üzerinden Osmanlı tarihini öğrendikleri, "Aşk Memnu" sayesinde Türk edebiyatı ile tanıştıkları, "Bugünün Saraylısı" ile büyük yazarları tanıdıkları bir ülkede yaşıyoruz – acınası bir durum aslında. Diğer yandan, her ne kadar eleştirilse de, ben "Muhteşem Yüzyıl"ı gerçekten takdir ediyorum

çünkü insanlara tarih merakı aşıladı ve tarih kitapları her zamankinden fazla sattı.

Öyleyse liselerde Osmanlıca okutulmasına da sıcak bakabiliriz...

O bence biraz hayali ve temeli pek de sağlam olmayan bir proje, ama Türkiye'de Osmanlıca – yanısıra bu coğrafyanın dilleri olan Kürtçe, Arapça Rumca, Ermenice, Ladino – gibi dillerin öğretilmiyor olması bir eksik. Bu lisede, dayatma yolu ile değil, ama üniversitelerde tarih ya da benzeri bölümlerde eğitim gören öğrencilere bilinçli bir şekilde yapılırsa, tarihimize sahip çıkmış oluruz. Bu şekilde belki geçmişimizle daha sağlıklı bir iletişim de kurmayı başarabiliriz. Maalesef şu ana kadar yanlış ele alındı, yanlış bir çerçevede sunuldu. Hükümet bunu kendi ideolojik yaklaşımına uydurmaya çalıştı, o yüzden başarılı olacağını düşünmüyorum. Tıpkı lise yıllarında bize zorla dayatılan ve nefret ede ede okuduğumuz İnkılap Tarihi dersi gibi.

Biyografi demiştiniz, var mı aklınızda bir isim?

Özellikle bir isim yok ama mesela İstanbul Barosu Başkanlığı seçimleri olduğunda, ilk kez bir kadın aday (Çiğdem Kağıtçıbaşı) vardı. Ona demiştim ki: "Baronun ilk kadın başkan adayı sizsiniz!" O da bana Osmanlı'nın son döneminde baroya bir kez bir kadın başkan seçildiğini, hatta Ermeni bir kadın olduğunu anlattı. Hakkında çok az bilgi var tabii... Ama konu çok ilgimi çekti. Türkiye'de, hem Osmanlı, hem de Cumhuriyet döneminde buna benzer çok güçlü kadınlar var, siyasette, hukuk düzeninde, iş dünyasında... Bir gün eğer kitap yazarsam onlardan bir tanesinin biyografisini kaleme almak isterim. ■

Mekan: Wyndham Grand - Levent

Haute Couture'un
Göktürk'teki
yeni adresi

Çiğdem Genç
FASHION WORKSHOP AND BOUTIQUE

Kemer Corner Sitesi
İnci Blok No: 22 Kat: 2 Göktürk
Tel:0532 594 96 11
www.cigdemgenç.com
mailto:info@cigdemgenç.com

Çiğdem Genç Boutique

çigdemgenç

ARAŞTIRMA

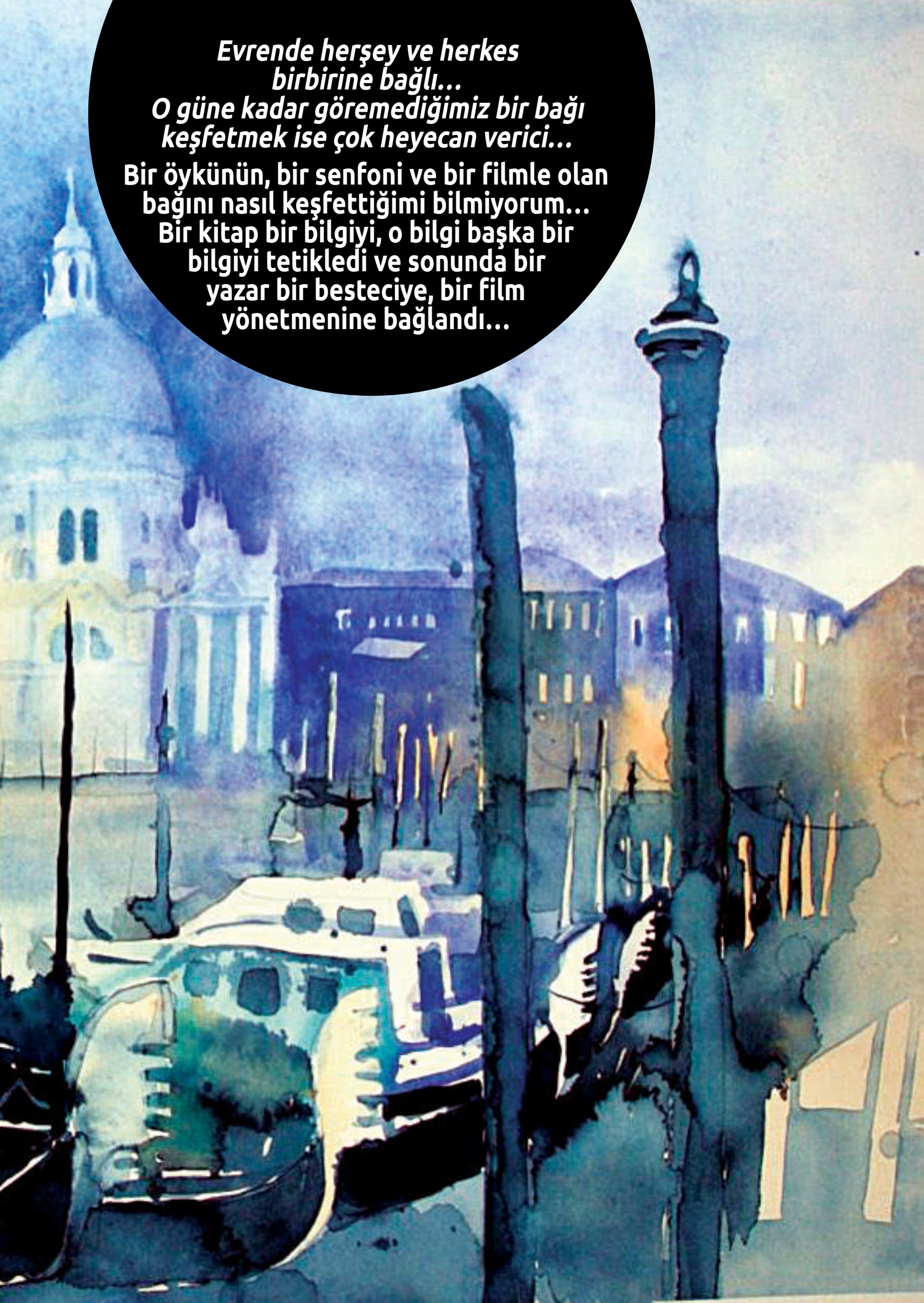
Süzet M. SIDI

BİR ÖYKÜ, BİR SENFONİ, BİR FİLM...

Yolları kesişen **1** Yazar, Besteci ve Film yapımcısı...

*Evrende herşey ve herkes
birbirine bağlı...
O güne kadar göremediğimiz bir bağı
keşfetmek ise çok heyecan verici...
Bir öykünün, bir senfoni ve bir filmle olan
bağını nasıl keşfettiğimi bilmiyorum...
Bir kitap bir bilgiyi, o bilgi başka bir
bilgiyi tetikledi ve sonunda bir
yazar bir besteciye, bir film
yönetmenine bağlandı...*

Thomas Mann'la Karşılaşma...

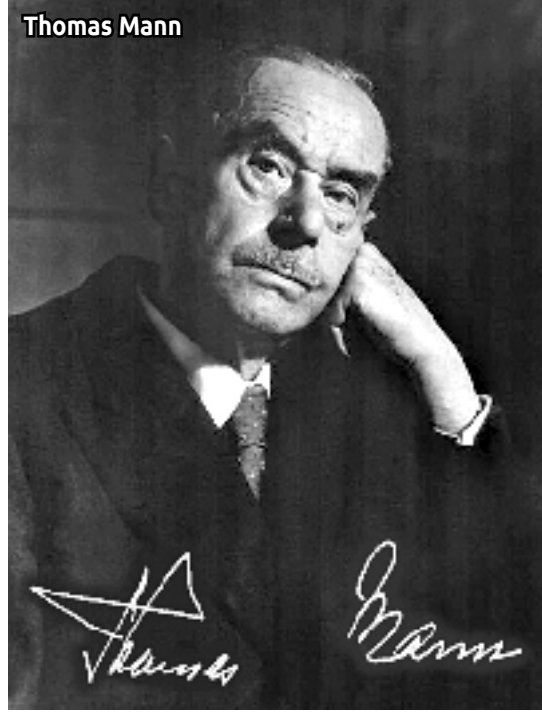
1875 Almanya Lübeck doğumlu Thomas Mann ile lise yıllarımda, 1929 Nobel Edebiyat Ödülü aldığı "Buddenbrooklar" romanında karşılaştım... Mann ailesinin beş çocuğundan biriydi... Erkek kardeşlerinden Heinrich de onun gibi yazar olmuştu... İki kızkardeşi ise intihar etmişti... Her ne kadar henüz 14 yaşındayken eşcinsel eğilimleri olduğunu anlamışsa da 29'unda Yahudi bir kızla, Katia Pringsheim'la evlenmişti... Üçü kız, üçü erkek altı çocukları olmuştu...

Thomas Mann daha 1920'lerin başında Hitler'in yükselişinden endişelendiğini, Nazizmin, Almanya'yı siyasi, ahlaki, kültürel ve finansal olarak yok ettiğini dile getirmiş, 1930'da da "Alman Halkını Mantığa Davet" başlıklı konuşmasında totaliter rejimlerin korkunç icraatlarını, Alman üniversitelerinin

Nazilerle işbirliği yaptığını anlatmıştı. Nazi taraftarları tarafından yuhalanıp, konuşması kesilince, salonun arka kapısından sokağa çıkan yolu iyi bilen bir arkadaşı sayesinde, salondan tartaklanmadan kaçabilmişti...

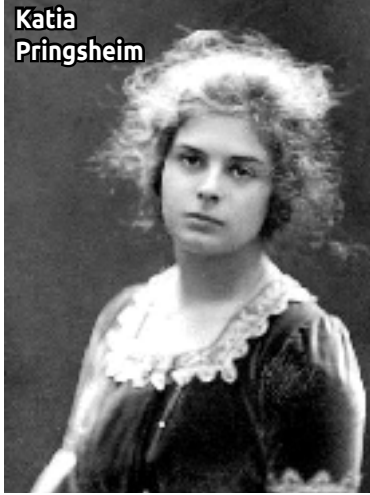
Hitler iktidara geldiğinde tutuklanma endişesiyle, eşiyle İsviçre'ye göç etmiş ve üç yıl sonra, 1936'da Alman vatandaşlığından atılmış, Doktor ünvanı elinden alınmıştı. 1938 yılında, bu kez İsviçre'de Yahudi göçmenlerin durumu zorlaşmaya başlayınca, Amerika'daki Princeton Üniversitesi'nden gelen iş teklifini kabul etmiş ve eşi Katia ile Amerika'ya göç etmişti. 1953 yılında Amerika'daki komünist avından da rahatsız olunca tekrar İsviçre'ye dönmüş ve iki yıl sonra burada tedavi gördüğü hastahane de ölmüştü...

Ardında "Joseph ve Kardeşleri", "Buddenbrooklar", "Tonio Kröger", "Büyüülü Dağ", "Zor Saat", "Aldanan Kadın", "Ma-

rio ve Sihirbaz", "Dr Faustus" gibi birçok dile çevrilmiş olan eserler bırakmıştı.

"Venedik'te Ölüm" eseri de bunlardan biriydi. Konusu çok derindi: 50 yaşını geçmiş, Germen disiplin ve değerlerine sıkı sıkıya bağlı, başarılı, tanınmış, ama artık yaratıcı gücünün tükendiğini düşünen bir yazar olan Gustav von Aschenbach'ın yaşadığı duygusal fırtınanın anlatıldığı "Venedik'te Ölüm" eserinin kahramanı von Aschenbach, tatil için gittiği Venedik'te, Lido adasında, Polonyalı, 13-14 yaşlarında, Tadzio adında narin bir erkek çocuğun güzelliği karşısında büyüleniyor, mutlak güzelliğin ve ona duyulan hayranlığın, aşkın gizemine kapılıyor, ve kendi değerleriyle taban tabana zıt olan bu durum karşısında çaresiz kalıyordu. 1800'lerin sonlarındaki Avrupa burjuva kültürünün "bastırılmış" bireyinin temsilcisi olan Gustav

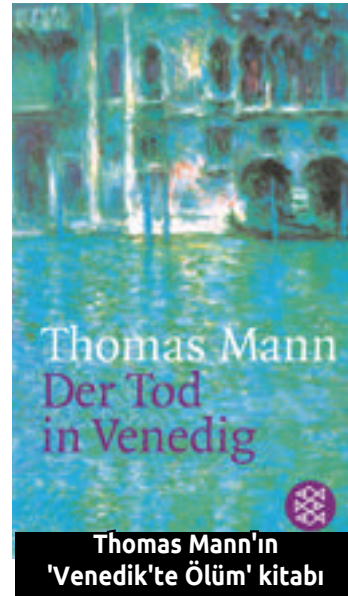
von Aschenbach, gizli eşcinsel eğilimleri olan biriydi. Karşısına Tadzio gibi güzel bir çocuğun çıkmasıyla onu o güne kadar toplumun değer yargılarına bağlayan iplerin çözülmeye başladığını sezinlemiş, Tadzio'nun güzelliğine kapılmış, tutkunun kölesi olmuş, mantığın

dışına sürüklenmiş biri olarak, belirli bir mesafeden de olsa, Tadzio'yu her yerde, özellikle plajda izlemekten kendini alamamaktaydı.

Bu arada koleranın Venedik'te hızla yayıldığını öğrenmiş, Lido'yu gönülsüz terk etmeyi denemiş, ancak valizlerinin yanlışlıkla Como'ya yollanmış olmasını bahane ederek Venedik'te kalmaya, Tadzio'nun peşini bırakmaya karar vermişti. Mutluydu... Hızla boşalan Venedik'te gezerken sokakta yediği birkaç çilekten kolera ya yakalanınca, Tadzio'nun Lido'da olduğu son gün, onu sahilde izlerken, şezlongunda ölmüştü.

Thomas Mann "Venedik'te Ölüm" de tutkunun yoldan çıkartıcılığını ve değerleri yok ediciliğini işlemek

istemişse de aslında yarı otobiyografik bir eser yazmıştı: Von Aschenbach'ın Germen disiplin ve değerlerine sıkı sı-

kıya bağlı, bastırılmış bir biseksüel olması, kuralcı aile yapısı, yaratıcı gücünün yok olduğu endişesi, 1911'in yaz aylarında bir kolera salgını olan Venedik'te tatil yapması, orada çok güzel bir erkek çocuğa ilgi duyması, hepsi, aslında birer *Thomas Mann* gerçeğiydi.

Tadzio'nun gerçekliğine gelince: 1965 yılında *Wladyslaw Moes* adında Polonyalı bir baron, *Thomas Mann*'ın "*Venedik'te Ölüm*" eserindeki *Tadzio*'nun kendi olduğunu açıklamış, birkaç yıl sonra da araştırmacı yazar *Gilbert Adair* "*Gerçek Tadzio*" adlı bir kitap yazarak *Wladyslaw Moes*'in gerçekten *Thomas Mann*'ın 1911 yılında Lido adasında tutkuyla seyrettiği *Tadzio* olduğunu belgelerle ispatlamıştı.

Thomas Mann'dan Wolfgang Born'a...

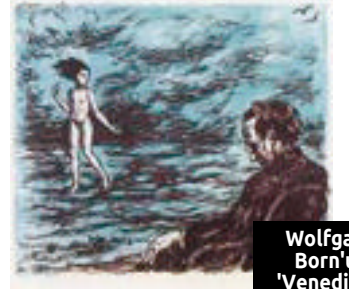
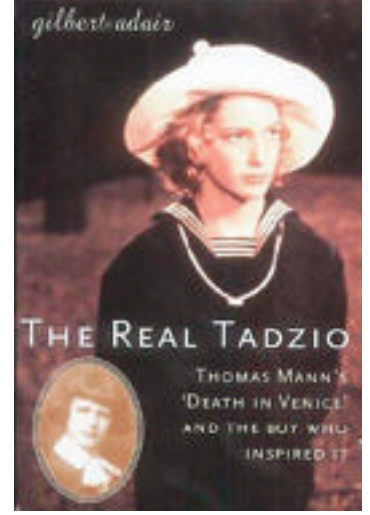
1921'de Alman ressam ve grafiker *Wolfgang Born*, *Thomas Mann*'ın "*Venedik'te Ölüm*" eserini konu edinen dokuz renkli taşbasmaları resim yapıp, bunları bir albümde toplamasının akabinde *Thomas Mann*, *Born*'a bir mektupla teşekkür etmişti:

"Sevgili Bay *Born*, *Venedik'te Ölüm*" öyküm üzerine yaptığınız grafik fantazilerinizi incelemek bana büyük bir zevk verdi. Bir

yazar için, yarattığı bir eserin, bir başka sanat dalında tekrar yaratılması, kutlanması, beğeniyle yaklaşılması çok heyecanlandırıcı ve gurur verici bir olaydır. (...) Taşbasmaları resimlerinizde benim en çok beğendiğim, öyküyü patolojik öğelerinden arındırıp tamamen şiirsel açıdan görebilmiş olmanızdır. Resmettiğiniz sahneler, öyküyü sanat açısından ne denli iyi değerlendirmeyi başardığınızı kanıtlar.

"Ölüm" adını verdiğiniz son resminiz konusunda birkaç söz söylemek isterim. "*Venedik'te Ölüm*" öykümü 1911 yılının yaz aylarının başında aldığım bir ölüm haberinin etkisinde yazdım. Beni çok etkilemiş olan, *Münihten*'te tanıştığım ve gördüğüm müthiş besteci *Gustav Mahler*'in ölümü bu öykümün kaynağında yatmaktadır. Öykümün kahramanı *Gustav von Aschenbach*'ın adının dostum *Gustav Mahler*'in adıyla aynı olması ve dış görünüm olarak da *Mahler*'in maskesini taşıması kasıtsız değildir. Öyküm basıldığında çok az ipucu verdiğimden okuyucumun böyle bir ayrıntının farkına varamayacağını biliyordum. Sizin de bir taşbasmayı sanatçısı olarak bunu bilmeniz mümkün değildi, çünkü siz *Mahler*'i tanımamıştınız, ben de size böyle bir ilişkiden hiç bahsetmemiştim. Ancak sizin "*Ölüm*" adlı son resminizde çizmiş olduğunuz *Gustav von Aschenbach*'ın inanılmaz derecede *Mahler*'e benzemesi oldukça şaşırtıcı. (...)"

'Gerçek Tadzio,
Wladyslaw Moes

Wolfgang Born'un 'Venedik'te Ölüm' taşbasmaları eserlerinden örnekler

Thomas Mann ve eşi Katia

Thomas Mann'dan Gustav Mahler'e

Thomas Mann'ı böylesine çok etkileyen besteci *Gustav Mahler* 1860 yılının Bohemyası'nda Aşkenaz Yahudi bir ailenin 12 çocuğunun ikincisi olarak dünyaya gelmiş; yaşamı ve ölüm korkusunu, insanların yalnızlıklarını, kuşkularını ve mutluluklarını notalara yansıtmış; geç romantizm ile modernizm arasındaki dönemin en büyük bestecilerinden biriydi.

Şiddetli bir karı koca anlaşmazlığı içinde büyümüştü... Anne ve babasının kavgalarından bezgin, evden sokağa kaçtığı bir gün sokak laternacısının çaldığı çok neşeli bir melodide, keder ve neşenin, birbirine çok zıt olmalarına rağmen aynı anda var olduklarının farkına varmıştı... Babasının işlettiği tavernanın üst katındaki evlerinde, gecelerini her tür etnik müzik dinleyerek geçiren çocuk *Mahler*, gün içinde bazen dağlara tırmanmış, doğanın seslerini dinleyerek kendinden geçmiş, ineklerin boyunlarındaki çanların sesinde rüyalara dalmış, büyülenmiş; bazen de evlerinin önünden geçen askeri alayları, onların bando

müziğine büyük bir hayranlık duyarak seyretmişti. Kimi pazarları aile dostları Peder Jacob'un onu götürdüğü kilisede ilahi melodiler dinlemiş; Şabat günleri, Roş Aşana, Kipur, Hanuka, Purim'de ise sinagoga gitmiş, şarkılar duymuş ve söylemişti. Kardeşlerinin altısının daha çocuk yaşta ölmesinden çok etkilenmiş ve ölümü de müzikle ifade etmeye çalışmıştı. Bestelemeyi tuğlalarla oynamaya benzetmişti: "Bestelemek benim için, eski tuğlalardan, aslında çocukluğumdan beri kullanılmak üzere hep orada olan tuğlalardan yeni binalar inşa etmek." 1879'da piyano dersleri vererek hayatını kazanmaya başlayan Mahler ilk önemli yapıtı olan "Das Klagen-de Lied" (Yakınan Şarkı) kantatıyla konservatuvarın açtığı kompozisyon yarışmasına katılmış ancak hiçbir

Gustav Mahler

ödül kazanamayınca kendisine güvenli bir geçim sağlama amacıyla orkestra şefliğine yönelmiş, beste yapmayı uzun yaz tatillerine bırakmış ve bu nedenle müzik tarihine "yaz bestecisi" olarak geçmişti. Bir orkestra şefi olarak çok ünlenmesine rağmen Yahudi olması onun istediği mevkiye gelmesini engellemişti. "Yahudi olduğum için Viyana, Berlin, Dresden, Münih bana kapılarını kapadı" diye yazmıştı arkadaşına... Mahler, Viyana Kraliyet Operası'nda sanat yöneticisi olarak çalışabilmek için kimliğinden ödün vermiş, din değiştirerek Katolik olmuştu... Viyana Operası'na yazdığı iş başvuru mektubunda "Belki size, bir süre önce, uzun zamandır düşündüğüm gibi, Katolik olduğumu söylemem gerek" diye belirtmişti. Katolik Mahler böylece 37 yaşındayken, Avrupa'nın

en önemli operasının, Viyana Kraliyet Operası'nın sanat yönetmenliğine getirilmiş, ama karşılığında kimliğini ve mutluluğunu kaybetmişti. Din değiştirme zorunluluğunun verdiği acıyı daha sonra bestelerine Yahudi ezgileri koyarak

Alma Mahler

Mahler, 1905

Alma Mahler, iki kızıyla

kendinden 20 yaş küçük, şehir sosyetesinde güzelliği ile ünlü bu kızla dört ay içinde evlenmiş ve aynı yıl, ilk kızları Maria ve iki yıl sonra ikinci kızları Anna dünyaya gelmişti. 1907 Mahler'ler için felaketler yılı olmuştu. Önce ailenin Putzi'si, beş yaşındaki büyük kızları Maria differiden ölmüş, sonra Mahler tüm ününe rağmen Viyana gazetelerinde ona karşı yürütülen antisemit bir kampanya nedeniyle Viyana Kraliyet Operası sanat yönetmenliğinden ayrılmak zorunda kalmıştı. Ve bütün bunlar yetmezmiş gibi, Mahler'e, dört yıl sonra ölümüne neden olacak kalp zarı iltihabı teşhisi konmuştu.

1910 sonlarında sağlık durumu iyice bozulmaya başlayan Mahler son konserini 21 Şubat 1911'de New York'ta yönettikten sonra fenalaşmış ve kalpte enfeksiyon teşhisiyle önce Paris'e, oradan da Viyana'ya bir sanatoryuma transfer

edilmişti. 18 Mayıs 1911'de 50 yaşında yaşamını kaybeden Mahler, arzusu üzerine Viyana'da *Grinzing Mezarlığı*'na büyük bir sessizlik içinde, kızının yanına gömülmüştü. *Avusturya'da bir Bohemyalı, Almanlar arasında bir Avusturyalı ve tüm dünyada bir Yahudi* olarak kendini üç kez azınlık hisseden Mahler dünyanın diyalektiğini çok iyi kavramış, ölümün de doğanın bir parçası olduğunun bilincine çok genç yaşta varmış bir besteciydi.

Her ne kadar onu ölümle burun buruna getiren korkunç bir bağırsak kanamasından sonra *ölümden korkmadığını*, tam aksine er geç varılacak son nokta ölüm olduğuna göre bir an önce oraya varmanın daha mantıklı olduğunu söylemişse de, senfonilerinin dokuzuncusunu bestelerken ölümden çekindiği ortaya çıkmıştı. Beethoven ve Bruckner örneğinde olduğu gibi bestecilerin 9. senfonilerini bitirmeden öldükleri batıl inancıyla Mahler, senfonileri arasında aslında sayısal olarak dokuzuncu sırada yer alması gereken "*Das Lied von der Erde*"'yi (*Yeryüzü Şarkısı*) dokuzuncu senfoni olarak değil "*Bir Tenor ve Bir Alto (ya da Bariton) için bir Senfoni*" olarak adlandırmıştı... Dokuzuncu senfoninin çağrıştırdığı ölümü kendinden uzak tutmak istemişti. "*Bir Tenor ve Bir Alto (ya da Bariton) için bir Senfoni*"'sini tamamlayıp da bir sonraki senfonisini bestelemeye başladığında ise çevresine şaka yollu, artık tehlikenin geçtiğini, üzerinde çalıştığı yeni senfonisinin adının 'dokuzuncu', ama aslında 'onuncu' senfoni olduğunu söylemişti. Oysa Mahler de '*dokuzuncu senfoninin laneti*'nden kurtulamamış ve dokuzuncu senfoni onun tamamlayabildiği son senfoni olmuştu.

Çevresindeki her şeyin oluşma evresinde olduğunun bilincinde bazı melodileri havada asılı bırakan, senfonilerin yaşamın tümünü, doğumdan ölüme her şeyi kapsamı gerektiğini iddia eden Mahler'in her tür tezati notalandıran müziği, 1930'larda, eserlerinin en tanındığı ülkelerde, kendinin Yahudi ve müziğinin Germen ölçütlerine uymayan yozlaşmış sanat olması neden gösterilerek, Naziler tarafından yasaklanmıştı. 1960'ların sonuna doğru *Bruno Walter*, *Otto Klemperer* ve özellikle *Leonard Bernstein*'in çabaları sayesinde onun müziği devrin müzisyenleri tarafından yeniden keşfedilmişti.

Mahler'in senfonileri bazı müzik araştırmacılarına göre üç döneme ayrılıyor. İlk dört senfonisini bestelediği birinci dönemde Mahler, müziğine insan sesi ve şiirsel anlatımlar katıyor; beş, altı ve yedinci senfonilerini yarattığı ikinci dönemde ise bunlardan vazgeçiyor, ve son döneminde veda senfonilerini yazıyor. Mahler'in müziğini sevmenin,

onu tanımadan, anlamadan mümkün olmadığı iddia ediliyor çoğu kez...

Mahler'i örneğin ikinci döneminin ilk senfonisi, 1901-1902 yıllarının yaz aylarında bestelediği *beşinci senfoni*nde tanımaya çalışırsak Mahler'in bu senfoniye yaşamının iki önemli olayının etkisinde bestelediği olduğunu görürüz: 1901 yılında çok kan kaybettiği ve onu ölümle yüz yüze getiren bağırsak kanaması; ve 1902'de dört aydır tanıdığı çok aşık olduğu Alma Schindler ile evlenmesi.

Üç bölümlük bu senfoni umutsuzluktan umuda giden bir yolculuk, aşk ile ölüme meydan okuma gibi algılanabilir... Hüzün ve neşe, bunalım ve mutluluk, acı ve zevk, umutsuzluk ve umut... *Birinci bölüm* iki parçadan oluşur: *Cenaze marşı ve allegretto*... *Cenaze marşı* önemli bir konuşmanın ya da törenin başlayacağını haber veren bir trompet solosuyla

başlar. Dinleyici müziğe dikkat kesilir. Soloyu takip eden müzik ise romantik, tutkulu bir serenadadır. Baştaki trompetler senfonik bir kahramanın defnedilişini anlatırken romantik bölümler birer geçmişe dönüştür (flashback). Kahramanın güzel anıları, aşkları ve sonra kızgınlıkları, hiddetleri ve şiddetleri dile gelir. Tekrar sakin ve duygulu bir müzik, birinci bölümü acı dolu sonuna yaklaştırır. Senfoninin *ikinci bölümü* oldukça uzun bir *scherzo*, müziğin huzur ve endişe arasında gidip geldiği bir müzik şakası, bir danstır. Basit Avusturya halk dansı 'Laendler' ile Viyana'nın haşmetli valsleri şehrin pırlıtlı büyüğü dans müziği yan yana duyulur. Halktan gelen Mahler ve Viyana valslerinden, şehrin şaşaalı yaşantısından gelen Alma'nın çılgn beraberliği müziğe yansımıştır. Senfoninin *üçüncü bölümünün* ana teması ise aşktır. Bir rivayete göre, Gustav Mahler, bu bölümün *Adagio* adlı birinci parçasının duygu yüklü, ruhu ısıtan notalarını, tek bir söz bile eklemeyen gelecekteki eşi Alma Schindler'e yollamış. Üçüncü bölümün son parçası ise *Rondo Finale* tanrılaştırılmış bir sevinç, bir mutluluğun notalarıdır.

Mahler'in Beşinci Senfonisi

Luchino Visconti

Gustav Mahler'den Luchino Visconti'ye...

Meşhur film yönetmeni İtalyan Luchino Visconti, 1971 yılında Cannes 25. Yıl Ödülü'nü kazanan filminin müziği olarak Mahler'in beşinci senfonisinin *Adagietto*'sunu seçer. *Adagietto*, John Kennedy'nin cenaze töreninde çalındığı günden bu yana ölüm ve yas duygularının ifadesi olarak da algılanmaktadır. Film, Visconti'nin *Alman Üçlüsü* olarak değerlendirilen üç filminin ikincisi, "*Venedik'te Ölüm*" filmidir ve uluslararası bir yapıt olarak çekilmiştir: Öykünün yazarı Thomas Mann Alman, film şirketi Warner Brothers Amerikan, yönetmeni Luchino Visconti ve birçok oyuncusu İtalyan, von Aschenbach'ı oynayan aktör Dirk Bogarde İngiliz, *Tadzio*'yu oynayan Björn Andresen ise İsveçli'dir.

Luchino Visconti ve dostu Thomas Mann, *Tadzio*'nun, *Michelangelo*'nun *Davud*'u ya da *Da Vinci*'nin *Mona Lisa*'sı gibi bir güzellik sembolü olmasını isterler. Çok uzun bir arayıştan sonra Visconti, *Tadzio*'yu İsveçli Björn Andresen'de bulduğunda, film tarihçisi Lawrence Quirk, Björn'ün bazı resimlerinin Louvre ya da Vatikan'ın duvarlarında sergilenebilecek güzellikte olduğunu yazar. Visconti öyküyü filme uyarlar-ken birkaç değişiklik yapar: Gustav von Aschenbach'ı

Filmten, Mahler'in ruhsal dünyasına gönderme

bir yazar değil, bir besteci olarak yansıtır beyaz perdeye... Filme eklediği bir geri dönüşte (flashback), von Aschenbach'ın eşiyle çayırlarda küçük kızlarıyla eğlendiği ve bir kaç kare sonra kızlarının tabutunun arkasından ağladığı sahnelerle, beş yaşındaki kızını kaybeden Mahler'e gönderme yapar; "*Venedik'te Ölüm*" eserindeki Thomas Mann - Gustav Mahler ilişkisinin altını çizer.

Londra'da gösterime giren filmin -Kraliçe Elizabeth ile Prenses Anne'nin da katıldığı-galasının tüm geliri *Venedik* şehrinin sulara gömülmesine karşı yapılan çalışmalara fon olarak verilir.

Asıl adı Kont Don Luchino Visconti Di Morone olan Luchino Visconti asil ve çok zengin bir ailenin oğludur. 1906'da doğmuş, çok dindar ve geleneklere bağlı yetiştirilen yedi çocuktan dördüncüsüdür. Mussolini taraftarı olan annesi ve eşcinsel eğilimler gösteren antifaşist babası Luchino 18 yaşındayken ayrılmıştır. Luchino da babası gibi biseksüel olduğunu hiçbir zaman gizlemez. İtalya'da önce at-

çılık sporunda isim olur. Müziğe, tiyatroya, sinemaya ve operaya ilgi duyar. 1933 yılında Almanya'ya gittiğinde faşizmin, *Nasyonal Sosyalizm*'in korkunç yüzünü görünce dünya görüşü değişir. *Paris*'te *Coco Chanel* ve onunla dostluğu sayesinde sol görüşlü film yapımcısı *Jean Renoir*'la tanışır. Sinemaya ve solcu düşüncelere hayranlığı burada başlar.

Visconti, *İtalyan Komünist Partisi*'ne İkinci Dünya Savaşı sırasında üye olur ve oturduğu köşkün *Komünist Direnişçiler*'ce gizli karargah olarak kullanılmasına izin verir, hatta kendi de silahlanıp işgalci *Gestapo*'ya karşı savaşı.

1942'de ilk filmi "*Ossessione*" (*Takıntı*)yı finanse edebilmek için aile mücevherlerinden bazılarını satar. Film gösterime çıktıktan sonra faşist rejim tarafından, içerdiği homoerotizm ve cinsellik nedeniyle birçok kez yasaklanır, hatta film makaraları yakılır. Ancak Visconti'nin elindeki filmin ikinci bir kopyası sayesinde filmin gösterimi devam eder ve film antifaşist ayaklanmanın bir sembolü haline gelir.

Visconti, 1944 yılında *Gestapo* tarafından tutuklanınca, işkence gördüğü San Gregorio hapishanesinden partizanlar tarafından kurtarılır. Savaş bitip de zor günler geçirdiği hapishanenin baş gardiyanı *Pietro Caruso* tutuklandığında Visconti onun infazının belgeselini çekmeye karar verir ve onunla 1945 yılında "*Days of Glory*" (*Zafer Günleri*) belgeselini çekerken tekrar yüzyüze gelir.

1963 yılında "*Leopar*" adlı filmiyle *Altın Palmiye* ödülünü kazanan yönetmen, filmlerinde homoseksüelliği pek işlemese de her birinde bir homoerotizm sergiler. Seçtiği artistler hep güzel erkekler olur. *Marcello Mastroianni*, *Alain Delon*, *Burt Lancaster*, *Jean Sorel*, *Dirk Bogarde*, *Helmut Berger*, *Björn Andresen*... Film yönetmenliği dışında tiyatro eserleri sahneler, *Maria Callas*'ın sahne aldığı operalar yönetir. 1967 yılında günde altı paket sigara içen bu sanat adamı felç geçirerek hayatını kaybeder...

**Bir öykü, bir senfoni, bir film...
Thomas Mann, Gustav Mahler, Luchino
Visconti...Evrende herşey ve herkes
birbirine bağlı... Görebildiğimiz ya da
göremediğimiz bir şekilde. ■**

**Venedik'te
Ölüm,
filminden
sahneler**

**Gustav von
Aschenbach'ın ölümü**

Hedy Schleifer ile birbirimizle rastlaştık...

“Görünmez Üç Bağlantı” yı...

“Bağlantı Mucizesi” ni
konuştuk

Hedy’ye rastladığımda onu âdeta ötelere bu yana tanıyor gibiydim: Bilgeliğini, dostluğunu, insandan insana olan kardeşlik duygusunu...
Tamamen “tesadüf eseri” (şayet tesadüf diye bir şey var ise...) ona You-Tube’da rastlamıştım, ilk kez.

Uzun-uzun dinlemiş-izlemiştim, onu.

Sonra...

Limmud Şöleni’nin başlamasını beklerken, eşi Yumi ile yanımdan hızla geçmişti.

Bağlantıyı kuramamıştım: “Bu sıra dışı kadın kimdi? Ona daha önce nerede rastlamıştım?”

Peşî sıra, onunla paylaşımda bulunana dek, belki yedi, belki sekiz kez burun-buruna, omuz-omuz gelmiştik.

Ve en sonunda, önce diz dize oturduk, sonra da kucaklaştık sımsıcak.

Nasıl, niçin, nerede bilemedik. Ama biz daha öncelerden “tanış” idik.

Hedy Schleifer’den söz etmek istiyorum.

35 yıldır bir psikoterapist olarak topladığı kristalize bilgeliğini, çiftler ile özel bir klinik laboratuvarında icra ediyor. Profesyonel olarak çiftlerle yaptığı sağaltım (terapi) çalışmalarının yanı sıra, uzun yıllar süren evliliğinin yaşam laboratuvarında geliştirdiği kişisel çalışmalarını da bizlere anlatıyor...

Eşi Yumi - onun “Yedid Nefesh”i, yani ruh-eşi. Onunla birlikte Tikkun yolculuğuna çıkmış.

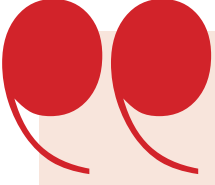
Kabala felsefesinde “Tikkun” benliklerini, ilişkilerini iyileştirme, onarma, dönüştürme ve tamamlama yolculuğu...

Hedy, Tikkun yolculuğu esnasında “Bağlantı Mucizesi” tecrübesini edindi.

“Görünmez Üç Bağlantı”yı ise, “Mekân”, “Köprü” ve “Karşılaşma” olarak tanımlıyor.

Hedy Schleifer ile baş başa oturuyoruz: Salt onu dinliyorum.

Ve anlatıyor, anlatıyor. Yüzünde taşıdığı benzersiz bir hoşgörünün ürünü gülümsemesi ile. Damıtılmış bir yaşanmışlıkla hiç tereddütsüz anlatıyor, anlatıyor.

Ağladım. Güldüm.
Çok mutluyum.
Çok ayrıcalıklıyım.
Çünkü hayattayım!
Yaşadığım için şükran doluyum!

1944'te.
Belçikalı olan anne-babam, II. Dünya Savaşı'nda daha güvenilir olduğunu düşündükleri Paris'e gitmişlerdi. Orada da Vichy Hükümeti'nin tut-saklarıydılar.
Bir toplama (temerküz) kampına ola-sı sevklerinin biraz öncelerinde... Annemin tasarladığı kaçış plânı bir mühendislik harikası idi:
Saklandıkları bodrumdan dışarı sı-zıp bir doktor aradı. Şansa önüne ilk çıkan "doktor" levhasında durdu ve cesaretini toplayarak kapısını çaldı. Üstü örtülü olsa da kaçış plânını an-lattı ve yardım istedi:
Bir ambulans ve kocası ile beş arka-daşı için beyaz hastabakıcı giysileri... Ve tabii ki "kurtarılacak hasta" oldu-ğuna dair bir rapor!
Doktor ortada bir "hasta" olmadığına göre etik açıdan tıp yasalarını çiğne-yemeyeceğini, yalan söyleyemeyece-ğini vs. belirtti ise de annem yılmadı! Olayı çözen cümlesi de şöyle oldu: "DOKTOR BEY, HASTA OLAN KO-CAM DEĞİL BELKİ, HASTA OLAN İNSANLIK!"
Eğer doktor yardım etmeseydi o yedi kişi ölecekti.
Doktor, Hipokrat yemininin sadece birazcık dışına sızdı:
Ambulans, hemşire kıyafetleri ve gerekli belgeyi sağladı!
Orada çok önemli bir dönüşüm ya-şanmıştı: Küçük kareden çıkarak daha büyük bir iradeye geçişin dönüşümü... Aslında annem babamı Paris'ten res-men çekip çıkarmıştı.
O günlerde bana hamile idi.
Alp Dağlarını yayan aşılardı. İsviçre sınırı göçmenlere kapalı idi. Annem kendini İsviçre sınırından içeri attı, resmen attı! Kendini âdeta özgürlüğe ışınladı, diyebilirim. Başına ne gelse idi, içinden kaçtığı cehennemden

daha iyiydi.
Babam da birkaç gün sonra İsviçre'ye sızmayı becerebildi.
1944'te doğdum – Lozan'da bir mül-teci kampında. O kampta, sütü olan iki kadından biriydi annem, oradaki bütün bebekleri besleyebilen.
Yaşamın mucizesi...
Onlarca yıl sonra bir Huzur Evinde annemle karşılıklı oturuyorum, Kfar Saba'da, İsrail'de. "Kahramanım" olarak addettiğim annem ile karşı karşıya...
Ve onu bu şekilde görmeye taham-mülüm yok. Tekerlekli sandalyede oturuyor. Kim olduğumun farkında bile değil.
Suçlu hissediyorum – çabalıyorum – kızgınım – üzgünüm.

MARTIN BUBER: "İlişki iki kişinin – senin ile benim arasında birlikte yarattığımız mesafenin içinde – o gözle görünmeyen mekândadır. (Diyalogda bile değil!) Benim içimde veya senin içinde değil! Ve bu mekân – mesafe kutsal bir mekândır. Çocukları, o çiftin yarattığı o kutsal mekânda oynarlar oyunlarını..."

O benim kahramanım! Burada ne işi var?
Ve fark ediyorum ki aslında onu ziyaret ettiğim filân yok. Ben kendi hislerimi yaşıyor, çeşitli yargılarda bulunuyor ve aramızdaki mesafeyi kirliliğe dönüştürüyorum. Bilinçsizce aramıza kendi duygularım ile onun durumunu harmanlıyorum.
Karar verdim: Her şeyi geride bırak-caktım.
Aramızdaki hayali köprüyü geçip! Tüm yargıları terk edecektim.
Ve annemin dünyasına gidecektim:

"İşte, geldim! Ben buradayım," diyecektim. Çırpındığım, çabaladığım dünyayı geride bırakıp...
Ve onunla buluşacaktım yepyeni gözlerle, yeni bir bakış ile geri döne-cektim.
Aynen öyle yaptım!
Gittim. Karşısına oturdum. Köprüyü aştım ve onun dünyasına "kondum," yumuşak bir iniş ile.
O'na baktım. O da bana baktı.
Ve Yiddiş lisanında bana şöyle dedi: "Du bist mein tochter!" (Sen benim kı-zımsın!)
Ağlamaya başladım.
Eli, yumuşacık dokunuşlarla gözyaş-larımı sildi.
Yıllar boyu beni tanımamıştı.
Gözlerime yaşlar hücum etti.
Gözyaşlarımı sildi.
Birlikte orada olmak ruhlarımızı bu-luşturmuştu.
Öncesinde, orada iken bile duygusal olarak orada değildim– orada bulu-namamıştım.
Annem ile olan bu kısacık paylaşım, üç görünmez bağlantıyı örnekliyor... "Mekân" - "Köprü" - "Karşılaşma"...
Annem ile nihayet bir arada, aynı mekân içinde olma arzusu.
İkimizin dünyaları arasında bağlantı-yı – köprüyü kurma çabası.
Kendi özüm ile annemin özü arasın-daki buluşma noktası: Karşılaşma-mız... Kucaklaşmamız...
Aslında bu üç görünmez bağlantıyı hep bilirsiniz, hep yaşarsınız ama belki de hiçbir zaman böylesine çer-çeve içine almamışsınızdır.
Yıllar boyu çiftler ile yaptığım çalış-malardan özümseydiğim kadarıyla bu üç görünmez bağlantı günlük hayatta uygulandığında, insanların bilinçli ilişkisel yolculuğunda, devrimsel ve sürdürülebilir bir değişim yaratıyor. Bu değişim de ilişkisel olgunlu-ğa doğru yeni bir yol açıyor.
Kocam Yumi ile 50 yıldır evliyiz.
İlişkimiz 28 kez yenilendi ve 28 kez dönüşüme uğradı!
Aynen şimdi anlatacağım terzi Mr. Greenberg ile müşterisi Mr. Gold-berg arasında olduğu gibi. (Biz söze "Terzi" ve "Müşteri" şeklinde devam edelim.)

Nana Tarabulus ve Hedy Schleifer

Müşteri, Terzi'nin dükkânından içeri girer. "Günaydın Mr. Greenberg" diye rek...

Terzi, "Günaydın Mr. Goldberg," diye yanıtlar.

"Takım elbisem hazır mı?" diye sorar Müşteri.

"Tabii," der Terzi.

Gerisini tatbiki olarak gösteriyor, Hedy. Kocasının üzerinde. Müşteri - Yumi! Bir kol yamuk dikilmişti. Müşteri, kolunun geriye doğru yamuk tutar ve bu şekilde ceketin kolu iyi durur. Diğer kol için de benzer koşullar uygulanır. Pantolonun bacak kesimleri de mükemmel değildir. Bacaklara da değişik açılar - farklı duruşlar geliştirilir. Ve kollar - bacaklar yamulsa da nihayetinde takım elbise iş görür vaziyete gelir... Müşteri, Terzinin işinin tamamlandığını varsayarak dükkânından ayrılır. Çarpıtılmış kollar ve bacaklar ile...

Terzi Mr. Greenberg ile müşterisi Mr. Goldberg'in anlattısındaki takım elbiseyi, ilişkisel boyutta bir "can yeleği" olarak addedebiliriz...

İlişkide aslen önemli olan köprüyü - köprüleri aşip bireylerin özlerini mekâna davet etmek ve birbirleriyle buluşturmaktır!

13 sene önce kocam Yumi sağlık sorunları yaşamıştı. Kalbine iki stend takılmıştı.

Daha öncelerinde plânladığımız bir Mısır gezisine gitme konusunda ısrar ediyordu. Ben ise katı surette gitmek için savaşıyordum.

Korkular içindeydim ve ikimiz de aramızdaki mesafeyi - mekânı - havayı "güç savaşları" ile kirliliğe uğratmış, hatta mahvetmiştik.

Güç savaşında birbirimizin gözlerinin içine bakmamıştık.

Kocam köprüyü aşip benim dünyama geldiğinde kendi korkum ile buluştum - sevgilimin ölmesinden korkmuştum - ve bir gözyaşı okya-

Hedy Schleifer'in ruh ikizi eşi
Yumi Schleifer

**MARCEL PROUST:
"Yaşamın gerçek serüveni yeni diyarlar keşfetmek değildir. Eski diyarlara yeni gözler ile bakmaktır."**

nusuna düştüm.

Sonra köprüyü geçip ben de ona gittim - sevdiğim adama!

Yumi bana dedi ki: "Ben bir nesne değilim - ben bir 'kalp' değilim - ben bir erkeğim!"

Ben de aynı sözleri tekrar ettim.

Kocam şöyle bir üçüncü seçenek yaratarak, "Tam da yaşamak isterken

bugün ölmek için iyi bir gün mü?" diye sordu.

Birlikte "Hayır!" diye haykırırken yarattığımız ortak (üçüncü) olasılıkta yaşamı kutladık - kutsadık!

Genelde iğreti durabilen "can yeleğini" çıkararak aslına - gerçeğine - özüne dönmek durumunda da kalıyoruz, şüphesiz!

Bir keresinde de New York'tan Washington'a geçiyorduk.

Elimizde kocaman bir Tevrat ile! Kocam Yumi'nin iki ablası yaşamlarını Holokost'ta yitirmişler, abisi de kanserden ölmüştü. Aile yadigarı olan Tevrat ta annesinin vasiyeti üzerine dünyada bizimle dolaşıyordu.

Havaalanındaki kontuarda ciddi bir itiş kakış arasında kaldık doğal olarak. Biz Tevrat'ı kargo olarak vermeyi red-

HEDY SCHLEIFER KİM?

Klinik Psikolog, Ruh Sağlığı Danışmanı ve uluslararası bir eğitim şirketi olan Tikkon Öğrenme Merkezi Direktörü. Eğitmen, okutman, atölye lideri ve terapist olarak tutkusu, tüm dünyada yaptığı hayatı değiştiren çalışmalarını kanıtlanmakta. Geniş bir yelpazeden insanları bilgilendiriyor, motive ediyor ve güçlendiriyor.

Amerika'nın en iyi ilişki uzmanlarından biri olarak Hedy, sağlam ve üretken ilişkiler yaratılması doğrultusunda, örgütler, kurumlar, çiftler ve bireyler için eşsiz programlar geliştirdi.

Şimdilerde Hedy dünya çapında seyahat ederek, "İlişkiler Sanatı" ve "Çatışma Sona Erdirme" konularındaki tutku ve uzmanlığını, ruh sağlığı, dini, eğitimsel ve kurumsal toplulukları kapsayan birçok ortama taşımakta. 1972 - 1978 arasında, İsrail'de yaşadığı yıllarda, Hedy yoksul ailelere rehberlik yaptı ve Yom Kippur Savaşı'ndan etkilenen ailelere yardımcı oldu. Amerika'da, Hıristiyan - Yahudi ilişkileri üzerine ve AIDS olan kimselerle çalıştı; özellikle kadınların kişisel gelişim sorunlarını aşmalarına ve kendi potansiyelleri ulaşmaları konusunda yardımcı oldu.

Hedy, eşi Yumi ile birlikte, Orta-Doğu İletişim Vakfı Orlando Florida Bölümü kurucularından. Bu grup, Araplar ile Yahudiler arasında ilişkiler kurabilmek için bir çevre oluşturmakta. İsviçre'de doğdu ve Belçika'da büyüdü. Altı dil biliyor. Dünya barışının ailede başladığına ve başarılmasının en iyi yolunun, güçlü, büyüyen, bağlı ve olgun ortaklıklar kurmak olduğuna inanıyor.

dederken karşı taraf da bizi bu şekilde uçağa bindirmeyi reddediyordu. Karşıdakinin ayakkabılarını giymek – yeni bir anlayış geliştirmek – bir uzlaşmaya varmak zorundaydık. Bu zorunluluk üçüncü seçeneği gerektiriyordu.

Üçüncü seçenekte kayıp yok – çoğu kez yaratıcılık var!

Üçüncü seçenekte genelde olmayanı yaratmanın derinliği var!

Üçüncü seçenek - Limbik^[1] rezonans da olabilir!

Yani derin duygusal nitelikte bir enerji emişi veya sızıışı.

New York'tan Washington'a uçtuk, kocaman Tevrat'ımız ile birlikte. Kontuardakiler ile didişmeyi terk edip uçuş ekibini ikna etmiştik.

Sevdiklerimize 44 santimetrelilik bir mesafeden bakınca karşıımızdakinin tüm içsel panoramasına ulaşarak onu fark ediyoruz. Böyle bakınca manzaranın dışında hiçbir ayrıntıya rastlamadan... O mesafede, iç muhasebeler ya da dış hesaplar bulunmuyor! İlişkiler söz konusu olunca, bu göz temasını birbirimizle bağlantıya giriyoruz.

Dokunuş... Tenin ten ile teması.

En geniş organımızdır, dokunuşumuz. Sözcüklerin ifadesinden çok daha büyük! Birbirini derinden anlamak için öylesine önemli!

Nefes almak – dokunmak – bakışmak...

İşte beyin köprüsü oluştu, bile!

Hiç de yüzeyden değildir birbirinin beyni ile bağlantıda olmak!

Köprüleri – birbirine ziyaretleri ve buluşmaları önemseyerek yaşamaktır, "ilişkide olmak"!

Torunumu anlatmadan noktalayamam: 13 torunumdan biri olan minik Leo ile bir koltuğa yayılmış, ıvır – zıvır atıştırıyorduk...

Ansızın bana dönüp şöyle dedi:

"Babi (Büyükanne) seni seviyorum!"

Otomatik olarak, "ben de seni seviyorum," deyiverdim.

Leo dedi ki: "Hayır Babi, BEN seni seviyorum."

Ve birdenbire ne demek istediğini anladım: Benim durmamı, köprüyü aşıp içime girmesine müsaade ederek verdiği sevginin yoğunluğunu – büyüklüğünü algılamamı istemişti. Ve O'na şöyle dedim: "Sen beni seviyorsun Leo!"

"Evet, Babi..." diye yanıtladı.

Leo sevgisini salt yansıtarak çarpıt-mama izin vermemişti.

Sözün sonunda...

Tüm dünyada yaptığı hayatı değiştiren çalışmaları ile bilinen Hedy, Amerika'nın en iyi ilişki uzmanlarından biri.

Hedy'nin çalışmaları Martin Buber^[2] felsefesinin, Yahudi geleneğinin temel değerlerinin, Görüntü-İlişki Teorisi, Takdir-Sorgulama ve İlişkisel Nöro-Biyolojinin son bulgularının sinerjisi olan bir bütünleşme...

Hedy'nin insanlara ahenkli ilişkiler kurmalarını öğretme tutkusu ve sonuç odaklı bağlantıları, insanlara kendi hayat maceralarını yenilenen bir gayret ve şevkle kucaklamaları için ilham ve güç veriyor.

Hedy'nin çalışması hayatı seçmek ve dolu-dolu yaşamak için zorlayıcı bir davet! ■

[1] Limbik sistem, insan beyninde fonksiyonel alanlar açısından en yoğun olan çekirdek denilen bir bölgedir. Görevi; dışarıdan gelen her türlü uyarana bedenini vereceği tepkiyle birlikte vücudunu vereceği duygusal ve davranışsal cevabı düzenlemektir. Dışarıdan gelen her türlü stres uyarısıyla başa çıkmayı sağlayan bir sistemdir.

[2] Martin Buber (8 Şubat 1878 - 13 Haziran 1965) Avusturya doğumlu Yahudi asıllı bir filozof. Ben-sen ve ben-o ilişkileri arasındaki fark merkezli bir tür dinsel varoluşçuluk üzerine kurduğu diyalog felsefesiyle ünlü. Viyana'da, dindar bir Yahudi aileden geldiyse de sonralarda Yahudi geleneklerinden koparak felsefe hakkında dünyevi çalışmalara başladı. 1902 yılında Die Welt dergisinin editörü oldu. 1923 yılında varoluşçuluk hakkında ünlü "Ich und Du"(Almanca: Ben ve Sen) makalesini yayınladı. Buber'in ben-sen ilişkisi, gerçekliğin doğasını kişisel diyalogun nasıl tanımlayabileceğini tasvir etmesiyle, bir diyalog felsefesidir. Martin Buber, "Ben-Sen (Ich-Du)" ilişkisini "Ben-O (Ich-Es)" ilişkisinden ayırır. Bu ayırım, varoluşçuluğun en önemli problemini oluşturur. Bir başka ifadeyle, insanın bir nesne olmayıp, bir şahıs olduğunu ifade edilebilme imkânları aranır.

GELENEK

Nazlı DOENYAS

AĞAÇLARIN YIL BAŞI

TU BİŞVAT

Yahudi
takviminde
"Şevat ayının
15'i" anlamına gelen
Tu Bişvat bayramı;
meyve veren ağaçlar için
-Ağaçların Yıl Başı olarak-
neşe ve coşkuyla
kutlanan keyifli bir
bayramdır.

Kutsal Kitap'ta ağaçlarla ilgili tarımsal kuralların yerine getirilebilmesi için, meyvelerin yeni yılının ne zaman başladığı büyük önem taşır. Çiftçilerin bunu hesaplayabilmeleri için yetkililer, toprağın suya doyup, ağaçların topraktan su almayı bıraktığı ve kendi öz sularından beslenmeye başladıkları zaman olan 15 Şevvat¹, ekildikleri asıl tarihe bakmaksızın tüm ağaçlar için genel bir Yıl Başı olarak kabul eder. Meyve veren ağaçların Yıl Başı olduğu için, geleneksel olarak kutsal toprakların mübarek kılındığı meyveler yenilir, ağaç dikilir, ağaç - insan benzetmesinden yola çıkarak her yeni yılda olduğu gibi geçen senenin bir muhasebesi yapılır ve gelecek yıl için bizi ve dünyamızı geliştireceğine inandığımız kararlar alınır.

Yahudi takvimi ayın hareketlerine göre düzenlendiği için, bayramlar uluslararası takvime göre her yıl farklı bir güne, *Tu Bişvat* bayramı da Ocak veya Şubat ayına denk gelir. *Tu Bişvat* bayramı bu yıl 4 Şubat Çarşamba günü kutlanıyor.

Tu Bişvat bayramında kutsal toprakların mübarek kılındığı yedi ürün: buğday, arpa, üzüm, incir, nar, zeytin ve hurma, İstanbul Sefarad cemaati adetlerine göre bunlara ek olarak *kaşer* şarap, badem, fındık, portakal, elma, ceviz, muz, havuç, leblebi, yer fıstığı, bira (arpaya istinaden), şekerlemeler, limon (varsa *etrog*) alınır. Bu meyveler ve yiyecekler, bunları bize sağlayan Tanrı'ya iyiliği cömertliği ve bereketi için şükür duası edilecek; bunların tohum halinden masamıza gelene kadar, bize doğal gibi görünen, aslında her biri başlı başına birer mucize olan aşamaları ve bu mucizeleri sağlayan Kim olduğu düşünülerek yenilir. Bazı geleneklere göre ayrıca bu yemişler ufak keseciklere konulup meyvenin hayat hikâyesini açıklanarak çocuklara dağıtılır. Peki, ağaçların yıl başını neden biz insanlar kutluyoruz? Kutsal Kitabımız Tora, bir çok yerde ağaç ile insanı karşılaştırır.² Buradan yola çıkarak, *Tu Bişvat* bayramında, meyve mucizesini ve ağacın yaşam döngüsünü düşünürken, hayatımızın her alanında Tanrı ile birlikte olabilmek arzusuyla, bundan kendi hayatımız ve hayattaki amacımız

çin ne tür mesajlar çıkarabileceğimiz üzerine yoğunlaşırız.

R. Shlomo Yaffe, bir ağacın kendi içine dönerek yaptığı vicdan muhasebesinden, bizim de öğrenecek çok şeyimiz olduğuna dikkat çeker: "Dallarımın ve yapraklarımın koruması altında yaşayan fidelerimi, çocuklarımı benim gibi, hatta benden iyi bir nesil olacak şekilde barındırabildim mi? Bir ağacın yapması gerektiği gibi, hiç bir zaman onu tutamayacağımı bildiğim halde, ona ulaşmaya gayret ettikçe beni o kadar besleyen güneşe, Tanrı'ya doğru uzanmaya, daha yükseğe daha yükseğe ulaşmaya yeterince çabaladım mı? Köklerimin, onları besleyen toprağa, sıkı sıkı bağlı kalmalarını temin edebildim mi? Meyvelerimin, maddi ve manevi olarak ürettiklerimin tatlı olmalarını ve ulaştıkları kişileri beslemelerini sağlayabildim mi? Herkes benim yanımdan gülümseyerek ayrıldı mı? Gelen rüzgârlarda, zorluklarda hafifçe eğilip, Tanrı'nın yolladıklarını kırılmadan ve umudumu kaybetmeden kabullenebildim mi? Bu sene, gövdemdeki her yeni halkayla her yeni yaşanmışlıkla kendimi güç ve bilgelikle geliştirebildim mi?"

Ağaçların yılbaşında ağaçlara bakarak, kendimizi, hayatımızı sorgularken, ağaçlar için, doğa için, dünyamız için neler yapabileceğimizi de sorgularız. Bunun bir simgesi olarak *Tu Bişvat*'ta geleneksel olarak ağaç dikeriz. Kutsal Kitap'ta, Tanrı'nın insanı tüm yeryüzüne hükmedecek şekilde yarattığı, mezmurlarda da Tanrı'nın yeryüzünü insanlara verdiği yazar.³ Bize verilmesine rağmen, dünyanın sahibi olmadığımızı bir an ile aklımızdan çıkarmamalıyız. Bu benzersiz nimet, yine Kutsal Kitap'ta yazılı olduğu gibi, onu Tanrı adına korumamız ve işlememiz,

geliştirmemiz için bize emaneten verilmiştir.⁴

Türlü sebeplerle ormanların kesilmesi, hayvanların zevk için öldürülmeleri, atıkların keyfi olarak denize dökülmeleri gibi daha birçok farklı şekilde dünyayı istismar ederek Tanrı'nın İsteği'ne ters düşen olaylar karşısında sessiz kalma-mamız, Tanrı'nın bize vermiş olduğu görev ve bu emanetin sorumluluğuna layık olduğumuzu gösterir. Tora, dünya ile ilişkimizi düzenlemek için ürünlerin ne zaman yenilebileceği, yumurtaların ne zaman toplanabileceği, savaş zamanında ağaçlara nasıl davranılacağı gibi daha birçok konuda bize yol gösterir. Dünya, Tanrı'nın yaratılış amacına uygun şekilde kullanıldığında, bundan hem doğa hem de insan faydalanıp, bereketin keyfini ve mutluluğunu yaşar. Ancak dünya, Tanrı'nın İsteği dışında kötü ve yanlış bir şekilde kullanıldığında, bunun zararı hem doğaya hem de bize dokunur ve sonucu felaket olur. Yahudi hayatının temeli, Tanrı ile bağ kurabilmenin, Tanrı'yı günlük hayatın içine dâhil edebilmenin, Tanrı ile birlikte uyum içinde yaşayabilmenin zevkine varmaktır.

Tanrı ile bağ kurmak da ancak Tanrı'nın amacına hizmet etmekle mümkün olur.

Bu dünyayı korumayı, işlemeyi, geliştirmeyi, meyvelerini yiyip bundan keyif almayı, "bunu Tanrı istiyor" düşüncesiyle yapınca -Tanrı'nın, dünyayı yaratış amacına hizmet edip- Tanrı ile bağ kurmuş oluruz.

Bu şekilde Tanrı'nın Varlığı'nı yaşamamızın içine, cenneti de dünyaya getirmiş oluruz. ■

1 'Kutsal Kitap' ifadesi, yerine göre Tora'nın 5 kitabı, Peygamberler Kitabı, Mukaddes Yazılar, Mişna, Talmud, Kabala, Zoar veya benzeri yazıları anlatmak için kullanılır.

2 "İnsan kırın ağacıdır." (Devarim-Yasa'nın Tekrarı-20:19)

"Çünkü halkım ağaçlar gibi uzun yaşayacak." (Yeşaya-65:22)

"Böylesi, su kıyılarında dikilmiş ağaca benzer." (Yirmiyau-17:8)

3 "...Yeryüzünü doldurun ve onu denetimimize alın." (Bereşit-Yaratılış-1:28)

"Gökler Tanrı'nın, ancak yeryüzünü insanoğullarına verdi." (Mezmurlar 115)

4 "Tanrı Adem'i aldı ve hem işlemesi hem de onu koruması için Eden Bahçesi'ne yerleştirdi." (Bereşit 2:15)

Türkiyeli **Esti Barnes**
1998 yılında Londra'da 'Topfloor'
şirketini kurdu. 'Topfloor',
kısa zamanda iç dekorasyon
piyahasında ün yaptı. Esti Barnes'in
tasarımı halılar,

British Design Of The Year
(*Elle Decoration UK*)

Best Of The Year
(*Interior Design Magazine, USA*)

gibi birçok prestijli ödüller
kazandı. Son koleksiyonu
'Script'in tanıtımını Londra
Goldsmiths Centre'da
gerçekleştiren
Esti Barnes ile
söyleştik

İmza:
'By Esti...'

Babamın öğütleri, prensipleri hep aklımdadır. Halen ona danışmak istediğim o kadar çok şey var ki aklımda... Her şeyimi ona borçluyum diyebilirim.

KENDİNİZDEN VE TÜRKİYE'DE YAPTIĞINIZ ÇALIŞMALARDAN BAHSEDER MİSİNİZ?

Robert Kolej'den mezun olduktan sonra, Tatbiki Güzel Sanatlar Grafik Bölümü'nden mezun oldum. Önce bir matbaada, sonra "Grafika Maya" reklam ajansında birer yıl çalıştıktan sonra, kendi başıma işler almaya başladım. Ancak bu işler beni çok tatmin etmedi. Luna adlı bir arkadaşımın moda şirketi kurdu. Beymen'e önce sabahlık, gecelik, hazırladık, ardından işleri biraz daha büyütürük, kadın gömleklerine de yöneldik. Bir süre sonra yoluma yalnız devam ederek 'La Perla' ile çalışmaya başladım. Onlara kendi koleksiyonumuzdan seçtikleri modellerden 6 bin adet gecelik yaptım. Çok yoğun ve yorucu bir işti. Teslimattan sonra ben de bitmişim adeta!

O dönemde eşim beni Türkiye'de yaşayan Amerikalı bir sanatçı ile tanıştırdı. Adı Erica olan bu kişi eşimin ofisini dekore etmişti. Nişantaşı, Karakol sokakta beraber 'Luna' isimli bir showroom açtık. Açılıştan birtakım şanssızlıklar oldu, yoğun kar yağışı yüzünden birçok davetli açılışa gelemedi. Ardından da ekonomik kriz patlak verdi, döviz fırladı. İthal ettiğimiz ürünleri satamadık. Bu sefer yerli üretime yöneldik. Denizli'de üretilen Buldan Bezi dokumalarını ilk kez biz, Nişantaşı'nda sattık. Bir müddet sonra, eşim, iş dolayısıyla İngiltere'ye dönmek zorunda kalınca, ben de işimi kapatıp İngiltere'ye geldim.

LONDRA'DA HALICILIĞA BAŞLAMANIZ NASIL OLDU?

Londra'da ne yapabilirim diye düşünürken, yeni bir halı koleksiyonu yaptırmış olan birileriyle tanıştım. Ellerindeki ürünü satamıyorlardı. Üç ortaklık, her birinin başka işi vardı. Onlara bu koleksiyonu İngiltere'de pazarlamayı teklif ettim, hemen kabul

Teri Sisa Mason ve Esti Barne

ettiler. O dönemde İngiliz pazarı ve halı sektörü hakkında hiç bir bilgim yoktu. Hele halıların nasıl üretildiği hakkında hiç bir şey bilmiyordum. Fakat yavaş yavaş öğrendim ve ürünlerini sattım. Bu arada Harrods'dan bir alıcı buldum. O bize bir örnek verdi ve sipariş verdiği halı hazır olunca fabrikayı görmek istediğini söyledi. Ben de onunla gitmek istediğimi söyleyince, "para bulursan git" yanıtını verdi işverenlerim. O arada sattığım birkaç parçadan gelen parayla kendimi finanse ettim. Böylece Hindistan'a gittim ve halıların üretim safhalarını öğrendim. Ben Türk usulü düğümlü dokuma tekniğini biliyordum. Oysa Hindistan'da değişik teknikler kullanılıyor. Hem düğüm, hem de tabanca ile dokunan ve 'hand-tufted' denen teknikleri kullanıyorlar. Bu teknikle üretilen halılarda halı havı düğümlenerek değil, lateks ile yapıştırılıyor. Bu teknik ile yapılan halılar, bizim bildiğimiz 'evladiyelik' halılardan değil, ama 20-25 sene dayanıyor. Daha sonra, Almanya'ya Avrupa'nın en büyük halı fuarına gitmeye ve artık kendi adıma çalışmaya karar verdim. Orada birçok temaslarım oldu ve döndü

ğümde kendi şirketimi kurdum. Tasarımcılarla çalışmaya başladım. Her alıcı halılarda projelerine göre birçok değişiklikler yapmak istiyordu. Başkalarının tasarımlarını düzeltmek çok uzun sürdüğünden, kendi koleksiyonumu yapmaya başladım. İlk tasarımlarım çok beğeni topladı. Ben de bundan cesaret alarak farklı halı koleksiyonları yarattım ve bu piyasada tanınmaya başladım. Ürünlerim dünyanın farklı ülkelerindeki otellerde, özel koleksiyoncular da, yatlar ve evlerde yer almakta.

HALILARINIZ ÇİN İPEĞİ, YÜN VEYA İKİSİNİN BİLEŞİMİ İLE DOKUNMAKTA. BAZILARI ÜÇ BOYUTLU, ADETA HEYKEL GİBİ... ÇALIŞMA TEKNİĞİNİZ NEDİR?

Genelde bu malzemeler kullanılıyor ama ekonomik krizden sonra viskon adeta ipeğin yerini almaya başladı. Aslında su döküldüğünde de lekeleniyor, buna rağmen, insanlar parlak görüntüsünü beğendiğinden, üreticiler viskona yöneldi. Biz doğal malzemeleri tercih ediyoruz. Isırgan otu, muz lifi, bambu gibi malzemeleri de kullanıyoruz. Halıda üç boyutlu düzenlemeler benim imzam oldu. Heykeltıraş gibi halının havını kesiyorum. Ayrıca rengi degrade ederek de özel etkiler yaratıyorum. Bu ürünler yoğun el emeğine dayalı olduğundan maliyetleri oldukça yüksek. Bu tasarımlarımla Londra ve New York'ta birçok ödüller kazandım.

BABANIZ, ALBER BİLEN ÇOK ÜNLÜ BİR İŞ ADAMI, BİR DUAYEN İDİ. TÜRKİYE KİMYA SANAYİCİLERİ DERNEĞİ'NİN KURUCULARINDAN BİRİ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANIYDI. SİZ DE BAŞARILI BİR SANATÇI VE İŞ KADINISINIZ. BABANIZIN PRENSİPLERİNDEN ETKİLENDİNİZ Mİ?

Çok duygulandım şimdi... Tabii ki babamın öğütleri, prensipleri hep aklımdadır. Halen ona danışmak istediğim o kadar çok şey var ki aklımda... Her şeyimi ona borçluyum diyebilirim. Tüm başarılarımda onun payı var. Benimle gurur duyduğunu görmek çok güzel bir duygu... Aldığım ödülleri ona gösterebildiğim için çok mutluyum. ■

1 PARTİ.COM

online alışverişte **1** tık uzağınızdayız

“HER PARTİ
ÖZELDİR”

T: 0(212) 232 41 36

nisantasi@partidunyasi.com

Parti Dünyası Nişantaşı
[nisantasi partidunyasi](https://www.instagram.com/nisantasi partidunyasi)

PARTİ
DÜNYASI
“Türkiye'nin Parti Marketi”
Nişantaşı

Dalia Maya ve Renée Levi

Sözün indirgenip ruhun sanata dönüştüğü hal

Renée Levi ile 'Sibel' sergisi üzerine

Mavi bir enerji patlaması ile karşılıyor sanatçı Renée Levi, Art On Galeri'deki Sibel Sergisinde izleyiciyi. Daha henüz vitrine bakarken hissediyorsunuz o patlayan enerjiyi. Belki aylarca sanatçının ruhunda merakla araştırılmış, sorgulanmış, biriktikçe birikmiş. Belki çocukluğundan beri... Ve bir anda patlayıvererek dışarı fıskırmış bir enerji... Biraz nereye gideceğini tam da bilmez gibi... Biraz kendi etrafında dönerek cevabı bulurcasına... Hem dışa dönük, dışa açılan... Ama aynı zamanda içine çeken bir enerji. Söylenemeyenin söylenmeye çalışması gibi. Kelimelerle ifade edilemeyen renklerle ve enerji ile anlatılması gibi. Anlatılamayanın izleyicinin ruhunda yeniden yaratılması gibi. Bir taraftan merkez kaç kuvveti ile dışarı doğru iterken; bir taraftan sarıp sarmalayan, sardıkça da kırmızı, pembe, yeşil birer kara delik gibi içine çeken, izleyiciyi kendi içine bakmaya, kendi içini incelemeye zorlayan bir enerji.

FOTOĞRAFLAR: ALBERTO MODIANO

Küçük yaşlardan itibaren ailesi ile İstanbul'dan göç ettikleri İsviçre'de yaşayan, sanat dünyasında tanınan sanatçı Renée Levi'nin İstanbul'daki ilk kişisel sergisindeyiz. Açılışa daha bir gün var. Tablolar henüz tam yerlerine yerleştirilmemiş... Işıklar ancak hazırlanmış... Galeride hummalı bir çalışmanın arasında sanatçı Renée Levi ve serginin küratörü Sanat Tarihi uzmanı Dr. Necmi Sönmez ile muhabbet ediyoruz. Sanatçının eserinin söylenmeyi ifade etme çabası gibi İngilizce, Türkçe, Fransızca, Almanca birbirine karışıyor. Mesaj, yürekte algılanması gereken bir mesaj olunca, ifadeyi verecek kelimeyi, sentaksı lisanında bulmak oldukça zor olabiliyor.

Bir nevi meditasyon gibi. Meditasyonu yaparken yaşadıklarımızı bilirsiniz. Ama anlatmak, kelimelere dökmek, oldukça zordur. Üstelik, sanatçının eserini üretirken içinde bulunduğu meditatif hali, sizin, onu izlerken, algılarla yaşadığınız ruh halinize karışıyor. Sanatçı, sanat, anlatıcı, veren, alan, izleyici hepsi bir bütün olarak sizde evrimini tamamlıyor. Aynı tabloya, bir dahaki bakişınıza kadar...

Hissediyorsunuz, kimi eserde akışı ve o akışla anlık hareketin yarattığı sonucu. Kiminde direnci, kiminde ise direnişe izin vermenin içindeki yaratıcılığı. En iyisi sözü, Renée Levi ve Dr. Necmi Sönmez'e bırakmalı.

RL: 4-5 yaşlarında iken ailemle İsviçre'ye taşındık. Sanırsınız ki o yaşlarda yaşananlar unutulur. Oysa benim için bu göç gerçek bir travma idi. Bir şok. Düşünün, kocaman bir aile yaşadınız var. Teyzeler, halalar, amcalar, kuzenler, büyükanne, büyükbabalar... Bir yaşam şekli olarak kalabalık ve büyük bir ailede var oluyorsunuz. Ve birden bire İsviçre gibi yeni bir ülkede 4 kişilik küçük bir aileye dönüşüyorsunuz. Her şey değişiyor. Geriye dönüp baktığımda kim annem, kim babam ancak o zaman anlamaya başlamışım diye düşünürüm. İstanbul'daki sınırsız kalabalık bambaşka bir hayattı. Ve bir anda her şey değişti. Bana ne olduğunu anlamamıştım. Oysa renkler bile değişmişti. İstanbul'un sıcak renkleri vardı. İsviçre'de ise gökyüzünün mavisi bile farklıydı. Ve küçük bir çocuksanız eğer, çok

anlamazsınız, rasyonel olarak düşünmezsiniz ama farkı hissedersiniz. Yine de bu duyguların ve yaşamdaki değişimlerin renklerle bağlantısı vardı benim için. Bir de lisan ile olan ilişkim de değişmişti aniden. Göç öncesinde Ladino, Fransızca, Türkçe hepsi bir arada konuşulurdu. Oysa göçten sonra Ladino annemle babamın kendi aralarında konuştukları bir lisana dönüşmüştü. Bizimle Türkçe konuşuyorlardı ve dışarıda da Almanca konuşuluyordu. Dolayısıyla ev yaşamı ile sokak yaşamı birbirinden kopmuştu. Bütün bunlar olurken çocukluk yaşlarının desenlerle dolu bir yaşam olduğunu düşünüyorum: Evet her çocuk resim yapmayı sever, ama ben resim yaptığımda kendimi iyi hissediyordum. Resim benim için bir ifade şekli idi.

Neydi, nedir bugün ifade etmek istedikleriniz?

RL: Tabi, gerçekten bilmek isterseniz, belki açıklanabilir. Ama yaşamda o ilk etki dediğimiz şeyde garip bir ruh hali vardır. Açıklayamazsınız. Bu beni her zaman ilgilendirmiştir. Mesela bu sergideki eserlerimin bir kısmı yazı ile ilgili. İlk insanlar yazıyı nasıl keşfetti? Harfleri nasıl yarattılar? Hangi şeklin hangi harf olmasına nasıl karar verdiler? Onun farkındalığını içimde yaşatıp, bunun renklerle ifade etme yolunu seçiyorum. Ve yazma anında, -yani resmetme anında, ki o bir trans halinin sonucunda anlık ve tek bir bedensel hareketle oluşan bir eser- cevabı hareket, desen ve renkle veriyorum.

Bir çeşit kavramsal sanat demek doğru olur mu? Sol Lewitt de öyle demiyor muydu? Önce fikir var o fikri araç olarak sanatçı gerçekleştiriyor.

RL: O kadar kolay tabi değil. Tamam, Sol Lewitt, 70 senelerinde öyle yaptı ama ben şöyle düşünüyorum: Mesela önce konu üzerinde uzun süre okuyorum, araştırıyorum ve düşünüyorum. Ardından kurallarımı oluşturuyorum. Yani, kullanacağım kağıda, tuvale karar veriyorum, renklerimi belirliyorum, ve ani hareketin şekline karar veriyorum. Bir anlamda eserin yapısını organize ediyorum. Karar aşamasında bu noktalar çok net. Ve hareket çok hızlı. Yapılış anında o akış halinde iken birçok şey değişebilir.

Ve sonuç ya iyidir, ya da beğenmiyorsam çöpe gider. Ancak eseri yapmaya bir kere başladım mı, her şey çok hızlı geliyor. Hareket anında artık düşünmeye zaman yok.

Nasıl bir süreç bu süreç?

RL: Okuyorum, aylarca düşünüyorum, ufak desenler yapıyorum, başka işler de yapıyorum arada ama beynimde sürekli bir soru, sorgulamalar ve bu eser var..

Soru?

RL: Evet bir sorgu gibi... Sanki kafamda sürekli sorgulanan bir düşünce... Ardından büyük tuvalerimi hazırlıyorum. Onları hazırlamak çok uzun süre alıyor. Bazen 4-5 ay kadar... ve renklerimi hazırlıyorum. Onları pigmentlerden yola çıkarak kendim yapıyorum. Bunun ardından doğru anı beklemek gerek. Bazen 2-3 gün kadar. Hazırlık çok uzun ama eserin gerçekleşme süresi çok kısa. Ancak sonrasında da uzunca

KÜRATÖR DR. NECMİ SÖNMEZ'İN BAKIŞINDAN RENÉE LEVİ

Renée Levi ile 1999 yılında Fransa'da gerçekleştirdiğim Structures Transverses isimli ilk uluslararası grup sergisinde beraber çalıştım. O sıralarda Frankfurt Üniversitesi'nde Sanat Tarihi doktorası yapıyordum. Renée'nin çalışmalarını ilk kez 1998'de Zürich'te büyük bir sergide görmüş ve adeta bakar bakmaz etkilenmişim. Sonra diyaloga geçtik. Ortak bir hikâyemiz de var: ikimiz de İstanbulluyuz. O yıl Basel'deki atölyesini de ziyaret ettim. Sonra Essen kentinde bulunan Museum Folkwang'ta çalışmaya başladım. 2003 yılında orada Renée'nin çok büyük bir kişisel sergisini yapma şansım da oldu. Sergimizin ismi "SARIYER"di. O zamandan beri Renée'nin İstanbul'da bir sergisini yapmayı hayal ediyordum. Şimdi İstanbul'da tanıştığımızdan 16 yıl sonra, çok heyecan duyduğumuz bir sergiyi gerçekleştiriyoruz. Sibel isimli sergimizin böyle bir küçük hikâyesi var. Çok özel bir sergi ve ortaklık olduğunu düşünüyorum. Bütün bunlar bizim ortak hikâyemiz gibi. Bu sergiyle aslında Renée bir tür doğduğu şehre geri dönüyor gibi oluyor ve bu bizim için çok önemli.

Küratör Dr. Necmi Sönmez

bir düşünme ve sorgulama süreci var. Gerçekleştirirken yeterince serbest miydim, biraz fazla mı oldu? Eksik mi? İstedğim etkiyi yaratabildim mi? Naif bir çalışma değil yani bu. Ve istediğim gibi değilse o koca tuvaleri atmam gerekiyor.

Doğru anlıyorsam, uzun ve kontrollü bir hazırlık çalışmasının ardından kısa bir kendini akışa bırakış anında yaratımı gerçekleştiriyorsunuz.

RL: Evet, ve o kısa yaratım anında her şey planlandığı gibi gitmeyebilir de. Mesela sergideki bir eserde, gezerken göreceksin. Biz sanatçılar genellikle tuvale fazla baskı uygulamayız. Zira baskı uygulayınca tuvalin altındaki tahta dayanağın izi resme karışır. Bu tabuya neden takıldım diye düşünüyordum. Neden tuvale güç uygulamaya çekiniyorum? Sonra o yaratım anında, ki o anda sanatçı olarak ben de eserin içindeyim, o an hissediyorum

ve yapıyorum. Şurada bir sorun var, bu düşünme şeklimdeki sorunu atıyorum ve bunu kabul edeyim diyorum. Bunu düşünerek değil o anda akıştaki hareketinin sonucu olarak yapıyorum. O anı kabul etmek gerek. Bu noktada, resmin tam da içinde iken bir tuvali iyi yapan şeyin ön görmediğimiz bu küçük akış değişikliklerinin olduğunu fark ettim. Bu şimdiye dek tüm anlattıklarımı önemsiz kılıyor. Yaratma anı, bu aksiyon anı planlanmamış şeyler ve anlarda kendimi canlı hissediyorum.

Belki de bir çeşit özgürleşme?

RL: Belki. Belki bu bir özgürleşme anı ama bana göre güçlü olmasam bile bir çatışmadan galip çıkma hali. Zira ben bütün bunların ön eskizini yapıyorum, hazırlıyorum ama çalışmaya başladığım anda içimden gelen hisler, duygular bütün bunları alt üst edip bambaşka bir yere de beni götürebilir.

Renée Levi

Dr. Necmi Sönmez: Caz müziğindeki gibi bir çeşit emprovizasyondan söz ediyoruz.

RL: Belki onlara benzetilebilir. Biliyorsunuz aynı şekilde başlasalar bile, emprovizasyonda hep aynı şarkıyı çalamazlar, çalmazlar. Bu demek oluyor ki, artık bunu yapmak istemiyorum Şimdi başka bir şey söyleme zamanı. Yine de bunun içinde her zaman bir arayış vardır. Ve bir çeşit özgürleşme vardır.

Eğer doğru anlıyorsam, tüm hazırlık beyinde yapılıyor, ancak sonrasında aksiyon yürekle ruhla gerçekleşen anın enerjisi ile gerçekleşen bir aksiyon...

Dr. Necmi Sönmez: Sezgisel
R.L.: Ve geri adım atmıyorum, her şey bir anlık bir jest ile oluyor. Geri adım atmak, bunu eklemek şunu çıkarmak, ötekini bir şekilde değiştirmek demek. Benim eserimde bu yok. Bir jest, ve bitti.

Buradaki eserleriniz birbirinden bağımsız eserler...

RL: Evet bu tip çalışmalar da yapıyorum. Birbirinden bağımsız ve farklı yerlerde sergilenen eserler. Ama ben sıklıkla enstalasyonlar yapıyorum. Enstalasyon demek, işin yerine göre yapılması ve sadece orada sergilenmesi.

Dr. Necmi Sönmez: Biz aslında hep mekâna göre iş üreten insanlarız, bizim için mekân çok önemli. Mekânın kendisi ve eserlerin birbiriyle ilişkisi olacak. Bizim için önemli olan mekâna ait bir girişim yapabilmek.

Renée aslında İsviçre Bazel'de çok önemli bir akademide profesörlük yapıyor. Kendisi 6 aydan beri orada Sabatik sene izni almıştı çalışabilmek için. Son zamanlarda çok yazı yazıyor.

RL: Niye yaptığımı neden yaptığıma dair bir yazı yazıyorum. Ben bunu 3 bölüme ayırdım: Çatı, gözlük ve ten.

Çatı?

RL: Çatı, güven demek.

Enstalasyonlarımda hep kendimi iyi hissedeceğim bir yer yapmak istiyorum. Yuveyı yaratmak istiyorum. Birine öyle bir şey yaparsam onun için de yuva gibi bir şey hazırlamak istiyorum.

Gözlük?

RL: Gözlük, görmek demek. İyi ve kesin görmeyi sağlıyor. Ama kesin görmek iyi düşünmek, anlamak, içine bakmak; dibe, mümkün olduğunca derinlere inmek demek. İnsanın daha da içine inebilmesi.

Peki, Cilt?

RL: Cilt de tamamen duygusal, kişiye özgü olabilmek demek. Yaptığım eserlerin böyle bir özelliği var. Bu sergiyi son 1 yıl boyunca çok resim odaklı ve hareket odaklı çalıştıktan sonra çıkardım. Bu yüzden sergide birçok renk var. İçine giren insanı da etkiliyor.

Dr.Necmi Sönmez: Ve tabi, normalde kendisi çok daha büyük resimler yapıyor, bunlar aslında onun küçük resimleri. Hakikaten 20 x 10 metre işleri var. Çok büyük çalışan bir sanatçı.

Hareket odaklı çalışma nedir?

Bu soruyu sormaya kalmıyor her ikisi de oturdukları sandalyeden kalkıp beden dili ile anlatmaya başlıyorlar. Uzun yılların getirdiği dostluk ve işbirliğinin sonucu bu olsa gerek. Dr. Necmi Sönmez'in sohbetin başka bir yerinde işbirliklerini Türkçe özetlemesinin ardından, Renée'nin "ne dediğini anlamadım, ama yüzde yüz katılıyorum" demesi de böyle bir güven ortamının, çok anlamlı bir çatının kurulduğunun göstergesi değil mi?

RL ve Dr. Necmi Sönmez: Hareket odaklı çalışmak demek... Duruyorsun bir yerde, durduğun zaman bir transa giriyorsun ve bir elektrik alman gerekiyor, bir yerden bir şey gelmesi gerekiyor, ve sonra çıkartıyorsun, var oluşla ilgili bir şey...

Kavram şu: öyle bir hareket yapman gerekiyor bütün ruhunun, içinin, belleginin dışı yansıması gerekiyor.

Bu durumda son derece meditatif bir sanattan bahsediyoruz. İzleyici de gelecek, bakacak ve o hareketin esere yansıması ona bir şekilde çarpacak, kim bilir belki o da bambaşka bir meditatif yere gidecek.

RL: Aynen yapmak istediğimiz o.

Tabii böyle çalışan çok sanatçı var ve ilk bakışta birbirine benzefebilirsiniz. Sizin diğerlerinden farkınız ne?

RL: Sanıyorum benim eserimdeki en tipik özellik araçların indirgenmesi ve renklerin indirgenmesi.

Hatta inanır mısınız, bunca yıldır ilk defa bu sergide farklı renkler kullandım. Genellikle sergilerim tek renkli olur. Neredeyse yepyeni bir özellik bu. Renge karar veririm. Ama benim için asıl önemli olan bir resim yapma şekli ve sonuçta yarattığım desen.

Ne değişti? Ne değişti de çoklu renk kullanmaya başladın?

RL: Yaşamda farklı anlar vardır. Sanırım kendime rağmen kurallarına rağmen bir şey yapmak istedim. Kurallarımı yıkan bir şey. Ve İstanbul için çok renkli bir eser yaratmak istedim.

Sergi gezmelerimde hep şunu düşünürüm, sanatçı geçmişi ve geleceği ile andaki halidir. Her ne yaşamış, her ne hissetmişse. Yaşamının bütünü içinde o an içinden ne çıkarmak istemişse, eserine yansır. Ve bu sergide de, anlattıklarımızın ışığında tek renkli tabloların İstanbul'dan İsviçre'ye geçişin şokunu yansıttıklarını ve tarif ettiğiniz yaşam şeklinin çok renkliliğinin karşısında oranın tek renkliliğini taşıdığını hissettim. Oysa İstanbul için planladığımız sergide, bir çeşit döngü tamamlanmış, İstanbul'a dönüş gerçekleşmiş, ve gerek Avrupa kültürünün, gerekse İstanbul kültürünün bütünleştiği çok renkli bir esere dönüşmüş... Sanki sanatçı şu an bir köprüde, tamamlanan bir döngünün sonu yepyeni bir döngünün başlangıcı arasında bir köprüde...

Sergide farklı eserlerde farklı renkler kullanıldığı gibi, içtinden farklı renkler barındıran eserler de var...

RL: Evet mesela çok renkli eserlerimde farklı bir karar aldım. Tuvali boyaya hazırlamadan ham halini kullandım. Öyle görünmemesine rağmen bu da tek bir hareketle yapılmıştır. Burada çok fazla güç kullanmak zorunda kaldım. Ancak tuvalin ham

Her sergi bir dönüşümdür sanatçı için ama özellikle bu sergi yaşam yolculuğunuzda bir döngünün tamamlandığı bir sergi olması sebebiyle bir atlama tahtası işlevi görecektir gibi geliyor bana. Hani çocukluğunuzun İstanbul'unun çok renkliliği, İsviçre'nin kuzeyindeki bir kasabanın tekdüzeliği ile kesilmiş, yine de oranın mavisi eserlerinize hâkim olmuştu. Şimdi ana vatan olarak hissetmeseniz de köklerinizi ilk beslediği bu topraklara bir sergi için bile geri dönüş o döngüyü renklendirmiş... Hikâye bundan sonra nereye gidecek, güvenli çatınızın altında duygularınızı teninizden dönüştürüp hangi öz bilgilere ulaşacaksınız, hep birlikte merakla takip edeceğiz. İstanbul sanat çevrelerinin sizi tam da döngünün kapandığı bu noktada keşfetmesi eserinizin spiral bir sonraki aşamasında sizi götüreceği yerde İstanbul özünün varlığını anlaması açısından önemli...

kullanılmasından kaynaklanan bir direnç vardı. Ve bu direnç ön görmediğim bir şeydi.

Ve o direnç kabul edildiğinde sanatçıyı bambaşka bir söz söylemeye taşımış...

Her sanatçının bir sözü vardır söyleyecek. Kimi sözle söyler, kimi müzikle, dansla, kimi renkle... Renée Levi de renkleri, araçları ve hatta renk ve araç kararlarını indirgeyerek söylüyor sözünü.

İndirgedikçe öze gitmenin müthiş bir renkli hazzını yaşadım Art On'da. Bu haz 21 Şubat'a kadar Art On galeride, İstanbullu sanatseverin deneyimine açık.

Kaçırmayın derim. ■

GYMBOREE

Gymboree'de, tüm dersler, oyunlar ve müzikler bebeğinizin hem fiziksel hem de ruhsal gelişimine en doğru şekilde yardımcı olmak için hazırlanmıştır. Aynı şekilde oyun alanımız ve ekipmanlarımız da bu gelişime maksimum katkı sağlamak amacıyla tasarlanmış, buna uygun da malzemeler kullanılmıştır. Gymboree oyun alanı ve ekipman yaratıcısı **JAY BECKWITH**, 30 yılı aşkın tecrübesiyle, bu alanda dünyanın en tanınan ve aranan tasarımcısıdır. Gymboree ekipmanını tasarlarken, bebeklerin ve çocukların hem ihtiyaç duyacağı, hem öğreneceği 7 önemli değer üzerinde durmuştur. Bunlar;

1

MEYDAN OKUMA/CESARET

Bebeklerin yaşlarına göre kullanabilecekleri ya da kullanamayacakları ekipmanlar vardır. Onları bazen fiziksel destek vererek, bazen de teşvik ederek cesaret duygularını geliştirmeye yardımcı olmak gerekir. Gymboree ekipmanları, bebekleri cesaretlendirir.

2

SEÇİM YAPMAK

Ekipmanların gerek kurulumu, gerek kullanımı çeşitlidir. Zıtlıklar bir aradadır. Bebekler bunlar arasında seçim yapma ve karar verme özgürlüğüne sahiptirler.

3

GELİŞİM

Gymboree ekipmanları, büyük, geniş, ferah ve farklı şekillerde kullanımıyla gelişimi destekler. Bebekler her geçen gün yeni bir keşifte bulunacak, bu keşifle birlikte hayal dünyaları, kasları ve duyuuları gelişecektir.

4

SOSYALLEŞME

Bazı ekipman kurulumlarında çok bebek bir arada olabilecekken, bazılarında sıra bekleyecekler, bazılarında birlikte olurlarsa hareket edebileceklerdir. Böylece, sıra beklemeyi, paylaşmayı, yardımlaşmayı öğreneceklerdir.

5

ÇEŞİTLİLİK

Kaydıraklar, tüneller, engeller, denge ekipmanları, köprüler, basamaklar çok çeşitli kullanım sunar. Ahşap gibi sert malzemeler ve sünger gibi yumuşak malzemeler bir arada kullanılarak duyuuların gelişimine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

EMNİYET/GÜVEN

Bebekler, ahşap bir bölümdeki malzeme ile yumuşak bir minder arasındaki doku farkını fiziksel olarak nasıl hareket etmeleri gerektiğiyle pekiştirirler. Duyuları geliştikçe kendilerini emniyete almayı öğrenecekler ve güven oluşturacaklardır.

6

7

SONUÇLAR

Bebeğin ekipmanla yaptığı bir hareketin ya da aktivitenin sonucunda ona bir katkısı vardır. Bebeğiniz, neden-sonuç ilişkisini fiziksel deneyimlemeyle de öğrenecektir.

İstanbul Cad. Sinasos Alışveriş Merkezi Kat. 3
Göktürk Kemerburgaz

(0212) 322 44 59 - (0212) 322 43 38

www.gymboreeturkey.com

[gymboreekemberburgaz/Facebook](https://www.facebook.com/gymboreekemberburgaz/)

[gymboreekemberburgaz/instagram](https://www.instagram.com/gymboreekemberburgaz/)

*Rota DiŐi
Gezginler*

ile **“Ah Beyoğlu
Vah Beyoğlu”**

İSTİKLAL CADDESİ DEDIĞİN

**Antep kilimine benzer
Beyazlar yeşiller karalar
Fırıldaktır da fırıldaktır
İstiklal Caddesinde dullar
Cumbızlarıyla dolaşır
Baldırnan eksik eteknen
Fıkırdaktır da fıkırdaktır
Akşamları İstiklal Caddesinde
Çiçekler kokulanır da kokulanır
Karanfillernden afişler
Kıkırdaktır da kıkırdaktır
Caddelerden İstiklal Caddesi
Uzundur da uzundur
İstiklal Caddesinde bekarlar
Dolaşır şıpdak şıpdak**

(Salah Birsel, Ah Beyoğlu, Vah Beyoğlu kitabından alınmıştır.)

Salah Birsel'in 1976 yılında kaleme aldığı "Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu" isimli eser yalnızca bir semtin panoramik anlatımı değil, aynı zamanda Cumhuriyet öncesi-
sinden başlayıp, modern Türkiye'nin 1960'lı yıllarına uzanan bir dönemin çok renkli tanığıydı. Şüphesiz o yıllardan günümüze kitabın başkahramanı "Beyoğlu" her geçen gün daha da değişti. 1870 yangınından sonra

bir ağıt olmuş "Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu Yandı Bitti Kül Oldu" sözlerinin yerine bugünlerde kaybolmakta olan lezzet kültürünün, simgeleşmiş Beyoğlu markalarının bir nevi ağıtını yakıyoruz.

Rota Dışı Gezinler grubu olarak sizlerle amacımız İstanbul'un farklı semtlerinde bu kaybolmakta olan kültürün izlerinde ortak hafızamızı canlı tutup geleceğe aktarabilmek. Gelin o zaman, geçmişin belleğinde "Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu" diyerek Yakup Kadri, Refik Halit, Abdülhak Şinasi, Haldun Taner, Özdemir Asaf, Atilla İlhan ve daha birçok sayamadıklarımızın izinde bir Beyoğlu turuna çıkalım.

Çiçek Pasajı

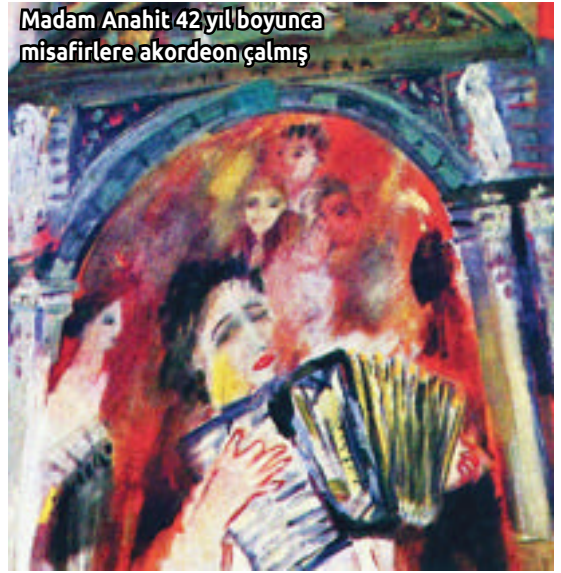
Yapan İstanbullular. Adını koyan Ruslar. Bu binayı yaptıran Beyoğlu'nun ünlü zenginlerinden Hristaki. Hristaki, 24 dükkân üzerine 18 daire yaptırır, 1876'da. Dairelerin olduğu kısma; "Cité De Pera" der. Dairelerin altında bulunan dükkânların olduğu bölüme ise kendi adını koyar: Hristaki Pasajı... O dönemlerde ortaya çıkan ilk rezidans türü bina örneklerindedir. 1908'de binayı Sadrazam Sait Paşa alır. Pasaja bu kez de Sait Paşa Pasajı derler. 1917'de Kızıl Rusların devriminden kaçan Beyaz Rusların bir kısmı İstanbul'a göç eder. Göç edenlerin bir bölümü de İstiklal Caddesi'nin kenarlarında, köşelerinde çiçek satırlar. Çiçeklerin güzelliğine bir de Rus kızların güzelliği eklenince, çiçek çiçek olur İstiklal Caddesi bir anda. Ve aynı yıllarda çiçek satan Rus kızları yoktur sadece İstiklal'de. Osmanlı işgal edilince, işgal güçlerinin askerleri yani İngiliz ve Fransızlar da İstiklal'de gezinmeye başlamışlardır. Bunlarda serseriliğin bini bir paradır. Çiçek

satın Rus kızlarına sarkarlar, el kol hareketi yaparlar. Hatta taciz etmeye yeltendikleri bile olmuştur. Ve kaçarlardı Rus kızları, harıl harıl ellerinde çiçekler. Soluğu Sait Paşa Pasajı'nda alırlar. Biraz da dinlenirler. Sonra da etraflarına bakarlar, asayiş berke-malse, köşelerine giderler, başlarlar çiçeklerini satmaya. Sonrasında da Sait Paşa pasajında bir çiçekçi dükkânı açılır. Hatta 1930'larda çiçek mezarları burada yapılır. Pasajın adı olur Çiçek Pasajı. Yani Fransız zarafetinin ve şıklığının, Beyoğlu'ndaki adresi olan bu binaya ne onu yaptıran zengin Hristaki, ne de bir Sadrazam kudretinde olan Sait Paşa adını verebilmiştir. Adını veren yoksulluktan çiçek satmak zorunda kalan Rus kızlarıdır.

Mademki Çiçek Pasajı'ndan bahsettik, iki önemli ismi de bu vesile ile anmamak olmaz. 42 yıl boyunca bıkmadan usanmadan misafirlerine akordeon eşliğinde "Yıldızların Altında" çalan Madam Anahit ve içmez ama içirir "Entelektüel Cavit" pasajla simgeleşmiş Beyoğlu kültürünün birer parça-

sıdır. Şimdilerde her ikisi de pasajın duvarlarından değişen Beyoğlu'nun yeni müdavimlerini izlemektedirler. Yolunuz bir gün düşerse Huzur Meyhanesi'nin duvarlarında Entel Cavit'in ve üst kattaki portre fotoğrafı ile Madam Anahit'in şerefine de birer kadeh kaldırmayı unutmayın...

Madam Anahit 42 yıl boyunca misafirlere akordeon çalmış

Hazzopulo Pasajı

Beyoğlu'nun İstanbul'un moda merkezi olduğu zamanlarda belki de en önemli 'pasaj'ının bulunduğu Hazzopulo; 1871 yılında dönemin ünlü bankerlerinden Rum asıllı Hacopulo tarafından yaptırılmış. Han içinde barındırdığı terziler, moda evleri ve takı dükkânlarıyla o dönemlerde özel dikim bir kıyafet için hanımların çok sıklıkla uğradığı bir yermiş. Namık Kemal'in İbret Gazetesi'ni burada çıkarması ve Jön Türkler'in buluşma noktası olması bakımından da siyasi tarih için de ayrıca bir öneme sahipmiş. Zira Meşrutiyet'in önemli savunucularından Namık Kemal daha sonra bir grup arkadaşıyla birlikte tutuklanarak yine buradan sürgüne gönderilmişti.

Pasaj günümüzde tüm bu özelliklerinin önemli bir kısmını kaybetmiş durumda. Özellikle 6-7 Eylül olaylarının yaşandığı dönem, han için yeni bir devrin başlangıcı olmuş. Ardından 12 Eylül darbesiyle orijinal adının da unutturulmaya çalışıldığı bir dönem başlamış ve pasaj girişine 'Danışman Geçidi' tabelası yerleştirilmiş. Yakın zamanda buna bir de 'Han Geçidi' ismi eklenince pasaj iyice kaderine terk edilmiş. Yıllardır süren veraset davaları pasajın bakımsız bir şekilde hayatına devam etmesine sebep olsa da şimdilerde AVM'ye dönüşmek yerine biz öğrencilerin ders sonrası kahve içtikleri bu mekânı en azından şimdiki hali ile korumayı ümit ediyoruz.

Hazzopulo Pasajı'nın en eskilerinden Madam Katia da Beyoğlu'nun simgelerinden biri olmuş 'Şapkacı Katia' butiği ile 1964 yılında beri bu pasajda hizmet veriyor. Günümüzde Madam Katia, el yapımı özel model şapka üreten tek butik ve üç yüzü aşkın model arasında tüm tasarımları kendisine ait dükkânı ile şıklığa önem veren hanımların sihirli dükkânı olmaya devam ediyor.

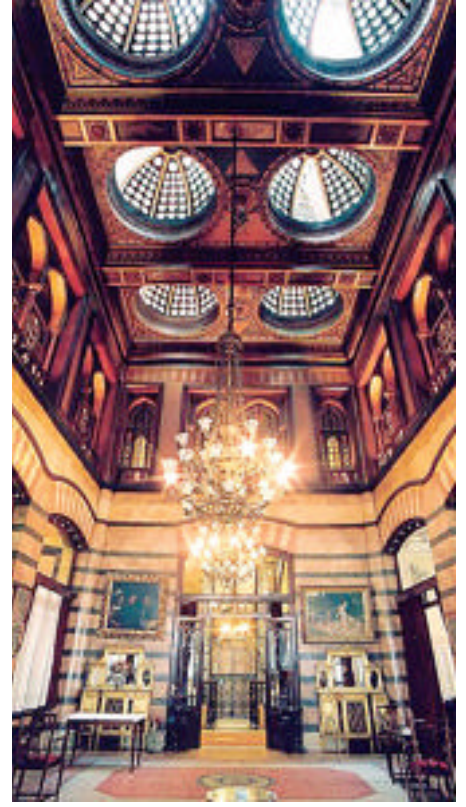

Şapkacı Madam Katia

Pera Palas Oteli

Haliç'e tepeden bakan Tepebaşı'nda, ünlü Orient Expres'in (Şark Ekspresi) yolcuları için yapılan bu lüks otel 1895 yılında açılmış. Pera Palace Otel, İstanbul'un en ihtişamlı yapılarından biri olarak açıldığında, birçok ilkle-ri de bünyesinde barındırıyormuş; mesela İstanbul'da Osmanlı sarayları dışında elektriğin verildiği, ilk elektrikli asansörün ve ilk sıcak suyun aktığı binaymış. Türkiye'nin Avrupa standartlarındaki bir ilk olan Pera Palace Otel, kuruluşundan itibaren tarihi olaylara tanıklık ederek kent kültürünün çok önemli simgelerinden biri haline gelmiş. Pera Palace, 1917 yılından itibaren pek çok kez Mustafa Kemal Atatürk'ü de ağırlamış. Pera Palace Hotel'in ünlü konukları arasında İsmet İnönü, Kral VIII. Edward, Kraliçe II. Elizabeth, Avusturya-Macaristan İmparatoru Franz Joseph, Şah Rıza Pehlevi, Yugoslavya Devlet Başkanı Tito, General Franz von Papen, Zsa Zsa Gabor, Greta Garbo, Sarah Bernhardt, Alfred Hitchcock, Pierre Loti, Jacqueline Kennedy, Ernest Hemingway, Ninette de Valois, Mata Hari, Cicero, Mikis Theodorakis gibi isimler yer alıyor.

Pera Palace Otel'in en ünlü müdavimlerinden biri de Agatha Christie. Dünyaca ünlü polisiye roman yazarının hayatında kimsenin bilmediği

kayıp 11 günün sırrının; 1934 yılında yayımlanan 'Doğu Ekspresi'nde Cinayet' romanını tasarladığı Pera Palace Otel'de olduğu söylenir. Günümüzde Pera Palace Otel bazı geleneklerini devam ettirmekte. Bunlardan örnek olarak her ay yeni kitabı çıkmış bir romancı ile söyleşi düzenlenmesi ve Cuma akşamları Orient Bar'da 'Kargalar Kafeste' orkestrasının tınları ile nostaljik İstanbul kültürünün yaşatılmasını gösterebiliriz. Pera

Palace'ı gezerken insan ister istemez bir zamanların Tokatlıyan Oteli de keşke bugünleri görebilseydi demeden geçemiyor. Pera Palace Otelinde her gün saat 10.00-11.00 arası Atatürk Müze odası ziyaretçilere açık gezilebiliyor.

Geçmişten günümüze Lebon Pastanesi

Lebon Pastanesi 19. yüzyıl ortalarında Markiz Pastanesi'nin ilk yerinde Fransız Büyükelçiliği'nin mutfağından ayrılan Eduard Lebon tarafından açılmış. Eduard Lebon aynı zamanda Naum Tiyatrosu'nda da komiklik yapmaktaymış. Pastaları o kadar meşhurmüş ki, Orient Expres treni ile İstanbul'a gelen misafirler öncelikle Lebon'a uğrayıp pasta yerlermiş. Hatta yurt dışına Lebon'dan pasta götürmeler bile olurmuş. Lebon Pastanesi daha sonra yolun karşısındaki mekanına geçmiş ve

1940'larda kapanmış.

Lebon'un müdavimleri arasında Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Namık Kemal gibi sanatçılar da bulunmuş. Lebon'a zamanında şapkasız beyefendi ve hanımefendiler giremezmiş. Müdavimlerinin ağzından "Chez Lebon tout est bon" sözü adeta kalitesini damgalayan bir slogan olmuş o dönemlerde. Şimdilerde ise Lebon yine bir pastane olarak eski dekorundan çok farklı bir şekilde ancak aynı isimle yaşatılmaya devam ediyor.

BEYOĞLU'NDA KAPANAN- KİMLİK DEĞİŞTİREN MEKÂNLAR:

Lale, Emek, Rüya, Alkazar, Yeni Melek, Elhamra, Sinemaları...

Rejans, Hacı Salih, Hacı Baba, Borsa (fast-food sadece açık), Tepebaşı Pelit, İnci lokanta ve pastanesi Devlet Tiyatrosu Taksim Sahnesi, Maksim Gazinosu, Anadolu Pasajı, Vakko, Hayal Kahvesi, Kulisi, Papirüs, Çiçek Bar, Kaktüs...

Markiz Pastanesi

Markiz İstiklal Caddesi'ne kravatsız, eldivensiz çıkılmadığı dönemlerin en önemli simgelerinden biri. Markiz öylesine prestijli bir pastaneymiş ki, şapkasız girilmediği için pastanenin hemen yanında şapka kiralayan bir dükkan bulunurmuş. Markiz'in girişinde bulunduğu pasaj, 'Passage Orientale' 1840 olan açılış tarihiyle Pera'nın ayakta kalan en eski pasajı.

Markiz Pastanesi ise önceleri Lebon adıyla faaliyet gösterirken Avedis Çakır 1940 yılında pastaneyi satın alır ve burada yapacağı çikolata ve şekerlemeleri o dönemde Paris'te üretilen ünlü "Marquise de Sevigne" çikolataları kalitesinde yapmak istediğinden pastanenin adını "Markiz" olarak değiştirir. Duvarlara Fransa'dan getirdiği Art-Nouveau tarzı panoları yerleştirir ve camları da vitraylarla süsler. Bu panolar dört mevsim temasını işlemektedir. Kış simgeleyen pano İstanbul'a getirilirken

kırıldığı için duvardaki yerini alamamış, yaz panosu ise daha sonra sökülerek yerine büyük bir ayna asılmıştır.

1970'li yıllarda Markiz'in bulunduğu binanın satışa çıkması Markiz'in de sonunun başlangıcı olur. 1977

Yılında Avedis Çakır'ın vefatından sonra Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından Markiz korumaya alınır. 2003 yılında yeni bir işletmeyle Markiz bu sefer yeni bir tarzda ancak dekoru bozulmadan tekrardan hizmete girer. Namık

Kemal, Şinasi, Tevfik Fikret, Ahmet Haşim, Abidin Dino, Sait Faik, Orhan Veli, Mina Urgan,

Atilla İlhan, Haldun Taner ve daha nice isimler bu mekanın müdavimleridir. Şimdilerde Markiz'i n vitrinindeki dijital panolardan ucuz yemek tanıtımlarını görmek eski Beyoğlu sakinlerini üzse de, en azından dört mevsim tablolarının ikisinin yerli yerinde olması tek teselli kaynağı...

Yaşatılmaya çalışılan bir tarih

Kelebek Korse Mağazası

İstiklal Caddesi'nde 1930 yılından itibaren korse, varis çorabı ve iç giyim malzemeleri üreterek satışını yapan tarihi Kelebek Korse Mağazası'nın son günlerde Borçlar Kanunu'nun 347. Maddesinde 2012 yılında yapılan düzenleme nedeni ile mal sahipleri ile başı dertte. İlgili kanunun, 10 yılı dolduran kiracıları tahliye etme hakkı tanınması birçok kiracı gibi Kelebek Korse'nin sahibi İliya Avrangoğlu'nu da başa bıraktı. Şimdiye dek birçok medya organı ve STK tarafından "Kelebek Korse kapatılmasın" kampanyalarına rağmen Beyoğlu'nun simgeleşmiş markalarından birinin kapanma sürecinde maalesef halen bir yol kat edilebilmiş değiliz. İstiklal Caddesi alışveriş kültürünün bir parçası olan eski tip tuhafiye mağazacılığının bu son temsilcisine sahip çıkmak tüm İstanbulluların bir görevidir.

Nisuz Pastanesi

Beyoğlu'nun en eski ve görkemli binalarından biri olan bir zamanların Nisuz Pastanesi Ayhan Işık Sokağı'nun girişinde 1930-1950 yılları arasında kapsayan dönemin ustalarını konuk etmek için ayrılmış bir kutsal mabetmiş adeta. Önceleri her mekanda olduğu gibi sadece çay içmek, etrafı dinlemek için buraya gelen konuklar, zamanla cumartesi günleri tanınmış bir dolu edebiyatçıyı bir araya getirecek bir pastane ile karşılaşmaya başlamışlar.

Niko Kiriş'in sahibi olduğu mekanın vitrini o kadar yüksekmış ki, içeriden dışarıya bakanlar İstiklal Caddesi'nin üstünde oturuyormuş gibi hissedermiş. Ahmet Hamdi Tanpınar, Edip Ayel, Garip akımının isim babası Cavit Yamaç, Sabahattin Kudret Aksal, Sabahattin Ali, Sait Faik, Abidin Dino bu mekanın müdavimleri arasındaymış.

Nisuz Pastanesi ile anılan Ayhan Işık Sokağı'nın da kaderi 1967 yılında yaşanan yangınla değişmiş. Geriye ne o eski Nisuz Pastanesi ne de o eski ihtişamlı sokak kalmış. Yorgun olduğu kadar da bıkkın Ayhan Işık Sokağı şimdiki hali ile ne Nisuz'ı ne de o ünlü müdavimlerini karşılayabilecek durumdadır. Bugün yerinde banka şubesi olan Nisuz da Salah Birsal'in kitabındaki anıları ile gönüllerde yaşamaktadır. İnsanlar ölse de, hatıralar yaşar. İnsanlar unuttur, hatıralar bize geçmişi hatırlatır.

Rota Dışı gezgin
Mois Gabay

Zaman değişir, mekânlar değiştirilir. Ama eğer insanlar mekânların hatırasına saygı duyarsa, işte o zaman her şey canlı kalır. Türkiye'nin hafızası, tüm değişime rağmen sanki en çok Beyoğlu'nda canlı durur. Öğrenciler de, eşcinseller de, işçiler de, feministler de, milliyetçiler de, polisler de burada bağırır. Tüm hak mücadeleleri Taksim'de, Beyoğlu'nda aranır. İstanbul'un kalbi Beyoğlu'nda atar. Çünkü Beyoğlu İstanbul'un kozmopolit kültürünün temsilcisi ve hatıralarımızın en canlı tanığıdır. Beyoğlu'nu korumak ve yaşatmak İstanbulluların hepimizin görevidir. ■

“
Edebiyatçıların
dilinden
bambaşka bir
mekan
”

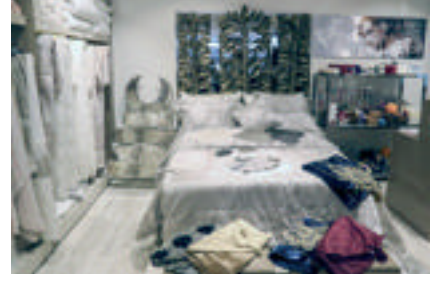
ROTA DIŞI GEZGİNLER KİMDİR?

Rota Dışı Gezinler Kulübü, profesyonel turist rehberlerinin, keşif için sıra dışı rotalara düzenledikleri eğitim gezilerinde bir fikir olarak 4 yıl süren titiz bir çalışmanın sonucunda 2009 yılında doğmuştur. Hayatın binbir renginde, doğanın sonsuz güzelliğinde, insanlık tarihinin büyüğü gizemlerinde kaybolmak Rota Dışı Gezin'in temel prensibidir. Kalıpların dışına çıkmadan hayatı, rotanın dışına çıkmadan dünyayı keşfetmek mümkün mü? Gelin, bu sıradışı dünyayı rotadışı turlarımızla birlikte keşfedelim. "Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu" gibi birbirinden farklı yurtiçi ve yurtdışı organizasyonlarımız için bizlere aşağıdaki adreslerden ulaşabilirsiniz:

T : 0(212) 244 33 90 M : 0532 412 75 84 www.rotadisi.com.tr

La Venta

*Eviniz ve
sevdikleriniz
için güzel fikirler
La Venta'da*

Göktürk Merkez Mah.
Belediye Cad. No: 26h
Kemerburgaz/İstanbul
Tel: 0212 322 61 62
www.laventa.com.tr

Korku imparatorluğunda Müzik

26 Ocak 1936, 29 yaşındaki besteciye Bolşoy Tiyatrosu'nda sahnelenen operasının galasını izlemesi emredilmiştir. Besteci A locasının karşısında yerini alır. Beklentisi eserin sonunda A locasına çağrılarak iltifat edilmektedir. Ancak eser izleyici tarafından büyük ilgi görse de, besteci A locasına çağrılmaz ve 20. yüzyıl sanat tarihinin en uzun korkulu rüyalarından biri başlar.

“Müzik Yerine Arapsaçı”

Dönemin Rusya’sını yöneten Stalin, Bolşoy’a sıklıkla giderdi. Burada A locasının en arka sırasında perde açıldığı sırada yerini alır, Polit Büro üyeleriyle arasında yer alan ince bir perdenin ardından gösterileri izlerdi. Modern Rus sanatının nasıl olması gerektiğine dair çok net görüşleri vardı. Bu görüşlere uygun eserlerin sanatçıların da gösteri sonunda A locasına davet eder ve beğenisini belirtirdi. Stalin, 26 Ocak akşamı sahnelenen ve Şostakoviç’in (1906-1975) gençlik eserlerinden biri olan *Mtsenks’li Lady Macbeth* operasını beğenmez. Gösteri bitmeden, Polit Büro üyelerini de yanına alarak salondan ayrılır. Bolşoy’daki gösteriden iki gün sonra eser, Pravda’da yer alan “Müzik Yerine Arapsaçı” başlıklı yazıda yerden yere vurulur. Tutuklanmanın sürgün veya ölümle sonuçlandığı bu dönemde Şostakoviç’in de tutuklanmasına ramak kalmıştır. İşte bu sırada ilk seslendirilişi Stalin’in ölümünden sonra 1961 yılında gerçekleşecek olan son derece modern 4. Senfoni, hemen arkasından 1937 yılında da olması gerektiği gibi çok geleneksel tınılara sahip 5. Senfoni gelir. Şostakoviç tehlikeyi atlattır.

1941 yılında Rusya’nın Nazi işgali altına girmesi Şostakoviç için gölgelerden çıkmak demektir. Bir yandan fiili olarak Leningrad’ın savunmasını desteklerken, diğer yandan faşizme direnişi temsil eden ancak aynı zamanda Stalin zulmünden nasibini almış kurbanları da kodlanmış olarak anan 7. Senfoni’yi yazar. Eser 1942 yılında kuşatılmış şehirde ilk defa çalınır ve son derece duygusal anlar yaşanır. Eserin partiyonu mikrofilm halinde ABD’ye kaçırılır, Toscanini yönetiminde seslendirildikten sonra büyük bir başarı kazanır ve tüm dün-

yada faşizmle savaşın sembolü haline gelir.

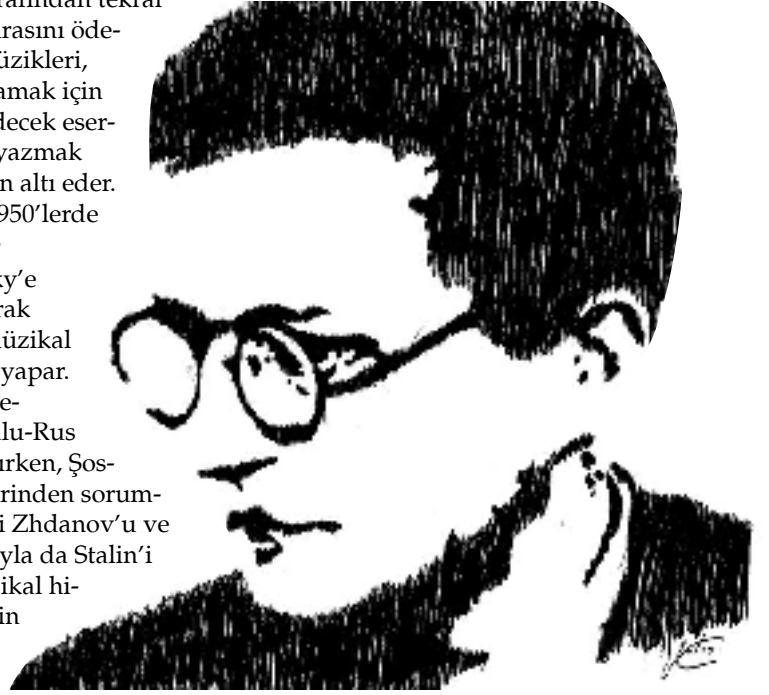
Her Derdin Devası, Hiciv Sanatı

Ancak bu mutlu dönem tabii ki uzun sürmez ve Şostakoviç 1948’de komünist rejim tarafından tekrar mahkûm edilir. Kirasını ödemek üzere film müzikleri, rejimle barışı sağlamak için de onları mutlu edecek eserler yazarken, asıl yazmak istediklerini sümen altı eder. İşte bu sıralarda 1950’lerde tamamlayacağı ve kökeni Mussorgsky’e uzanıp Rayok olarak adlandırılan bir müzikal hicvin de eskizini yapar. Mussorgsky dönemin Yeni Rus Okulu-Rus Beşleri’ni hedef alırken, Şostakoviç kültür işlerinden sorumlu Polit Büro üyesi Zhdanov’u ve yönetimi, dolayısıyla da Stalin’i topa tutar bu müzikal hicivde. Şostakoviç’in gerek kendisinin gerekse ailesinin üzerinde ölüm kol gezerken, Rayok gibi bir kantatın tamamını yazdığını düşünmek olasılık dışı. Ancak arkadaşlarının anılarından eserin 1957’de tamamlandığı ve kapalı kapılar ardında, eşe dosta seslendirildiği anlaşılmakta. Dört ses ve piyano için yazılmış ve tam olarak *Anti-formalist Rayok Kantatı* adını taşıyan eser dinleyici ile ilk defa Şostakoviç’in bu dünyadan göçmesinden tam 13 yıl sonra, 1989 yılında Rostropoviç’in yönetiminde buluşur. Şostakoviç 1949 yılında rejimin resmi bestecisi olur. Ancak bunların hepsi görünüştedir. Antisemit Stalin rejimine rağmen Yidiş şiirler üzerine Yahudi melodileri besteler. 1953’te Stalin’in ölümü ardından çalınan 10. Senfoni’si diktatörü gizliden gizliye mahkûm etmektedir. 1960 yılında Sovyet Supremi’nde temsilci olan Şostakoviç, Stalin’in halefleriyle de ilişkilerinde son derece dikkatli olur. Ancak duruşunu, 1962 yılında Naziler tarafından Ukrayna’da katledilen Yahudileri anlatan Yevtuşenko’nun şiirleri üzerine bestelediği Babi Yar

adlı 13. Senfoni’siyle de korur.

Çanlar kimin için çalıyor?

Sanatçı doğası gereği aykırıdır. Aykırı düşündüğü, düşünebildiği için yara-

tır. Yaratım gücünün kaynağı aykırılıkta, farklılıkta yatar. Aykırı ve/veya farklı olmak içinse sanatçının düşünsel özgürlüğe ihtiyacı vardır. 1930’lu yıllardan itibaren Almanya’da Hitler, Rusya’da Stalin, İtalya’da Mussolini ile başlayarak Avrupa’da esen faşizm fırtınası karşısında sanatçıların da direnmesi çok güçlü. Ve 20. yüzyıl sanat tarihi ciddi darbeler aldı. Sanatçıların birçoğu ülkesinden göçtü, Şostakoviç gibi ailesi ve sorumlulukları olup geride kalanlar da “muş” gibi yapıp, bu dünyadan göçtükten yıllar sonra eserlerinin analizi sonucu ortaya çıkacak kodlarla, tırnaklarını kemirmelerine rağmen dimdik ayakta durmakla kalmayıp, yaratıcılıklarını da ortaya koydu.

Aykırlıkların, farklılıkların bir arada barış ve özgürlük içinde yaşadığı bir dünyayı hepimiz hak ediyoruz. Böyle bir dünyanın olmazsa olmazı tabii sanatçılar. Onlar dünyamızın alarm sistemidir aynı zamanda. Gerçek tehlike çanları çalmadan onlar çanları çalmaya başlar. Ve çanlar çalmaya başladı... ■

20. yüzyılda Rönesans: Joseph Moiseyevich Schillinger

Leonardo da Vinci gibi pozitif bilimlere, felsefeyi, görsel ve işitsel sanatları bir arada ve topluca ele alabilmek, bu alanların tümünde yenilikler yapabilmek ve bunları geniş kitlelere yayabilmek Rönesans "aydın-sanatçı" sınıfının en temel özellikleridir. Joseph Moiseyevich Schillinger görsel ve işitsel sanatlarda uygulanabilen matematiksel ifadelerle tasarım, mimari, müzik, resim ve sinema sanatlarında yenilikçi ve sıra dışı yaklaşımları ile bilinen 20. yüzyılın önemli bir teorisyeniydi.

Joseph Moiseyevich Schillinger kendi adını taşıyan bir bestecilik sistemini yaratan besteci, müzik teorisyeni ve kompozisyon eğitimcisi. Günümüz Ukrayna'sında, Kharkov şehrinde 1 Eylül 1895'de dünyaya gelen Joseph Schillinger'in üstün müzik yetenekleri hemen fark edildi. Beş yaşında piyano öğrenmeye başlayan Joseph, Saint Petersburg Üniversitesi'nde tasarım, müzik, matematik öğrenirken yeni teoriler geliştirmeye başlamıştı bile. Müziği adeta bir bilim dalı gibi ele almayı düşünen Schillinger, Rusya'daki ilk caz orkestrasını kurdu. Geleneksel yöntemlerle öğretilen armoni ve beste kurallarının altında yatan bilimsel ilkeleri ortaya çıkarmayı başardı. ABD'ye göç ettikten sonra Columbia Üniversitesi'nde matematik dersleri verdi. Görsel ve işitsel sanatlarda uygulanabilen matematiksel ifadelerle tasarım, mimari, müzik, resim ve sinema sanatlarında yenilikçi ve sıra dışı yaklaşımları oldu. "Neden bazı melodiler bize bu kadar dokunaklı gelir, neden bazı ritimler bizi hemen coşturur, bunların arkasında birtakım evrensel kurallar olmalı" diye düşünen Schillinger,

çok yönlü ve çok kapsamlı bilgilerini sağlam müzik eğitimiyle ve olağanüstü müzik kültürüyle bir araya getirdi. Kendi özgün besteletinin yanı sıra Bach'ın, Beethoven'ın olduğu kadar, caz müziğinin, Afrika geleneksel müziğinin, Yahudi ve Arap müziklerinin ve hatta Eskimo ve Japon müziklerinin arkasındaki "mekanizmaları" aydınlatmayı başarmış bir araştırmacı, düşünür teorisyen ve bilim adamıdır. Buluşlarını o kadar sistemlice ve cömertçe paylaşmıştır ki, George Gershwin ve Glenn Miller gibi bestecilerin önlerini açmıştır. Bu besteciler Schillinger'in yöntemleriyle, kendi özgünlüklerini yitirmeden yepyeni fikirler geliştirebilmişler ve en güzel yapıtlarını Schillinger ile çalıştıktan sonra ortaya koymuşlardır.

Sesli film teknolojisine katkısı

Neydi bu olağanüstü etki ve yöntemler? Summertime, Moonlight Serenade gibi eserlerin doğmasına nasıl katkıda bulundu? 1928'de New York'a yerleşen Schillinger, ilk olarak yeni gelişmekte olan sesli film teknolojisinde yaşanan ses ve görün-

tü senkronizasyon sorunlarını çözen yöntemler ve teknolojiler buldu. Bu gelişmelerin sonucunda müzik, sinema sanatında yepyeni bir boyut kazandı. Yeni doğan film müziği sanatı, yeni bestecilik yöntemleri, kesin zamanlama (senkronizasyon) teknikleri, karakter betimlemeleri ve çeşitlemeleri için yeni bestecilik teknikleri bulma ve geliştirme ihtiyacıydı. Tam Joseph Schillinger'in çözebileceği sorunlardı bunlar. Çözümler için gereken müzik, teknoloji, matematik ve mümkün olan en zengin kültürel altyapıya sahipti. Elektronik müzik alanında Schillinger, ilk elektronik müzik çalgılarından bir tanesi olan Theremin'in mucidi Léon Theremin ile çalıştı. Schillinger bu enstrüman için First Airphonic Suite'i besteledi. Yapıt, Léon Theremin tarafından 1929'da Nikolai Sokoloff yönetimindeki Cleveland Orkestrası ile ilk olarak seslendirildi. Sanat eseri yaratımında kullanılan ve Schillinger tarafından geliştirilen matematiksel ilkeler müzik dışında da kullanıldı. Kendisinin gerçekleştirdiği son derece ilgi çekici tablolar ve grafik tasarımların yanı sıra film yönetmeni Mary Ellen Bute ile bu alanda çalıştı. Ayrıca koreografi notasyonu ile ilgili yenilikler de geliştirdi.

Mektupla verilen dersler

Yaşadığı New York civarındaki bestecilere olduğu kadar Batı kıyası bestecilerine de (mektupla) dersler veren Schillinger'in yüzlerce öğrencisi arasında George Gershwin, Earle Brown, Burt Bacharach, Benny Goodman, Glenn Miller, Oscar Levant, Tommy Dorsey, Henry Cowell, Leith Stevens, Franklyn Marks ve (ünlü Berklee School of Music'in kurucusu) Lawrence Berk'i sayabiliriz.

Mektupla verdiği dersler, Arnold Shaw ve Lyle Dowling tarafından derlenip birleştirilerek elimize muhteşem bir kitap şeklinde sunulmuştur: Schillinger System of Musical Composition, Da Capo Press (1978).

Schillinger (1895-1943), buluşlarını o kadar sistemlice ve cömertçe paylaşmıştır ki George Gershwin ve Glenn Miller gibi bestecilerin önlerini açmıştır.

George Gershwin 1932'den 1936'ya kadar Schillinger ile çalıştı. Bu dönemdeki en büyük eseri Porgy and Bess'de özellikle orkestrasyon alanında Schillinger'in pekçok katkısı olduğu bilinmektedir. Schillinger'in Gershwin üzerindeki etkisi konusunda pekçok tartışma yapıldı. Gershwin'in ölümünden sonra üne kavuşan bu operada Schillinger tüm çalışma boyunca doğrudan etkisinin olduğunu iddia etti. George'un kardeşi Ira Gershwin ise bunu inkar etmiş ve kardeşinin beste sürecinde destek almadığını söylemişti. Gershwin'in Joseph Schillinger ile yaptığı çalışmalarda tuttuğu notlar Library of Congress'de bulunmaktadır.

Schillinger yöntemi

Muazzam kültürü, derin müzik ve müzikoloji bilgisi, rasyonel düşüncesi ve matematik altyapısıyla Joseph

Joseph Moiseyevich Schillinger öğrencisi olan Lawrence Berk ile 1945'de Schillinger House'u kurdu. Bu kurum daha sonra Berklee College of Music adını aldı ve Schillinger'in sistemini 60'lı yıllara kadar müfredatında işledi.

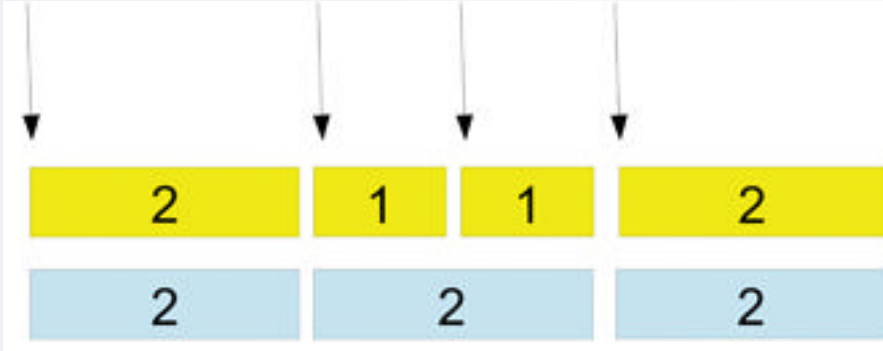

Schillinger'in icadı olan Rhythmicon adlı aygıt

Schillinger, kendi adını taşıyan bestecilik yöntemini beş ana başlık etrafında kurmuştur. Bunlar: ritim; melodi; armoni; orkestrasyon ve (müzikal) semantik dir. Schillinger'in etnik müzik konusundaki engin bilgisi, yeryüzünde müziğin

gelişmesini açıklayan en kapsamlı, net ve kısa tarifini sunmakta. Joseph Schillinger'e göre müzik, Afrika'da ritim; Batı'da armoni, Yakın ve Uzak Doğu'da melodi (ve entonasyon) üzerine gelişmiştir. Bir alanda, örneğin "ritim" alanında gelişen müzik diğer alanlarda atıl kalmıştır ve basitleşmek zorundadır. Aksi halde ortaya çıkacak karmaşıklık algılamamız mümkün olmayacak ve haz alamayacağız. Bu nedenle Afrika müziğinde melodi ve armoni gelişmemiştir çünkü ritim en büyük zenginliğe ulaşmıştır. Yakın ve Uzak Doğu müzikleri tek seslidir çünkü bu müziklerdeki melodi ve entonasyon zenginlikleri hiçbir biçimde armonizasyona imkan tanımamaktadır. Batı'da ise armoninin ve çok sesliliğin gelişmesi ancak melodi (entonasyon) ve ritimin basit olarak kalmasıyla mümkün olmuştur. Schillinger'e göre bizi etkileyen ritimler temel asal sayılardan oluşan periyotların birarada duyulduklarında ortaya çıkan sonuç (resultant) ritimlerdir. Schillinger halk müziklerinde ve caz'da bu tarz ritimlerin olduğunu, bunların içgüdüsel olarak yaratılmış

olduklarını bulmakla kalmayarak, klasik külliyatta da bestecilerin, genellikle farkında olmadan bu tarz ritimleri önemli temalarında kullandıklarını açıkladı.

Pekçok müziksever için melodi demek müzik demektir. Bu tanıma katılan sayısız büyük besteci bulunmaktadır. Örneğin Ravel ve Messiaen için melodi, bestenin en önemli unsurudur. Melodi, genellikle müzikte en çok önemsenen öge olmakla birlikte, geleneksel teori kitaplarında en az açıklanmış ve sistematize edilmiş unsurdur. Armoni konusunda sayısız kitap, metod olmasına karşın melodi alanında tatmin edici bir açıklamaya hemen hemen hiç rastlanmamaktadır. Müzik tarihinde ilk kez melodi gibi hem çok önemli hem de çok gizemli olan bir unsur Schillinger sayesinde açıklanabildi. Joseph Schillinger'e göre melodi, ard arda gelen seslerin

↑ Grafikte ölçekli boyutlarda kutucuklar olarak gösterilen, 2'li ve 3'lü ritimlerin bir arada duyulmasıyla ortaya çıkan "sonuç" (resultant) ritimi görmekteyiz. Grafiği soldan sağa okuduğumuzda okların gösterdiği noktalarda oluşan sesler bu "sonuç" ritimi ifade eder. 2 ve 3 ile gösterilen bu basit yöntemi çeşitli sayı gruplarına uygulayarak (4-5; 7-4; 9-5 ...) pekçok ilgi çekici ritim kalıbı yaratmak mümkündür. Özellikle asal sayılar kullanıldığında en cezbedici ritimler ortaya çıkmaktadır. Schillinger verdiği derslerde bu yöntemleri zamanın ünlü caz ve film müziği bestecilerine aktarmıştır. Glenn Miller'den George Gershwin'e kadar dönemin pekçok bestecisinin eserlerinde bunları bulmaktayız. Örnek olarak Gershwin'in I got rhythm isimli ünlü şarkısı gösterebiliriz.

oluşturduğu bir grafik, (trajectory) ya da "yörüngedir". Zihnimiz, melodi notalarının oluşturduğu bu işitsel "grafığı" algılayabilirse ve bunu ilgi çekici ve tutarlı bir biçimi (formu) olan bir grafik olarak algılasa işte o zaman "güzel bir melodi" duyduğumuzu

söyleriz ve bu ezgiyi hatırlayabiliriz. Geleneksel müzik notasyonu yerine melodiyi basit bir yöntemle grafik kağıda aktarabiliriz. Soldan sağa (X) zaman akışı ve aşağıdan yukarıya (Y) nota yükseklikleri (perdeler) ölçekli çizgilerle gösterilebilir. Ortaya çıkan şema melodinin belirli kurallara uyduğunu ve tutarlı bir biçim çizdiğini göstermektedir.

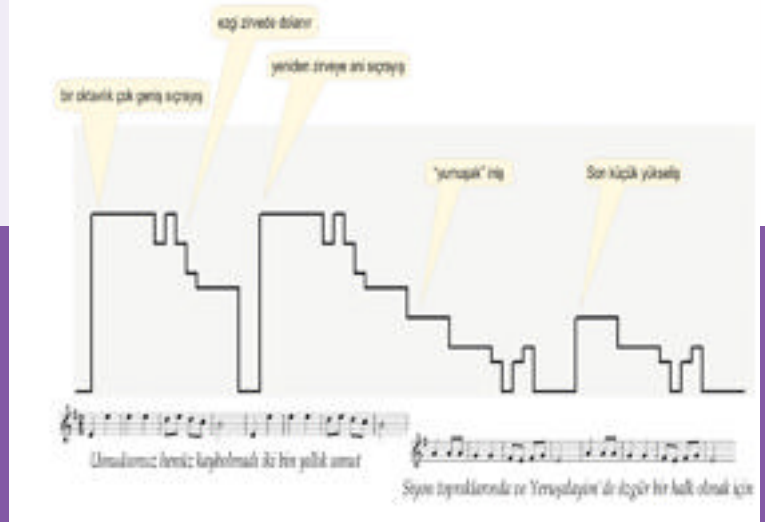
Bunu açıklamak için ünlü Hatikva ezgisini örnek olarak inceleyelim. Bu ezginin kökeni on altıncı yüzyılda Giuseppe Cenci (Giuseppino del Biado)'nun bestelediği La Mantovana adlı şarkıdadır. Ünlü Çek bestecisi Bedrich Smetana tarafından "Má vlast" (Vatanım) adlı senfonik şiirinde kullanıldığında ünlenmiştir. Hatikvah olarak son müzikal düzenleme ise Samuel Cohen tarafından 1888 yılında yapılmıştır.

Schillinger yöntemleriyle bu melodiyi incelediğimizde, sözleri yazan Naphtali Herz Imber tarafından ezgiye yüklenen semantiğin, ezginin kendi müzikal-grafik yapısıyla ne kadar uyum içinde olduğunu görmekteyiz.

Melodinin önce yumuşak adımlarla yavaş yavaş "basamakları" çıktığını ve ilk zirveye geldiğinde burada aşağı-yukarı küçük bir hareket yaptıktan sonra aynı basamakları yavaş yavaş indiğini ve başladığı noktaya döndüğünü görüyoruz. Tıpkı bir umudun, hayalin filizlenmesi, bizi heyecanlandırdıktan sonra kabullenilmiş gerçeğe geri dönmemiz gibi. Sözler de tam olarak burada bunu ifade etmektedir. Nakarat bölümünde melodi aniden (bir oktavlık) çok geniş bir sıçrayış yapar. Hazırlıksız gelen bu büyük enerji patlamasıyla ezgi zirvede dolaır ve yeniden o zirveye ani bir sıç

Schillinger tarafından yapılmış bir analiz: Bach

"HATIKVAH" / MELODİ GRAFİKLERİ: DAVID EZRA OKONŞAR

rayış daha yapar. Bu en yoğun duygu yüklü anlar grafikte açıkça görünmektedir. İkinci sıçrayışı müteakiben geniş basamaklarla (yavaş) bir iniş görülmektedir. Son küçük çıkış ise adeta bu sözlerin içimizde yankılanması gibidir. İlk iki büyük sıçrayışın içselleşmiş biçimidir ve onları daha içe dönük bir ölçekte anımsatır.

Schillinger yöntemlerine göre yapılan bu kısa analiz müziksel semantiğin ne denli rasyonel bir biçimde açıklanabileceğini göstermektedir.

Geleneksel nota gösterimi müziğin kolayca icra edilebilmesi ve kağıda kaydedilmesi amacıyla oluşturulmuş bir sistem olduğundan bu tarz incelemelere yönelik değildir. Joseph Schillinger, bilimsel dehasını kullanarak, müzikte önceleri iggüdüsel olarak hissettiğimiz gerçeklikleri ortaya çıkarmayı başardı.

Armoni alanında da bilimsel düşüncenin sanatı ne kadar zenginleştirebileceğini ortaya koyan Schillinger, geleneksel Armoni kitaplarında deneme-

yanılma yöntemleriyle ortaya konan kural ve yöntemleri matematiksel dille, permütasyonlar, kümeler, alt ve üst kümeler gibi kavramlarla daha kapsamlı olarak açıkladı.

Yalnızca açıklamakla kalmayarak bu özgün yöntemlerini eser yaratmakta da nasıl kullanılacağını ifşa etti. Bu yöntemlerden ortaya çıkan "simetrik" diziler gibi kavramları da kendisinden dersler almış yukarıda adı geçen ünlü bestecilerin eserlerinde görmekteyiz. Glenn Miller'in ünlü "hit" parçası Pennsylvania 6-5000, bir telefon numarasının, Miller'in nişanlısının numarası, Schillinger yöntemleriyle nefes bir müzik parçasına dönüştürüldü. Hatıkvah örneğinde değindiğimiz müzik-semantik ilişkileri Schillinger'in kendi metodunda bu başlık altında gene sistematik ve kapsamlı olarak ele alındı.

Orkestrasyon alanında ise, zamanın yenilikleri olan elektrikli müzik aletlerinin tasarımı ve yapısıyla son derece yakından ilgili olan Schillinger, geleneksel orkestra dokularının incelenmesinde ve yenilikçi dokuların yaratılmasında, elektronik ve akustik konularındaki alt yapısı yardımıyla hem analizde hem de yeni eser yaratımında yepyeni bir düşünme tarzı oluşturdu. ■

Neden fazla tanınmıyor?

Bilinen müzik külliyyatında bu kadar önemli yenilikler yaratmış bir dahi neden bu kadar az biliniyor? Bu sorunun kesin cevabını vermek oldukça zor. Akla pek çok olası yanıt gelmekte: Schillinger geleneksel müzik öğrenme-öğretme ve yaratma yöntemlerini zamanının çok ötesinde bir biçimde açıklamakta; yerleşik akademik çevreleri son derece tedirgin etmekteydi.

48 yaşında (1943) vefat etmiş ve hem eserlerinin hem de sisteminin yayılmasını yeteri kadar sağlayamamıştı. ABD böyle bir yenilikçi düşünceye, o devirde hazır değildi... Bunların hepsi kısmen doğru olabilir yada hiçbiri doğru olmayabilir.

Sonuçta belki de en önemlisi, müzisyen olsun "sade" dinleyici olsun, Schillinger'i bilen birisi artık müziği eskisi gibi düşünemeyecek, dinleyemeyecektir. Joseph Schillinger, onun özgün yöntemlerini az-çok bilen herkes için, müzikte, geleneklerin dışında, evrensel bütünsellik (ehad) içeren bir anlama ve yaratma sisteminin var olduğunu hep anımsatacaktır.

KAYNAKLAR:

The Mathematical Basis Of The Arts (Joseph Schillinger, 1943)
<http://archive.org/details/TheMathematicalBasisOfTheArtsJosephSchillinger1943>
 Schillinger System of Musical Composition Da Capo Press (February 1978)
<http://www.schillingermusic.com/>
<http://www.berklee.edu>
http://en.wikipedia.org/wiki/Joseph_Schillinger

Eğri,
Çapraşık
ya da aralık
dişler gibi pek
Çok ortodontik
problemin tedavisinde
etkili olabilecek
alternatif bir
yöntem

Diş Tellerine şeffaf Alternatif **INVISALIGN**

Invisalign: şeffaf, çıkartılabilir ve rahat

Invisalign tedavisi nasıl yapılır?

Invisalign sizin için uygunsa doktorunuz ulaşılmak istenen sonuçlar işığında bir tedavi planı hazırlar. Dişlerinizin Invisalign tedavisi öncesinde, sırasında ve sonrasında 3 boyutlu sunumunu görebilirsiniz. Invisalign tedavisi, neredeyse görünmez çıkartılabilir seri halinde şeffaf plaklardan (alignerlerden) oluşur. Bu şeffaf alignerler kişiye özel olarak üretilir, iki haftada bir sıradaki seri ile

değiştirilir. Her bir aligneri değiştirdiğinizde, dişleriniz azar azar, her hafta hareket eder, taki doktorunuz tarafından belirlenen final pozisyonlarına düzelerek ulaşana kadar.

Dişlerin tedavi sonucunda hangi duruma geleceği önceden belirlenebilir mi?

Kişiye zel şeffaf alignerlarınız size özel olarak üretilir. Sanal tedavi planı dişlerinizin tedavi boyunca gerçekleştireceği hareketleri gösterir. Böylece en başından dişlerinizin, tedavi sonunda nasıl görüneceğini inceleyebilirsiniz.

Tedavi ne kadar sürebilir?

Tedavinin suresi sizin gereksinimlerinize göre değişlik gösterir. Ancak ortalama invisalign tedavisi dokuz ile on sekiz ay arası değişir. Tedavi esnasında doktorunuzu düzenli olarak ziyaret etmeniz önemlidir. Grnşnz değiştirmek bir gülümseme için hazırsanız cevap: INVISALIGN Etrafta çok seçenek olmasına rağmen, hiçbir tedavi Invisalign kadar rahat ve işe yarar değildir. Invisalign günlük hayatınıza müdahale etmeden glşnz değiştirmenin en iyi yoludur.

ÖZEL COSMODENT AĞIZ VE DIş SAĞLIğI POLIKLINIğI

İstanbul Cad. Başaran Plaza Kat:3 Göktürk/İstanbul

212 322 40 04

www.cosmodent.com.tr · infokemer@cosmodent.com.tr

Aydın-lık ve neşe'nin peşinde...

S ezon boyunca eşimle birlikte izlemeye çalıştığımız 40 dolaylarında tiyatro oyunu arasında “olağanüstü” olarak adlandırabileceğimiz 3-4 yapım, “görülebilir” diyeceğimiz 15-20 adet ve bir o kadar da “uzak durulmalı” damgasını yiyenler var... “Tiyatro... Tiyatro...” Dergisi ile T24 web portalına yazdığım eleştirilerde, hiç kuşkusuz ilk grubun tümüne, ikinci grubun çoğuna ve üçüncü grubun en başta düş kırıklığı yaratanlara yer veririm. Eş-dost arasında ise bunları, aşağıdan yukarıya doğru “margarin”, “tereyağı” ve “sızma zeytinyağı”na benzetirim hep! İşte, en “rafine” seviyede olanların, örneğin bir Devlet Tiyatrosu yapımı “Hamlet Makinesi” veya BoSahne'nin “Bakarsın Bulutlar Gider” oyunlarının yanı sıra, Ocak ortasında İBBŞT'nun Harbiye Sahnesi'nde Talat S. Halman'ın kaleminden gelme “Krallar ve Soytarlar” başlıklı Shakespeare kolajını izledik. Ülkemizin önde gelen otuz yakın tiyatro sanatçısının art arda sahneye gelip, kâh bu tiyatro devinin önemli oyunlarından birer tirad, kâh o güzelim sonelerinden birer örnek sunmaları, ilk kez dinlediğim iki genç vokalistin Selim Atakan'ın bestelemiş olduğu Shakespeare sonelerini orkestra eşliğinde seslendirmeleri, çok özel bir etkinlik oldu tiyatro tutkunları için. Bu olağanüstü akşamı yaşamamış olanların, sunumların bazı bölümlerini youtube.com'dan dinleyebileceğini belirtmekle, ölümünün 40. gününde bu denli anlamlı şekilde anılmış olan Talat

Halman hakkında bir-iki alıntı aktarmak istiyorum. Etkinliğin giriş konuşmasında Türkiye'nin ilk Kültür Bakanı, fikir ve bilim adamı, çevirmen ve ozanıyla ilgili anılarını paylaşan eski dostu, eleştirmen/çevirmen Seçkin Selvi “alçakgönüllülükle yüce gönüllülüğü kişiliğinde bütünlüştürmüş” şekliyle ne güzel de tanımlıyordu Halman'ı... Gerçekten de, bizde Bilkent, ABD'nde Columbia ve Princeton üniversiteleri; bizde İKSV ve Bakanlar Kurulu, dünya çapında UNESCO ve UNICEF gibi kurumlardaki, başkanlık dahil olmak üzere görevleri; Türkçe ve İngilizce telif ve çeviri yetmiş kitap ile üç bini aşkın makale, inceleme, denemesi ve sayısız kendi şiirleriyle öne çıkmış olan bu değerli kişi, yine Selvi'nin deyişiyle “aydın kavramının kişileşmiş bir örneği” değil miydi başlı başına? Sadece Türkiye'ye değil, evrenin tüm uluslarına gerek eğitim öncüsü, gerekse kültür meşalesi olacak böylesine aydınlık gerekli değil mi sürekli olarak?

Bu etkinlikten bir akşam önce, GKD'nin “Yalancı Yakob” oyununu izlediğimizde, ellerinden geldiği kadarıyla tiyatro yapmış amatör ekibi kutlamak üzere sahneye çıkan Hahambaşı İsak Haleva, Polonyalı/Alman yazar Jurek Becker'den alıntılanan bu öykünün ana ileti olan “umut”dan söz ederken, Yahudi toplumunun hayatta kalma

mücadelesine değindi. Bunu ise, bu halk topluluğunun kalıtsal dayanma dürtüsünün içindeki “neşe” kıvılcımına da bağlıyordu Hahambaşı, yanlış anlamadıysam – ve bu bağlamda, neşe sözcüğününün İbranice'de en az 10 karşılığı bulunduğunu söyledi...

Bu karşılıkların tümünü not edemediğimden, ertesi gün bir yandan kendisine danıştım, öte yandan da kısa bir internet araştırmasında anog, bedihot, ditza, gila, hedva, maşoş, oneg, rina, sason, simha, tsahala sözcükleri ortaya çıktı! Yetmedi – iki gün sonra cep telefonum çaldı ve sevgili Hahambaşımız “sana bir tane daha buldum – alıza'yı da not ediver!” demesini mi..?!

Aşkenaz Mizahı hakkındaki “Savunmanın Son Çaresi:

Gülmek” kitabında da aktarılan S. Freud'un bu savıyla, G.Orwell'in “Her şaka, minik bir devrimdir...” özdeyişi bir

yana, Amerikan mizah yazınının önemli isimlerinden Mark Twain'in 1898 yılında “Harper's Magazine” Dergisi Mart sayısında “Concernig the Jews” (“Yahudiler Hakkında”) başlığı ile yayımlanan makalesindeki şu son tümcelerine de dikkatinizi çekmek isterim: “Mısırlılar, Babilliler ve Persler yükselip yerküreyi yankı ve ihtişamla kapladılar ve sonra (...) yok olup gittiler; onları izleyen Yunanlılar ve Romalılar da bir hayli gürültü yaptılar ve ortadan kayboldular; başka milletler ortaya çıkıp meşalelerini bir süre boyunca yanık tuttular,

ancak sönmelerinin ardından onlar da şu anda tarihin alaca karanlığında oturuyorlar veya tümenden yok oldular. – Yahudi ise hepsini gördü, hepsini yendi ve yozlaşma emaresi göstermeden, yaşlılık çöküntüsü olmaksızın, hiçbir tarafı zayıflamamış, enerjisi eksilmemiş, uyanıklığında ve atak dimağında bir seyrelme olmaksızın duruyor. – Her şey ölümlüdür, Yahudilerin dışında; tüm kudretler geçicidir, ancak onlar kalıyor. Bu ölümsüzlüğün gizemi nereden kaynaklanıyor acaba?” İşte bu sorunun yanıtı, yukarıdadır belki de..!

“Yalancı Yakob” oyununu izledikten bir hafta sonra, Pera Palace Hotel'in Andante Müzik dergisi ile birlikte bu sezonda başlattığı “Cumartesi Sabah Konserleri” dizisinin ikincisine davetliydik... Değerli müzik yazarı Serhan Balı'nın önderliğinde düzenlenen bu resital/konserler, İDSO'nun geleneksel Cumartesi sabahı dinletilerinin özlemini çeken müziseverleri otelin Grand Pera Balo Salonu'nda seçkin sanatçılarla bir araya getirerek, nice işitsel şölenler sunmaktadır. Bu keyif veren, güzel ortamda viyolonsel sanatçısı Çağ Erçağ'ı piyanoda Ürdünlü Zina Asfour'un eşliğinde dinledik. 14 Şubat sabahı ise sevgilinizle birlikte siz de bir şölen yaşatın kendinize – ve ülkemizin önde gelen piyano virtüözlerinden Gülsin Onay'ın hafta sonunuzu neşe'lendirip aydınlatmasına fırsat verin..! ■

Afrodit'i beğenin – ancak Akhilleus'a da kulak vermeden etmeyin..!

Yahudi toplumu için kutsal Tora ne ise, Batı dünyası için *Grek/Roma Mitolojisi* de odur desek, çok mu abartı olur? Antik çağın ardından insanoğlunun düştüğü anlamsız boşluğun Rönesans dönemiyle kısa bir sürede yeniden doldurabilmesinin belki de en önemli etmeni, bu güzelim söylenceler değil miydi sizce de? Aydınlanma çağına yol açılması, nice değerli edebiyat yapıtlarının doğması hep *Homeros* gibi, *Ovidius* gibi ozanların, eski Yunan tragedya/komedyalarının yeniden keşfedilmesiyle olmuştur..

İşte bu nedenledir ki, bu mitolojik öyküleri özellikle çocuklarımıza anlatmak ve okutmak, sadece genel kültür dağarlarının gelişmesi için değil, birer hümanist olarak yetiştirmeleri açısından da önemlidir. Grek ve Roma mitolojisinin okullardaki cılız anlatımını desteklemek üzere, dilimizde de nice kapsamlı ve kolayca okunabilecek, küçük çocuklara dahi yönelen kitaplar var. Bunların arasında, *Homeros*'un eserlerini dilimize kazandırmış olan değerli yazar *Azra Erhat*, Köprü Kitaplar dizisinde çıkmış olan, usta karikatürcümüz *Ferruh Doğan*'ın özgün desenleriyle bezeli "*Troya Masalı*"nda, bu kent kalıntılarının bulunuşunu, ardından da ünlü *Paris* ve *Helena* söylencesiyle başlayan *İliada*'yı yalın bir dille aktarıyor. – *Berta G.*

Sabates'in kaleme aldığı, *Nurcan Kılıç*'ın dilimize kazandırdığı "*Mitoloji ile Eğlenmek*" ise yazıldığı günlük konuşma diliyle çocuklara yönelik, zengin görsellikte bir interaktif derlemedir: 1001 Çiçek Yayınevi'nde çıkmış bu kitapçıkta en yaygın 28 mitolojik öyküyle birlikte her birinin sonunda çocukların sıkılmaması için faaliyetler, oyunlar ve eğitici bilgiler yer almaktadır. Tanrıların Yunanca ve Latince isimleriyle Türkçe okunuşları ve görevlerini içeren bir tablo da kitabı anlamlı biçimde tamamıyor. – Bu iki çalışma daha dar kapsamlıysa da (her biri 96 sayfadır), İletişim Yayınları'nda çıkmış olan "*Yunan Mitolojisi*" (*A. Milbourne & L. Stowell* / çev. *Esin Uslu*), 304 sayfa ile daha geniş tutulmuş, ancak yine de bol sayıda çizimler ve geniş bir rehber eşliğinde çocukları Yunan mitolojisinin zengin dünyasıyla tanıştıracak bir yapıttır: "*Olympos Dağı'nın tepesinde, bulutların üzerine kurulmuş bir saray, içinde dünyaya hükmeden tanrılar – aşığıda ise krallar, canavarlar ve sıradan insanlar... Tanrılar tanrısı Zeus, aşk ve güzellik tanrıçası*

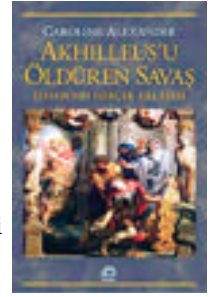
Afrodit, deniz tanrısı Poseidon, yeraltı dünyasının tanrısı Hades ve diğerleri... Dünyanın en güçlü erkeği Herakles, Troya Savaşı'nın kahramanı İthaka Kralı kurnaz Odysseus, aşkı uğruna ölümler ülkesi-

ne gitmeyi bile göze alan Psykhe, tanrı Apollon'un cezasıyla kulakları eşek kulaklarına dönişen Kral Midas..." – ve daha nicelerine rastlıyoruz bu kapsamlı kitapta...

Çocukluğunda bu söylenceleri büyüklerinin anlatılarından duymuş veya okuyarak beğenmiş, ardından bizzat *İlyada* ve *Odyseia*'ya da el atmış meraklılara yönelen, bu destanlardan değişik yorumlar çıkarılan yapıtlar da vardır elbet. Bunların arasında yine İletişim Yayınları'nın piyasaya daha yeni sunduğu "*Akhilleus'u Öldüren Savaş*" başlıklı inceleme, *İlyada* destanını değişik bir açıdan ele alıyor.

ABD'li akademisyen *Caroline Alexander*, *Troya* kuşatmasını bugüne dek işlemiş yüzlerce kitapta hep öne çıkarılan bireysel kahramanlıklardan ziyade, savaşın anlamsızlığını irdeliyor! *Homeros*'dan alıntıladığı nice örnekten, zaman zaman "*ölümsüz*" lakaplı *Akhilleus*'un kendi söylemlerinden bile anlaşılacağı gibi, bu kenti fethetmek için karşı kıyıda *Anadolu*'ya gelmiş komutanların önemli bir bölümü, bu sefere niye katıldıklarını bilmiyordu! İşte bu bağlamda *Troya Savaşı*'nın *Vietnam* veya *Körfez Savaşları* gibi anlamsız bir girişim olduğunu ortaya çıkarıyor, *Semih Lim*'in dilimize kazandırdığı bu önemli çalışma. Tek korumasız noktası olan topuğuna yediği ok ile öldürülüyor yiğit *Akhilleus* – insanoğlunun daha binlerce yıl boyunca milyonlarca sebepsiz ölümü tadacağı gibi...

İlyada destanını benzer bir yalınlıkla ele alan diğer önemli bir çalışma, İtalyan romancı *Alessandro Baricco*'nun "*Homeros, İlyada*" başlıklı anlatısıdır. *Eren Cendey*'in *Can Yayınları* için 2006 yılında dilimize kazandırdığı bu kitapta, *Homeros*'a göre savaşı *Olympos*'tan izleyen tanrıların, olaylara yön vermek üzere sık sık "işe karıştıkları" bölümlerini çıkarmış olan yazar, olayları böylece tam anlamıyla "laik"leştiriyor!

Savaşa katılmış kâh Yunanlı, kâh Troyalı 21 kahramanın kendi kişisel görüş açılarından dinlediğimiz / ayrı bölümlerde okuduğumuz olaylar silsilesinden algıladığımız, yine *Caroline Alexander*'in çıkarımlarıdır: savaşmanın ne denli anlamsız olduğu! İşte bakınız, *Alessandro Baricco* "*Savaş Üzerine Sonsöz*"ünde (yine!) *Akhilleus*'dan neler aktarıyor: "*Benim için hiçbir şey can kadar değerli değildir; ne (...) o gösterişli İlyon kentinde var olan hazineler, ne de (...) zenginlikler (...). Can çıktı mı dışların arasından, ne parayla satın alınır, ne de çalınabilir.*" – ve şöyle bağlıyor: "*Bu sezgiyi nihayetinde erdirmek belki de İlyada'nın bize bıraktığı miras, ödev ve görevidir.*"

Mitolojik öyküler sadece birer hoş anlatı değil, isteyenler için nice önemli çıkarımlar sağlanabilecek bir kaynaklar demetidir – aynen Yahudilerin kutsal *Tora*'sı gibi..!

Aşk olmadan YAŞANABİLİR Mİ?

Hayatta aşk olmadan yaşanabilir mi? Belki... Peki ya aşka alıştığınızda ve inandığınızda onsuz yaşayabilir misiniz? İçinizde heyecandan uçuşan kelebekler... sanki O'nun yanında dünyayı unutmuşsunuz, sanki zaman akıyor durmuş... İşte, Şubat ayı aşk demek! Sevgili demek... 14 Şubat Sevgililer Günü için hazırlıklar bir ay öncesinden başladı. Kişisel bakımlar, yeni kıyafetler ve hediyeler derken gün gelir çatar!

Hediye demişken ya siz ne aldınız?

Hala aklınızda bir fikir yoksa biz size yardımcı olalım... Hediyesini sen yarat! Hediyyarat.com'da hikayenizi sizin için çizsinler ve tablo haline getirsinler istemez misiniz? Hiç kimsede aynısının olamayacağı bu eşsiz hediye kahramanları da siz olacaksınız... Ve anılar sokağınız!

Sosyal kelebekler için Sosyopix.com

Bir süre önce vitringez.com'da gezerken karşılaştım Sosyopix ile... Bir Instagram delisi olan ben ilk görüşte fikre aşık oldum. Sosyopix, sosyal medya da paylaştığın görselleri özel hazırlanmış temalarla baskı

yapıp anılarının saklanması sağlıyor. Yüzde 100 mutluluk garantisi veren markayı böyle özel bir günde denemeye değer!

Klasikçi sevenlerden misiniz?

İsrarla çiçek mi diyorsunuz? O zaman modernleşmiş olan odunsu dal ve ağaçlarla harmanlanan çiçek tasarımlarını önerelim. Vesaire İstanbul, farklı tarzı ile romantikliği bana sevdirdi. Hayalperest tarzı ile insanı büyüleyen renklerdeki aranjmanları ile klasikçi bir masala çevirdi. Romantikseniz Nişantaşı'ndaki butik mağazalarına bekleniyorsunuz!

MÜZİK RUHUN GIDASIDIR!

Bu klişe cümle belki de size en yardımcı olacak olandır. Vintage akımı ile geri dönen pikap ve plaklara ne dersiniz? Erkeklere sadece teknolojik ürünler alabilen biz kadınlara en iyi Playstation'dan kurtulma yolunu da açar, yani bir taşla iki kuş vurmuş olursunuz. Elektronik pikaplara göz atın derim... Her yıl bir öncekinden daha sevgi dolu daha çok aşkla harmanlanmış bir yıl dilerim! İçinizdeki o saf kelebeklerin yok olmasını ümit ederim. ■

Hayallerinize geç kalmayın

%50

indirimli
ERKEN REZERVASYON
fırsatı*

Son gün 1 Mart

%50 İNDİRİMLİ

ERKEN REZERVASYON fiyatlarımız

	Sezon Fiyatlarımız	İndirimli Fiyatlarımız
01 Nisan - 30 Nisan	295 TL	148 TL
01 Mayıs - 31 Mayıs	345 TL	173 TL
01 Haziran - 19 Haziran	415 TL	208 TL
20 Haziran - 30 Haziran	490 TL	245 TL
13 Eylül - 23 Eylül	355 TL	178 TL
28 Eylül - 30 Ekim	295 TL	148 TL

%40 İNDİRİMLİ

ERKEN REZERVASYON fiyatlarımız

01 Temmuz - 16 Temmuz	490 TL	294 TL
01 Eylül - 13 Eylül	425 TL	255 TL

*Bu kampanyalar yukarıda belirtilen tarihlerde, en az 5 gecelik konaklamalarda geçerlidir ve kontenjanla sınırlıdır. Fiyatlar 2 kişilik deniz manzaralı oda veya doğa manzaralı family süitlerde gecelik kişi başı olup açık büfe kahvaltı ve açık büfe akşam yemeği dahildir. 0-6 yaş arası 1 çocuk ücretsiz, 7-12 yaş arası çocuk ise %50 indirimli konaklar. Rezervasyon iptalinde rezervasyon tutarı iade edilmez fakat müsaitlik doğrultusunda ve en geç 7 gün öncesinden bildirmek suretiyle aynı ay içinde tarih değişikliği yapılabilir. Erken rezervasyon indirimini başka kampanyalarla birleştiremez.

Sheraton
Cesme

HOTEL, RESORT & SPA

0232 750 00 00

sheratoncesme.com

sales@sheratoncesme.com

Bulgurun ismini, şefliğin haysiyetini lekeledim ama o zamanlar 17 idim

Canım bulgur çekmiş ama öyle böyle değil. Kendimce de deney yapacağım. Markete gidip mantar almışım, baharatlar almışım. Ebeveynler de yazlıkta... Annemin aşırı titizliği ve benim aşırı sakarlığım sebebi ile çocukluğum kısmen mutfaktan uzak geçti. Haliyle de ebeveynlerin evde olmaması benim için mutfak egemenliğimi ilan etmem anlamına geliyor. Öyle ki bayrak dikeceğim mutfağın ortasına.

Bütün malzemeleri almışım. O zamanlar internet de var ama nedense eski usul gideyim demişim. Annemin çeyizinden kalma yemek kitaplarını açıp standart bulgur tarifini aldım, üstüne de benim deney malzemelerim gelecek. Hummalı bir çalışma ile hazırlıkları bitirdim pişirme işine geçtim. Suyunu verdim bulgurun ve kitap alıp beklemeye başladım. O sırada bir tanecik ağabeyim Lori geldi. Ballandıra ballandıra bulguru anlatınca o da acıkmuş, beklemeye başladık pişmesini. Bu sırada etrafı mercimek çorbası kokusu sardı. Evimizin alt yapısını başka bir yazıya saklıyorum ama şu kadarını söyleyeyim. Havalandırma ve duvarların inceliği sebebi ile komün hayat prensipleri ile yaşamaktayız. Kimde ne pişerse kokusu, hangi

evde kavga varsa da sesi gelir.

Bir yandan biri mercimek çorbası yaptı herhalde derken, bir yandan da havalandırmayı açtık. Ama koku bir türlü terk etmeyi bilmedi mutfağı. O sırada bizim bulgur oldu mu acaba diye kapağını açtım ki misss gibi mercimek çorbası kokusu buram buram benim bulgurdan geliyor. Abim bana bakıyor, ben abime bakıyorum. İşi şakaya mı vursam, "Eheeehhh ben sana bulgur mu dedim aslında mercimekti." Yoksa suçu anneme atıp, "yaw insan kavanoza bulgur yazar mı hiç dikkat etmemişim" mi diyeyim bilemedim. Ama kesinlikle bir şeyi öğrendim. Kırmızı mercimeğin yeri ayrı, bulgurun yeri ayrı. Hep deneme yanılma ile öğrenen bir insan olmuşumdur, bu da benim bulgur/mercimek deneyim oldu. Mercimeği abim kaşık kaşık yedi, bir de moralim bozulmasın diye "böyle de güzel olmuş" diye cesaretlendirdi. Bu da benim açlık konusunda ilk ama kesinlikle son olmayan hatalarımdan biri oldu. Önemli olan hatalardan ders çıkarmak.

Şimdi bu kadar konuşmanın ardından daldan dala yemek tarifleri geliyor...

Mercimek çorbası, Granola ve Limoncello (limon likörü).

Tarhanalı Mercimek Çorbası

Malzemeler

300 gr kırmızı mercimek
50 gr tarhana
1 adet orta boy patates
1 adet küçük boy havuç
1 adet küçük boy soğan
1 kaşık sıvı yağ
1 kaşık biber salçası
1 lt su
tuz
karabiber

Hazırlanışı

Tarhanayı suda bekletelim. Soğan ve havucu küçük parçalara bölelim ve yağda kavuralım. Renk almaya başlayınca salçayı ekleyip biraz daha kavuralım. Daha sonra suyu, patates ve mercimeği ekleyelim. Mercimeğin pişmesine yakın tarhanayı da ekleyip blenderden geçirelim.

Püf Noktaları

- Tarhananın yararlarından biraz bahsedeyim. 100 gr toz tarhanada 14,1 gr protein, 58,8 gr karbonhidrat ve 3,9 gr yağ, 78 mg kalsiyum, 0,5 mg demir bulunur. İyi bir protein, kalsiyum, A vitamini, B1 vitamini, B2 vitamini ve likopen mevcut. Ayrıca tahılların fermantasyonu sonucu oluşan tarhana probiyotik özellikte bir besindir. Diyabet, hipertansiyon ve obezitenin tıbbi beslenme tedavisinde glikemik indeksinin beyaz ekmekten düşük olması ve doyurucu özelliğinin fazla olması nedeniyle tavsiye edilen bir besindir. Organik alınırsa daha da makbuldür.
- Çorbayı servis öncesi tereyağı eritip nane de eklenerek servis yapabilirsiniz.
- Çorbanın yoğunluğunu sıcak su ekleyerek azaltabilirsiniz.
- Tuzuna ve biberine de dikkat etmeyi unutmayın sakın.

Granola

Püf Noktaları

- Ekstra malzemelerdeki kuru meyve ve kuru yemişleri isteğe göre bütün veya parçalar halinde koyabiliriz. Bu tür malzemeleri aromaları ortaya çıkması açısından az bir miktar fırında kavurmak daha güzel olacaktır.
- Fırından çıkardığımız granolayı tepside tezgaha alarak soğutmamız daha kolay olacaktır. Tepsinin kendisi soğuyana kadar üzerindeki malzeme pişmeye devam edecektir.
- Bir diğer favori granola tarifim de şeker ve bal yerine bal ve fıstık ezmesinin kullanıldığı tarif. Malzemelerle istediğiniz gibi oynayabilirsiniz. Yoğurt süt, taze meyveler ekleyerek servis edebilirsiniz.

Malzemeler

200gr esmer şeker
400 gr bal süzme
500 gr yulaf ezmesi

İsteğe bağlı içerikler

100 gr ay çekirdek içi
200 gr fındık
100 gr bütün Antep fıstığı
150 gr kuru üzüm
200 gr bütün badem
100 gr kuru yabanmersini
100 gr kuru kayısı
100 gr kuru incir

Hazırlanışı

Fırın tepsilerinin üzerinde silikon matları veya yağlı kâğıtları serelim. Fırını 170 dereceye ayarlayalım. Şekeri ve balı ocakta bir tencerede eritin ve kıvam almasını sağlayın. Daha sonra yulafı ekleyip tencerede karıştıralım. Ardından tepsi üzerine eşit bir şekilde yayalım ve önceden ısıttığımız fırına koyalım. 6 dakika fırında kalan malzemeyi yeniden tencereye ekleyelim ve bu sefer isteğe bağlı kuru meyve ve yemişleri ekleyip yeniden karıştıralım. Daha sonra yeniden fırın tepsilerine yerleştirelim eşit yükseklikte. 8 dakika 170 derecede pişirdikten sonra fırından aldığımız granolayı soğutmaya alalım. Soğuyan granolayı elimizle ufaladıktan sonra hava almayan bir kavanozda yaklaşık 1 aya kadar saklayabiliriz.

Limoncello

Malzemeler

- 1 şişe votka
- 12 adet sarı limon
- 400 gr toz şeker
- 150 ml su
- 1 adet hava almayan kavanoz

Hazırlanışı

Suyu ve şekerini bir kaptan hafif ateşte erimesi için ısıtın, sürekli karıştırın ve kaynamasına izin vermeyin. Şekerin eridiğinden emin olunca kabı ateşten alın ve soğumasına bırakın. Şekerli su soğurken limonun kabuklarını soyun ve kavanoza yerleştirin. Soğumuş şekerli suyu ve votkayı ekleyin. Kapağını hava almayacak şekilde kapatın ve 30-40 gün kadar serin ve loş bir ortamda bekletin. Daha sonra bir tülbent ve huni yardımı ile sıvıyı süzerek şişeye alın. İçmeden en az 4 saat buzdolabında soğutmayı unutmayın. ■

Püf Noktaları

- Şeker oranı tamamen keyfinize ve zevkinize kalmış. İlkinde bu tarifile yaparsınız ve bir sonraki için notlarınızı alarak kendinize göre düzenlersiniz.
- İsterseniz kavanozda bekletme bölümünü şeker eklemeyebilirsiniz. Süzüp şişeye alırken deneyerek şeker ekleyebilirsiniz.
- Limonların sadece kabuklarını kullandığımızdan ilk olarak su ile temizlenmesinde yarar var.
- Limon kabuklarını soyduktan sonra kabuğun içinde kalan beyaz bölümleri yine bıçak ile iyice almanız lazım. Bu beyaz kısımlar acılık katan kısımlardır.
- Haftada 1 veya 2 kere kavanozu ters düz ederek karışmalarını sağlayın ve yerine geri koyun.
- Eğer şansınız varsa alkol oranı yüksek olan votka veya direkt etil alkolü seyreltip yüzde 95 alkol oranına düşürerek de yapabilirsiniz. Yalnız eczaneden etil alkol almak istiyorum dediğinizde size sanki molotof kokteyli yapacak kundakçı edasıyla bakıyorlar. Şimdiden uyarayım.
- Şişelendikten sonra 1 aya kadar buzdolabında saklanabilir.

DOĞAL LEZZET MENÜSÜ

SÜT

İNEK - MANDA - KEÇİ

KATKISIZ DOĞAL YOĞURT

İNEK - MANDA - KEÇİ - LIGHT - SUZME

TEREYAĞ

İNEK - MANDA

GEZİNEN TAVUK YUMURTASI

DOĞAL GELENEKSEL AYRAN

BEYAZ PEYNİR ÇEŞİTLERİ

TULUM PEYNİRİ

İZMİR - AYVALIK - ERZİNCAN (YÖRESEL ÜRETİM)

AYVALIK - GÖNEN YÖRESEL PEYNİRLERİ

KAFKAS YÖRESEL PEYNİRLERİ

DONDURMA

DOĞAL - GELENEKSEL

TEKİRDAĞ PEYNİR HELVASI

(YÖRESEL ÜRETİM)

EV YAPIMI REÇEL ÇEŞİTLERİ

BAL ÇEŞİTLERİ

ERZİNCAN - ERVANI - ARTVİN

ZEYTİNYAĞI

ZEYTİN ÇEŞİTLERİ

Doğal ürünler...

AKATLAR / ETİLER
BAHÇESEHİR
BAKIRKÖY

BEYKENT MERKEZ
GÖKTÜRK
YEŞİLYURT

444 5 788
www.sütçü.com.tr

STİL

Aslıhan İŞİN

Metropol stilleri

İngiliz yazar Angela Carter, "Şehirlerin de cinsiyetleri vardır; Londra bir erkek, Paris bir kadımsa, New York transseksüeldir" diyor. Ünlü betimlemelerinin zenginleştirdiği kitaplarıyla İngiliz edebiyatında sarsılmaz bir yeri olan yazarın, bu savının dekorasyon dünyasında bulduğu karşılık, Paris'in feminen, Londra'nın maskülen, New York'un endüstriyel stilleri olsa gerek.

Feminen Paris

Dantel zarafetinde ve kıvrımlı formların hâkimiyetindeki dekorasyon anlayışı, Paris'i feminen stilin, yani kadın bakış açısının ve zevkinin ellerine bırakır. Kristaller, ipekler, gümüşlerin gölgesindeki feminen stil Paris'in, Paris de kadın ruhunu ilham kaynağıdır. Kokular, aranjmanlar, mumlar, şamdanlar hiçbir erkeğin ihtiyaç duymayacağı detaylardır; yani sadece kadınları ilgilendiren ve kadınların ilgilendiği bir dekorasyon stili: Feminen!

Feminen bir dekorasyon kadınlara mahsus haliyle; kadınların zevklerinin her detaya yansıdığı bir zevk ürünü. İnci beyazı, pudra ve pastel renk paletinden parfüm şişelerine, romantik detaylardan yuvarlak hatlı formlara kadar... Bol bol tekstil; dantel, tül, şifon, saten... Naif çiçek desenleri, puantiye... Porselen, ayna, kristal taşlar... Tuvalet masası, dönen

ayna gibi zaten kendi başına feminen mobilyalar ile paravan, şömüne gibi romantik detaylar sanki bu stil için yaratılmış eşyalardır. Feminen bir dekorasyon anlayışı gösterişli olmak zorunda değil; daha çok seçici bir sadelikle ve kadınsı detaylarla ortaya çıkar, o kadar. Masum ve saf hissettiren tarafları bile olabilir, ama mutlaka şık olmalıdır. Böyle özenli seçimlerin yapıldığı bir dekorasyon stili için uyum çok önemlidir. Öte yandan, bu stili basit bulan birçok yanlı düşüncenin aksine, feminen dekorasyon stili, kendine güvenen ve son derece kişilikli mekânlar yaratır, yani 'haute couture'. Üstelik kaliteli detaylarla dolu; kristaller, camlar en iyi el işçilikleriyle kendilerine yer bulur, yani seçici. Feminen bir dekorasyon stili pek çok tarzı içinde barındırabilir; klasik ve saraylı tarzlar, modern ve eklektik olanlar, kır stilleri, egzotik coğrafyalardan ilham alan stiller, yani yeniliklere açık!

Maskülen Londra

Geçen yüzyılda, elinde bastonuyla yürürken şapkasını çıkararak yanından geçenleri selamlayan bir centilmen Londra'nın dekorasyon anlayışının sokaktaki yansımasıdır. Viktoryen evlerin erkeksi ve sert hatlarından başlayan yaklaşım, ekosenin milli bir desen olarak yüzyıllardır hüküm sürdüğü coğrafyada, 'chesterfield' deri kanepeler ve masif ahşap kütüphanelerle devam eder.

Oxford şıklığı ama aynı zamanda da sadeliği ile, kalitenin ve asaletin her yerinde kendini gösteren stil rafinedir. Viski şişeleriyle, purolarla ve mutlaka berberlerle tamamlanan bir yaşam alanı erkeksi, erkeklerle özgü zevkleri temsil eder: Maskülen.

Ham dokular, ince işçilik, geçmişin izlerini taşıyan formlar, mümkün olduğunca basit çizgiler taşınmasına özen gösterilen ama aslında iddialı, sıcak ama sert hatlı dokular... Goblen, kadife, ipek... Konsol, büfe, çalışma masası... Porselen çay takımları, viski bardakları... Desenli duvar kâğıtları, abajur başlıkları... Hepsi Londra'nın restorasyonla aslına uygun yenilenen geleneksel iki katlı evleri gibi birer klasiktir.

Sarkıt aydınlatmalar, oval resim çerçeveleri ve koltukları tamamlayan yastıklarla sert hatları biraz yumuşasa da, maskülen stil zaman zaman kasvetli bile sayılabilecek koyu renkleriyle bir kadın dokunuşundan fersah fersah uzaktır. Duvar kâğıtlarının süslediği duvarları büyük ebatlarda sanat eserleri ya da geleneksel saatler süsler. Yerlerde çok renklilikten uzak çini karolar gelenekseldir.

Endüstriyel New York

New York dünyadaki trendleri belirleyen kentlerden biri; herkese, her renge, her bakış açısına açık. Belki de bu nedenle içinde her şeyi yan yana barındıran, çizgiğini, sıyrığını saklamayan, endüstriyel bir dekorasyon tarzını benimser.

1970'lerde New York'ta, özellikle de Soho bölgesinde ortaya çıkan, endüstriyel bakış açısının bir devamı olan Loft stili, pratik bir yaşam felsefesi üzerine kuruludur; fabrikalar ve ambarlar şehir dışına taşınıp terk edildikçe sanatçıların hem çalışıp hem yaşamak için ucuza kiraladığı mekanlar olarak ortaya çıkarak yeni bir trend oluşturur. Kısa zamanda benimsenir, çünkü çok özgür bir yaşam biçimini tanımlar. Kusursuzluk anlayışından uzak, yaşamışlık izlerini silmeye çalışmayan, endüstriyel bir tarz; çelik, metal, ahşap ve beton dokusuyla yalın tasarımların mükemmel uyumu: Loft Bir tarafta Manhattan'da yeni yapılmış Loft tarzı lüks apartman daireleri, öte yanda dokusuna fazla müdahale edilmemiş, orijinal hali korunmuş, geçmişi taşıyan izleri silinmemiş orijinal yaşam

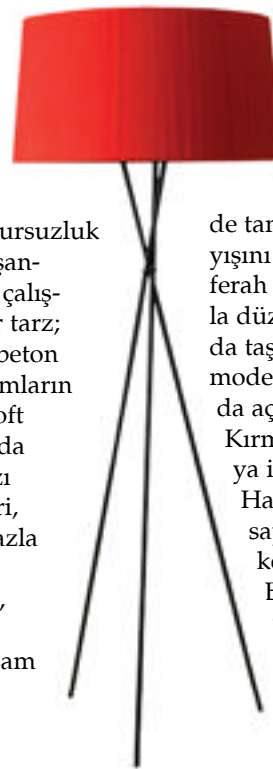
alanları... Renkleri, malzemeleri, gri, metal, kırmızı ve ahşap... Loft stiline kendine özgü, tam anlamıyla endüstriyel bu bakış açısı, dekorasyonunu ne sıcak ne de soğuk bir hava ile tanımlamaya yeter. Çünkü metalin imdadına ahşap, grinin soğukluğuna kırmızı yetişir. Hatta tuğla duvarlar,

çelik havalandırma borularını yener, bir adım öteye, fabrikadan ev kategorisine taşır. Loft, endüstriyel ve şehirli bir stildir; metropol yaşamını genellikle tek kişilik yaşamlara adapte edebilen, hem şehrin merkezinde hem

de tamamen özgür bir yaşam anlayışını temsil eder. Yüksek tavanlı, ferah ve merkezi evler Loft anlayışıyla düzenlenir. Binaların dışı tuğla ya da taş... Düz hatlı, genellikle büyük, modern mobilyalar, kusurlu, ham ya da açık renge boyanmış duvarlar...

Kırmızı bir aksesuar ya da mobilya ile yaratılan odak noktası...

Halı bile bu bakış açısı için detay sayılır. Tekstil yok gibi, odalar kesintisiz, pencereler büyüktür. Büyük metrekareli açık plan yaşam alanları kapılarla değil, eşyalarla bölünür. ■

tutku ilişkinin tutkalıdır

"Her daim kıskırtıcı ve içgörülü olan Shmuley, erkekleri, kadınlarını yalnızca sevmekle kalmayıp aynı zamanda onlara şehvet de duymaları gerektiğine ikna ediyor. Bu kitap ilişkinizde kaybolan tutkuyu geri getirecek."

Dr. Mehmet Öz

Profesör ve NYP Columbia Hastanesi Cerrahi Bölümü Başkan Yardımcısı *The Dr. Oz Show*'un sunucusu

"Yalnızca Shmuley Boteach, biz uzun süreli ilişkiler içindeki kadınların gizlice en fazla özlemini çektiği şeyi yüksek sesle söyleyecek kadar cesur: arzu edilmek. *Evde Şehvet Bitti* evliliğin kurtarıcısı, ânında tutkunun ateşleyicisi, Shmuley'e özgü samimiyet, manevi erdem ve mizahla dolu. Kesinlikle okunmalı."

Lisa Bloom

New York Times'in çok satan kitaplarından *Think and Swagger*'ın yazarı

%100
Koton
Kitap

%100 okunan kitaplar

bütün
kitabevlerinde

twitter.com/KotonKitap

facebook.com/KotonKitap

www.kotonkitap.com

Fotoğraflarla Latin Amerika günlüğü -2

Yaklaşık iki buçuk ay süren Latin Amerika gezimin neredeyse bir ayını Peru'da geçirdim. Hem tarihî açıdan hem de doğal güzellikleri açısından nefesim kesildi demek mümkün. Aslında bu tanım tüm Latin Amerika seyahatim için geçerli...

Renkler, doğa ve sokakta gördüğüm insan manzaraları o kadar göz alıcıydı ki, fotoğraf mı çeksem yoksa dakikalarca seyretmiş mi dalsam bilemediğim anlar oldu. Bu tip seyahatlerde fotoğraf çekmek benim için bir çeşit hastalık gibi oluyor.

Fotoğraflar yıllar sonra bile bana orada yaşadığım anların hikâyelerini anlatıyor. Bazen fotoğraflar o kadar etkili ki, fazla bir söze gerek kalmıyor.

Bugünkü fotoğraflarım Peru'dan. Titicaca gölü, Maras ve Moray. O dönemde sırt çantasıyla seyahat etmemin ve hostellarda kalmamın avantajlarından biri de, otelede kalsam ulaşamayacağım turlara ulaşmak oldu...

Titicaca gölünü gezmeye gittiğimde Puno'dan bir tur aldım. Tur Titicaca gölünün Peruve Bolivya bölümündeki adaları gezmemi sağladı. Bunun dışında adanın lokal oranın yerlisi bir ailenin evinde kaldık. Kapılar; yataklar küçücük. Onların yaşamını görme imkânımız oldu. Akşam bizim için eğlence düzenlediler. Kendi giysilerinden giydirdiler bize. Onlarla İnk müziklerinin eşliğinde dans ettik, quinoa ve patatesten oluşan yemekler yedik. Bu arada ayağımdaki postalların üzerine o renkli etekler de cabası...

Maras ve Moray ise benim için biraz sürpriz oldu denebilir. Cuzco'dayken buralarda başka ne yapılabilir diye tur şirketlerini dolaşıyordum. O ana kadar bu iki yeri de görmek planımda yoktu isimlerini bile duymamıştım. Seyahatimin en ilginç anlarından biri oldu denebilir. Özellikle de Moray inanılmaz. O günkü imkânlarıyla nasıl yapabilmişler bek de akıl almıyor.

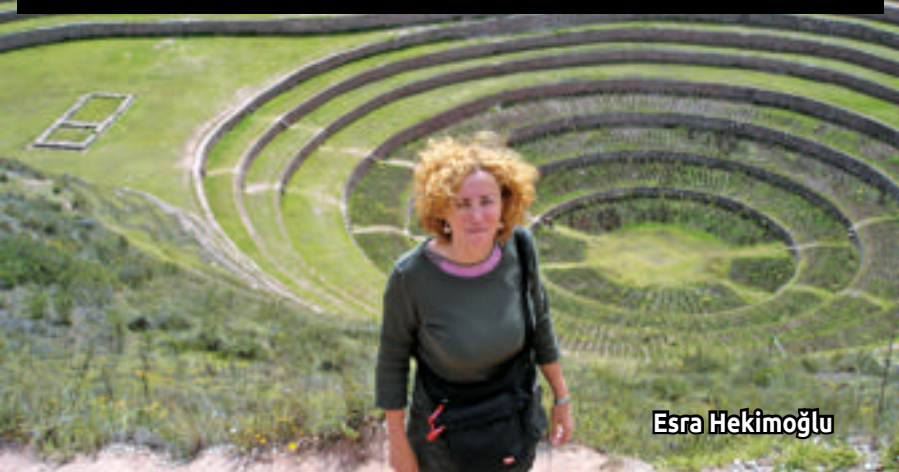
Maras ve Moray: İnkaların kutsal vadisi olarak kabul edilen bölgede yer alıyor.

MARAS, İnkalar zamanından beri kullanılan tuz havuzları. Tuz, tuzlu su buharlaştırılarak elde ediliyor.

MORAY, İnkalara ait tarım araştırma merkezi. Deniz seviyesinden yaklaşık 3500 m. yükseklikte yer alan, çeşitli yükseklikteki teraslardan ve su kanallarından oluşuyor. Moray bir amfi tiyatrosu gibi, birbirinin içinde yer alan dairesel tarım teraslarından oluşuyor. Bir çeşit laboratuvar. Bu teraslar farklı tarım ürünlerini değişik sıcaklık, yükseklik ve sulama şartlarında test etmek için yapılmış. Teraslar yükseldikçe sıcaklık düşmekte. Bu yapıların bir kısmının derinliği 100 metreyi bulmakta ve bu da en üstteki teras ile en alttaki terasın sıcaklık farkının 5°C derecesini bulmasına neden olmuştur. Bu sıcaklık farkları da, iklim farklılıklarının oluşturulmasına imkân vermiştir. Moray tam bir görsel şölen. Gözünün alabildiğince insanın bunları insan eliyle yapmış olamaz dediği pergelle çizilmiş düzgünlükte daireler.

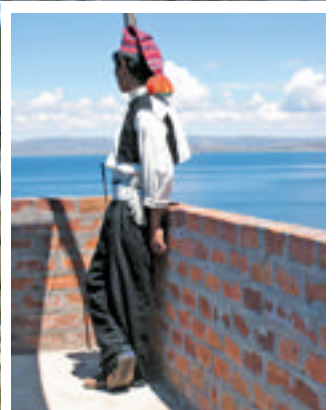
Esra Hekimoğlu

TITICACA GÖLÜ

8.288 kilometrekare alana sahip olan göl And Dağları'nın Altiplano adı verilen platosunda, Peru ve Bolivya arasında yer alıyor. Batı kıyısı Peru'ya, doğu kıyısı ise Bolivya'ya ait. Deniz seviyesinden yüksekliği 3.810 mt. İnka kültürünün izlerini barındıran Güneş Adası (Isla del Sol) dahil irili ufaklı birçok adacığı barındırıyor. Titicaca Gölü'nün karakteristik özelliklerinden biri yüzen adacıklar. Bu adacıklarda yaşayanlara 'Uros' (çoğul kelime) deniyor. Uros, yüzen adacıkları savaşçı Inkalardan korunmak maksadıyla, yöreye özgü Totora adlı bir bitkinin kargularını çapraz olarak bir araya getirerek oluşturmuşlar. Üzerinde basit kulübeler de inşa ettikleri bu adacıkları balık avında kullanıyorlar. Peru'ya ait Taquile adasında bugün yaklaşık 1.600 Quechua yaşamakta. Bu 5,5 km uzunluğunda ve 1,6 km genişliğindeki adada yaşayan halk, yabancılardan saklandıkları için çok sonraları keşfedilmiş. Örgü ören erkekleri nedeniyle adaya Örgü ören erkekler adası adı da verilir. Gölün Bolivya tarafında kutsal adalar, Güneş Adası (Isla del Sol) ve Ay Adası (Isla de la Luna) bulunuyor. Her ikisinde de küçük geleneksel köyler ve çok sayıda eski harabe mevcut. esrahek@gmail.com

YAHUDİ BİR AİLENİN
TARİHİ, ARDINDA İSVİÇRE'DE
1871 İLE 1945 ARASI
YAŞANANLAR...

YENİ

Melnitz

CHARLES LEWINSKY

Çeviren: Sezer Duru

1871'de uzak bir akraba, Meijer'lerin kapısını çalar, ailenin fertleri bundan sonra yaşamlarının nasıl radikal biçimde değişeceğinden habersizdir. Fransız ordusundan kaçan Janki, Yahudi köyü Endingen'de namuslu oluşuyla tanınan sığır tüccarı Salomon Meijer'in ailesini adamakıllı heyecanlandırır.

Bu dallı budaklı ailenin hikâyesinin nasıl geliştiği, koşer kesim uğruna verilen mücadelenin İsviçre Yahudilerini nasıl bir dışlanmaya sürüklediği, üçüncü kuşakta vaftiz olmanın Zürih'in en güzel mağazasının bile kapanmasına yaramaması, 1914 Dünya Savaşı'nın aileye hala İsviçre pasaportu sahibi olduklarını acı bir biçimde anımsatması ve sonunda dünyanın rayından çıkması...

GÖZLEM

0212 231 92 82
www.gozlemkitap.com

AMİN-AMEN ya da her neyse

Yaşadık

Herhangi bir yerinden tutup kadere yere serip üstüne basarak. Öyle ulu orta, çınl çıplak yaşadık. Göz göre-göre, çarparak sağa sola, bazen düşüp kalkmayarak, savrulurak oradan oraya, yenilerek, ezilerek, süzülerek ışığın içinde. Satılarak, kandırılıp itilip kakılarak, çöp batan gözü biraz daha az sakınarak. Elden ele gezip, çakmak taşına inat fener gibi aydınlanarak. Yaşadık putların inkârına rağmen sana inanarak. Gövdeden ayrılan yolu sana doğru saparak. Derken; yaşanmamışların kıyısına vardık kalpsizlerin diyarına.

Yaşadık

Bir şarkının içinde şiir, bir filmin içinde resim gibi; yaşadık bakışların içinde anlam, yol kıyısında çiçek gibi. Küserek, korkarak, sarpa sarmış düşlerin kurgusunda boğularak. Donarak sıcaktan, soğukta yanarak; baltası olup bulutları kesip atarak; yaşadık keskin sirkeyi küpe zarar sanarak. Sanmaların sarmalında salıncak kurarak, sallasın diye rüzgâr dualara sarılarak... Ki esmeyen rüzgâr dua bilmez derler; yaşadık duyup inamayarak. İç çekerek içimizde, dünyümüzü dönerek yarına ve ölmeden önce gülümseyerek. Pişmansak bile; olsun be! Diyerek. Yine de; hayallerin içinde yol alıp bataklığa vardık.

Yaşadık

Her defasında bozduğumuz halde yeminleri; inan "muş" ların inanmış olarak. Sarsın diye göknehiri gece, ilk sabah karışsın diye kakkahana, durduk her şeye rağmen ayakta.

Düşenlerin elinden tutmadıysak kime ne! Bir tekmede sen-ben vurduk; yaşa be! Yakılırken insan "Iık" Avrupa'nın orta yerinde, ha Auschwitz, ha vicdanların orta yeri. Yuh olsun ateşi seven kalplere, yuh olsun insandan uzak insana. Yuh olsun Yakana selam durana, övene, eleştirmeyene, yuh olsun sığınağında çiçek açana. Yine de yaşadık kendimizi haklı sayıp; kah-peliği yutarak ve kusarak aydınlığı. Yarınları düne satarak; olanı yaşam sanarak! Sonunda; cenneti düşleyip cehenneme vardık.

Yaşayacağız

Böyle devam edersek; insandan uzaklaştığı için düşünceler; insansız yaşayacağız. Sadece evrakları imzalayıp, iş makinelerini çalıştırıp baret takabilen canlı nesnelere, üretimde çalışarak tükenen araçlar olacağız. Biliyorum; yeni dönem Robotsu İnsan Devri olacak... İnsan hakları dernekleri, çevreci dernekler, kadın hakları, hayvan hakları, çocuk hakları vb derneklerin çoğalması insan özelliklerinin azaldığı anlamına gelir. Bu derneklerin çoğalması değil azalarak yok olması gerekir. Hizmet edecek kimse bulamasınlar diye edilmeli her dilde her dua.

Yaşayacağız

Haksızlıklara göz yumarak, hırsızlara yol açarak, katillere gülümseyerek ve utanmadan hiçbir ahlaksızlıktan. Kirin-pasın içinde bile ışıldayan insanlara vurarak, yok ederek en güzel bitki tohumlarını, insan neslini tüketme pahasına doğaya düşman olarak,

yaşayacağız gideni ağa geleni paşa sanarak.

Kim ölse bizden değil mi?! Değil işte! Değil!

İnsan insanı yaktığında kül oldu her nakış. Yağmurlar anlamını yitirdi, bulutlar terk etti göknehiri, kızıl denizine küstü. Artık boşuna ağlamayalım, sahte gözyaşlarımızla çocuklarımızı kandırmayalım ve baktığımızda aynaya; gördüğümüzü in(san) mayalım...

Yaşamalıyız

Dinlerin, dillerin, ırkların üstünde iyiyi düşleyerek ve güzelden çok güzelliği yaşamalıyız. Gözyaşlarının, kakkahaların üstüne hamak kurup sallanarak ve göz göze bakıp el ele tutarak selamlamalıyız baharı. Doğruların ve yanlışların olmadığı bir yerde, kalplerin içindeki yolu bulup yolculuğu birbirimizde bitirerek yaşamalıyız... Ruh pınarlarımızdan fıskırmalı her harf damla-damla ve her göz birbirimizden bakmalı hayata. Unutmayalım ki; sözleri görmeyenin gözleri konuşamaz.

Sevgi dolu bir dünya için sevgi dolu insanlar diliyorum. Amin-Amen ya da her neyse... ■

Artık İmplant Yaptırmak Çok Daha Kolay...

Dişhekimisi Can Ergene ile Nişantaşı'ndaki Kliniğinde, diş implantları alanında yaşanan son gelişmeler hakkında sohbet ettik

"...Diş implantları uzun yıllardır, diş kayıplarının tedavisinde kullanılan en gelişmiş ve güvenilir tedavi yöntemidir. Diş implantları çene kemiğine yerleştirilir ve kemiğe kaynayarak diş kökü görevi görürler. Bunun üzerine yapılan porselen dişlerle, eksik olan diş, ağızda tekrar yerini alır ve çiğneme, konuşma fonksiyonları düzelerken estetik görüntü sağlanır. Son yıllarda, gelişen bilgisayar destekli implant teknolojisi sayesinde, bu alanda devrim niteliğinde gelişmeler yaşanmakta ve implant uygulamaları hem daha kısa sürede, hem de daha güvenli ve konforlu şekilde yapılabilmektedir.

"Rehberli implantoloji" olarak adlandırılacak bu yeni uygulamada önce hasta ağzından 3 boyutlu tomografi çekilir ve çene kemiği her yönüyle incelenir. Hasta ağzından

ölçü alınarak hazırlanan model ve tomografi verileri ile kişiye özel bir rehber plak üretilir. Bu rehber plak ile yapılan operasyonda, dişeti kaldırılmadan implantlar çene kemiğine yerleştirilir. Böylece hasta ağzında implantın çapı kadar dairesel bir keski yapıldığından, kanama çok az olur, dikiş atılmasına gerek kalmaz. Klasik yöntemlere kıyasla işlem sonrasında hasta ağzında şiş, morluk ve ağrı görülmez. İyileşme süresi çok kısaldır. Ayrıca bugün gelişen implant yüzey özellikleri sayesinde implantın kemik

ile kaynaşma süresi kısalmış olup üst yapısı daha kısa sürede yapılabilir-mektedir.

Diş kayıpları, bakım eksikliği, kaza, hastalık veya kalıtım gibi çok çeşitli nedenlerle oluşabilir. Diş kayıpları ihmal edildiği takdirde, ağızdaki sağlıklı dişler, eksik dişin yerindeki boşluğa doğru ilerleyerek alt ve üst çenenin ideal kapanışını bozabilir. Çiğneme esnasında baskıların değişmesi, ağız çevresindeki kas ve eklemlerde ağrıya ve kemik kaybına neden olabilir. Sindirim ile ilgili sağlık problemleri ortaya çıkabilir. Ayrıca, çene kemiği çizgisi aşağı doğru çökerek yaşlı bir görüntüye yol açabilir.

Modern dişhekimliği yöntemleri ile kaybedilen dişler artık kolaylıkla yenilenmekte ve hastalarımız çok kısa sürede iş ve sosyal yaşamlarına dönmektedirler. İmplant uygulamasının bu konuda deneyimli ve uzmanlaşmış hekimler tarafından yapılması ve kullanılan malzeme ile laboratuvarın kalitesi de mükemmel sonuçlar elde etmede önemli rol oynamaktadır..."

PRODENT | Özel ERGENE Ağız ve Diş Sağlığı

■ NİŞANTAŞI

Valikonağı Cad. Sorak Apt. 109/5 Nişantaşı - Şişli - İSTANBUL

(0212) 230 46 35

prodent@prodent.com.tr

■ GÖKTÜRK

Belediye Cad. Göktürk İş Merkezi 1/1 Göktürk Eyüp-İSTANBUL

(0212) 322 69 99

prodent@prodentgokturk.com

www.prodent.com.tr

Antibiyotik ne zaman kullanılır?

Antibiyotikler, bakteriyel enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde kullanılan ve insan sağlığı açısından çok büyük öneme sahip ilaçlardır. Günümüzde antibiyotiklerin gereksiz kullanımı önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Gereksiz ve uygunsuz antibiyotik kullanımı toplumda ve hastanelerde büyük bir problem haline gelen antibiyotik direncine sebep olmaktadır.

Tarih boyunca insanın hastalıklarla mücadelesinde ateşli hastalıklar olarak bilinen enfeksiyon hastalıkları özellikle çiçek, tüberküloz, veba, frengi, difteri toplu ölümlere sebep olan en çok korkulan hastalıklardı. 1928 yılında Sir Alexander Fleming'in ilk antibiyotik olan penisilini bulmasıyla 1941 yılından itibaren bu hastalıklar kolayca tedavi edilebilir hale geldi. Antibiyotikler, bakteriyel enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde kullanılan ve insan sağlığı açısından çok büyük öneme sahip ilaçlardır. Bu kimyasal maddeler, bakterilerin çoğalmasını önlemekte ve çoğu zaman da bakterileri öldürmektedir. Enfeksiyon hastalıklarına genellikle bakteri ve virüs, nadiren de mantar ve parazitler gibi çeşitli mikroorganizmalar neden olur. Bu hastalıklarının tedavisi enfeksiyona neden olan mikroorganizmaya göre değişiklik göstermektedir. Toplumda yaygın olarak kullanılan antibiyotik ilaçlar sadece bakteriyel enfeksiyonların tedavisinde etkilidir. Dolayısıyla, bir hastalığın tedavisinde antibiyotiklerin kullanılması için, klinik olarak ve/veya laboratuvar testlerine dayanarak bakteriyel enfeksiyon tanısının konması gerekmektedir. Günümüzde ise antibiyotiklerin gereksiz kullanımı önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gereksiz kullanım

Gereksiz ve uygunsuz antibiyotik kullanımı toplumda ve hastanelerde büyük bir problem haline gelen antibiyotik direncine sebep olmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) antibiyotiklerin yaklaşık yarısının gereksiz yere kullanıldığını işaret etmektedir. Antibiyotik direnci demek, antibiyotiğin belli bir bakteriyi öldürme veya üremesini durdurma özelliğini kaybetmesidir. Bu hem toplum kaynaklı hem de hastane enfeksiyonlarında ciddi seyirli hasta oranlarının artmasına, tedavinin başarısızlığına, hatta ölümle sonuçlanan vakalara yol açmaktadır. Dirençli bakteri, antibiyotik karşısında hayatta kalarak çoğalmaya devam ederken, hastalığın daha uzun sürmesine yol açmaktadır. WHO verilerine göre, Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye'nin antibiyotik kullanımında birinci sırada olduğu bu nedenle antibiyotiklere karşı direncin ülkemizde ABD ve Kuzey Avrupa ülkelerine göre 4 kat fazla olduğu belirlendi. Bu şekilde giderse gelecekte zatürre, menenjit ve bunun gibi birçok hastalığın tedavisi zorlaşacaktır.

Yanlış kullanımın sonuçları

Sadece bakteriyel enfeksiyonlara karşı etkili olan antibiyotikler; yaygın olarak yanlış kullanımın gözlemlendiği soğuk algınlığı veya grip gibi virüslerin neden olduğu enfeksiyonlar için çözüm değildir ve virüsün diğer insanlara bulaşmasını önemezler. Antibiyotiklerin yanlış nedenlerle veya doğru olmayan biçimde kullanılması, bakterilerin sonraki tedavilere karşı direnç göstermesine neden olabilir. Bakteriler için antibiyotik direnci, bakterilerin herhangi bir antibiyotığın varlığına rağmen üreyebilmesi ve enfeksiyon yapabilmesidir. Bunun sonucunda ise,

daha sonra antibiyotiğe ihtiyaç duyulduğunda işe yaramazlar. Bu yalnızca antibiyotiği uygun olmayan biçimde kullanan kişi açısından değil, sonradan dirençli bakteriye yakalanma riski olan herkes için tehlike oluşturmaktadır. Antibiyotik direnci tüm dünyada önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Antibiyotik-dirençli bakterilerin yol açtığı enfeksiyonlar, hastalığın ve ölüm oran-

larının artması ve hastanede geçirilen sürenin uzaması ile sonuçlanmakta ayrıca tedavi maliyetlerinde de artışa neden olmaktadır. Antibiyotik kullanımı, insanlardaki normal bakteriyel floranın değişmesine bu da çoğu kez antibiyotik dirençli bakterilerin ortaya çıkmasına ve ishal gibi yan etkilerin görülmesine neden olabilmektedir.

Unutmayalım ki, antibiyotikler; ateş düşürmez, ağrı dindirmez, virüslere bağlı enfeksiyonları tedavi edemez. Ateşi düşürmek amacıyla antibiyotik kullanımı toplumumuzda yanlış oturmuş bir kanıdır. Hastalık, uygun antibiyotikle tedavi edildiği zaman, diğer belirtilerle birlikte ateş de düşer. Yaygın ve yanlış kullanıldığında ise hızla direnç gelişen antibiyotik, esas etki beklediğimiz bakterilerin neden olduğu enfeksiyonların

Toplum genelinde antibiyotik kullanımının en sık nedenlerinden birisi olan üst solunum yolları enfeksiyonlarının büyük bir kısmı viral enfeksiyonlara bağlıdır. Viral enfeksiyon genellikle kendi kendine geçen ve herhangi bir komplikasyona neden olmaksızın 7-10 gün süre içinde tam iyileşme gösteren bir hastalıktır. Virüslerin neden olduğu enfeksiyon hastalıklarının tedavisi için antibiyotik kullanımı hastalığın iyileşme sürecini hızlandırmayacağı gibi hastada antibiyotiklere karşı dirençli bakterilerin yerleşmesine neden olur. Bu dirençli bakteriler hastanın kendisinde olduğu kadar yakın temas içinde olduğu ailesinde de antibiyotiğe dirençli bakteriyel enfeksiyon hastalıklarının gelişmesine yol açarlar. Viral enfeksiyonların neden olduğu hastalık tablosu klinik olarak bakteriyel enfeksiyon hastalıklarına büyük ölçüde benzerlik gösterdiği için bu tanının sadece hekim tarafından konulması önemlidir.

Enfeksiyon hastalıkları, halk sağlığı açısından önemli ve uygun anti mikrobik tedaviyle başarının sağlandığı bir alandır. Bununla birlikte gerek toplumda gerekse hastanede kazanılan enfeksiyon hastalıkları akılcı olmayan anti mikrobik tedavilerin kullanılması sonucu tedavi edilememekte ve

belki de hasta kaybedilmektedir. Uygun anti mikrobik tedavi; sağkalım, komplikasyon ve kronikleşmenin önlenmesi, hastalık şiddet ve süresinin kısaltılması açısından önemlidir. İdeal antibiyotik kullanımı için; doğru tanı son-

rası doğru antibiyotik; en uygun yoldan, etkin dozda, uygun aralıklarla ve süreyle verilmelidir. Enfeksiyona neden olan bakterinin hassas olduğu antibiyotiği bulmak amacıyla kültür anti biyogram yapılması en doğru yoldur. Ancak, pratikte eğer bakteriyel enfeksiyonun varlığı muayene ve laboratuvar yöntemleriyle kanıtlandıysa olası bakteriye karşı etkili olabilecek en uygun antibiyotik başlanmaktadır. Tanı açısından gerekli değerlendirme yapılmadan ve enfeksiyon olmaksızın antibiyotik kullanılması, seçilen antibiyotiğin yanlış olması, antibiyotik dozunun yetersiz veya aşırı olması, doz aralıklarının uygunsuz olması durumlarında antibiyotikler uygun kullanılmamış olur.

Prof. Dr. Alp GÜRKAN

“Yaygın ve yanlış kullanıldığında ise hızla direnç gelişen antibiyotik, esas etki beklediğimiz bakterilerin neden olduğu enfeksiyonların tedavisinde de etkisiz hale gelir.”

tedavisinde de etkisiz hale gelir. Hekim reçete etmedikçe antibiyotik kullanılmamalıdır. Hastaların, daha önceki bir hastalığında kullandığı antibiyotiğin, tekrar benzer hastalığa yakalansa bile hekime danışmadan kullanmaması gerektiği konusunda bilinçli olması gerekmektedir. Özellikle grip ya da nezle gibi virüslere bağlı solunum yolu enfeksiyonlarında antibiyotiklerin tedavide yeri olmadığını unutulmamalıdır. Hasta kendisini iyi hissetse bile tedaviyi hekimin belirttiği süreden önce sonlandırmamalıdır. Aksi takdirde faydadan çok zarar getirecektir. Yeni bir antibiyotiğin geliştirilmesi ve kullanıma sunulması yaklaşık 10 yılı almaktadır. Uygunsuz kullanımlar sonucunda yeni geliştirilen antibiyotikler kullanılmaz hale gelmektedir. Annelerin en değerli varlıkları çocuklarıdır. Bazı anneler çocuklarının hasta olmasını kabullenemezler bunun geçici bir durum olduğunu düşünebilirler. Bazı anneler ise en ufak bir ateşte telaşlanırlar ve gerektiğinden çok fazla tedbir alırlar. Ebeveynlerin, antibiyotik kullanımında yetersiz bilgiye sahip olmaları, çocuklarda uygunsuz ve aşırı antibiyotik kullanımının önlenmesi konusunda yetersiz kalmaları sağlık açısından felaketi beraberinde getirmektedir. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesinde

"Günümüzde ise antibiyotiklerin gereksiz kullanımı önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır."

yapılan bir araştırmada hastanelerde kullanılan ilaçların %25-40 antibiyotik olduğu, bu antibiyotiklerin kullanımının %50'sinin yanlış kullanıldığı gösterilmiştir. Tecrübeyle söyleyebilirim ki, bu yanlış hal, çocuklar söz konusu olduğunda bireyleri hekim olan ailelerde bile olmaktadır. Antibiyotikler ilaç reaksiyonlarına yol açarak ciddi enfeksiyon semptomlarını maskeler bu da kronik hastalıklar ve süper enfeksiyon gelişimine yol açar. Özellikle bağırsak florasının zarar görmesi, mantar enfeksiyonlarına yol açması en sık görülen yan etkileri arasındadır. Alerjik reaksiyonlar da görülmektedir. Karaciğer ya da böbrek hasarı normal kullanımlarda ve önceden bu organlarda sorunu olmayan çocuklarda görülmektedir. En önemli zararı vücuttaki doğal mekanizmayı bozarak sindirim sisteminin dengesini altüst etmesi. Hijyen hipotezine göre astım ve alerjik hastalık riskinin artmasında kullanılan fazla antibiyotiklerin de rolü var. Havalarda soğumasıyla pek çok yetişkini etkilediği gibi çocuklar da ani ısı değişimlerinden çok çabuk

Bunları unutmayalım

- Her antibiyotiğin her hastalıkta kullanılmayacağını;
- Antibiyotiğe duyarlı bakterilerin antibiyotiğe maruz kaldıklarında öldükleri halde, dirençli bakterilerin büyümeye ve çoğalmaya devam edebildiğini, bu dirençli bakterilerin toplumda hızla yayılarak diğer insanlarda enfeksiyonlara neden olabileceğini;
- Artan antibiyotik direncinin günümüzde ve gelecekte antibiyotiklerin etkinliğini tehdit ettiğini;
- Eğer antibiyotik kullanımı kontrol altına alınamazsa kolaylıkla tedavi edilebilecek bir enfeksiyon hastalığının bile, direnç nedeniyle ölümcül olabileceğini, insanlığın antibiyotik öncesi çağa geri dönmek durumu ile karşı karşıya kalacağını unutmamak gerekir.

etkilenebilmekte ve hasta olabilmektedir. Kapalı mekânlar çocukların sağlığını olumsuz etkileyen bir diğer etkidir. Bu dönemde çocukları bekleyen hastalıkların başında grip ve nezle geliyor. Ani hava değişiklikleri, çocukların gerek okul servis araçlarında, gerekse okulda kapalı ve kalabalık ortamlarda bulunması onların sağlığını olumsuz etkileyerek, bulaşıcı hastalıkların ortaya çıkmasını ve yayılmasını kolaylaştırmaktadır. Çocuklarımızı izole bir ortamda yetiştiremeyeceğimize göre sık görülen hastalıkları bilmek ve basit önlemleri almak faydalı olacaktır. Kışın bolca meyve tüketmek vücudumuzun direncini arttıracığından hastalıkları da kolay atlatmamızı sağlayacaktır. ■

**Genel Cerrahi Uzmanı*

Entelektüel KOVA

Kova burçları hep aynı şeyleri yapmaktan sıkılırlar. Farklı olmayı severler; çünkü farklı sonuçlar üretmeyi severler. Bu da Kova burçlarını yaratıcı yapar.

20 Ocak ve 19 Şubat tarihleri arasında etkisini gösteren Kova burcu astrolojide hava grubuna aittir. Hava grubuna ait burçların en temel özelliği zihinsel faaliyetlerinin yüksek olmasıdır. Araştırma yapmayı seven Kova burcu sonucunda hem kendisine, hem de çevresine katkıda bulunacak fikirler oluşturur. İlgili alanları olan bir konu hakkında onlarla sohbet ederken aslında o konuya ne kadar meraklı, istekli ve hâkim olduklarını görebilirsiniz. İşte tüm bu özellikler aslında hava elementinin kova burcuna kattığı özelliklerdir. Kova burcu aynı zamanda pozitif bir burçtur. Astrolojide pozitif burçlar dışarıdan bakıldığında hareketli ve enerji dolu görünürler. Sesleri ve gözleri, hatta mimikleri bile bu enerjisi dışarı yansıtır. Pozitif burçların bu enerji seviyeleri, bize aslında içlerinde biriken doğal enerji kaynağının dışarı vurumunu gösterir. Örneğin Kova burçları bir ağaca dokununca, çimlere basınca ya da yeşillikler arasında yürüyünce doğayla temasa geçip onun enerjisiyle bütünleşmiş olur. Böylece enerjilerini doğadan alıp çevresindekilere bu enerjisi yayarlar.

Kova burçları sabit burçlar grubuna aittir. Peki, nedir sabit burçlar? Sabit burçlar, astrolojik haritada tam olarak mevsimlerin tam ortasındaki dönemde bulunurlar. Böylece o mevsimin en güçlü ve en öndeki özelliklerini bizlere yansıtır. Aşırı soğuk hava, aşırı hızlı fırtınalar veya aşırı yoğun kar veya yağmur, hepsi de kış aylarının en güçlü yönleridir. Farkındaysanız hep "aşırı" kelimesini kullandım. İşte bu aslında kova burcunun kendi yapısına da yansır ve hayatlarında bu tarz aşırılıklarda veya uç noktalarda yaşarlar. Yukarıda belirttiğim gruplara baktığımızda (pozitif-negatif, dört elementler, öncü-sabit-değişken) aslında hepsinin dünyamızı oluşturan en temel yapı taşları olduklarını ve sonucunda evrenin en temel kuralı olan enerji dengesi kuralına hizmet ettiklerini görebiliriz. Enerji evrende yoktan var edilemez, varken de yok edilemez. Enerji, evrende hep bir denge içerisinde bulunmalıdır. Bu dengenin bir parçası olarak Dünyamız'da da astrolojinin temellerini oluşturan gruplar oluşmuştur. Tabii ki Kova burcu insanların sadece sabit, pozitif ve hava grubu özellikleri ile sınırlamak pek doğru olmaz. Kova burç-

ları entelektüeldir, bağışlayıcıdır ve bir o kadar da inatçıdır. Hep aynı şeyleri yapmaktan sıkılırlar. Farklı olmayı severler; çünkü farklı sonuçlar üretmeyi severler. Bu da Kova burçlarını yaratıcı yapar. İleriyi görme yetenekleriyle de ön plana çıkarlar. Bu öngörülerini o kadar yüksektir ki, harcanan çabaların ve zamanın sonucunda ne çıkacağını hep öncesinden tahmin eder ve bu sebeple de işlerin sonuçlarını önceden görüp bir an evvel bu işleri bitirmek isterler. Her işle ilgili zihinlerinde canlandırdıkları bir yapı, hatta sonuç daha o işe başlamadan hazır. Bu yüzden işlerin daha yavaş ve detaylı yapılması, onları her zaman zorlar. Kova burcunun etkisi altında olduğumuz bu ayda hayatlarımıza yeniden yön verecek fırsatlar karşımıza çıkabilir. İlerlemediğimiz ya da takılıp kaldığımız konuların bu dönemde üzerine gidersek, çözümlerinin kendiliğinden geleceğini göreceğiz. Durağanlaşmış ilişkilere ve projelere devam etme fırsatları bulabiliriz. Kendimizi daha sosyal hissedecek, insanlara daha çok yardım etmeye çalışacağız. İşlerimizi yaparken daha yavaş ve planlı hareket etmeye, acele kararlar vermemeye çalışacağız. ■

ŞALOM TURKEY İNGİLİZCE YAYINDA

ŞALOM GAZETESİ WEB SİTESİNDE
İNGİLİZCE BÖLÜMÜNÜ HAYATA GEÇİRDİ

ŞALOM TURKEY,

www.salom.com.tr

adresinde farklı bir bölümde İngilizce olarak yayında. Özellikle Türkiye ve Türk Yahudileri ile ilgili haberlerin yer alacağı bu bölümde zaman zaman, özel röportajlar ve köşe yazıları da İngilizce olarak yayınlanacak.

Şangri La nerede?

HER ŞEYDEN ÖNCE,
BAŞLANGIÇ NİYET
ETMEKTİ... SONRA DA
YOLA ÇIKMAK...
AÇIK OLMAK,
KUCAK AÇMAK TÜM
RASTLANTILARA...

Bambaşka bir zamanda – farklı bir coğrafyada – bir uçak yolculuğu esnasında... Genelde gezegenimize ta en yukarılardan kuşbaşı bakmaya doyamadığımdan pencere-kenarı-koltuğu her zaman tercihim: İçime çekiliyorum, derin düşüncedeki huzur içinde. Salt bulutlar, gezegenimiz ve hayallerim ile. Sertti hava, daha doğrusu fırtınalı. Gök gürültüsü ve gani şimşek! Ve şimşeklerden biri uçağın kanadına isabet etti. Ciddi bir darbe! Derinden gelen bir sarsıntı ve anlık bir alev! İşte o an, gözlerimi yumdum. Teslimiyet içinde... Tek bir noktaya odaklanarak... Anlık tefekkürden sonra, Yaradan'a teşekkür! Ve her yaşanmışlığım için şükran duyduğum an'dı o an. O andan sonra anlamağa çalıştım: Yolculuğumu... Gerçekte yolculuk neydi, diye düşünerek. Hedef varılacak yer miydi? Yok! Hayır! Tali olan yoldu; aslen hedef ise, yolculuk idi. Bunun için her şeyden önce, başlangıç niyet etmekti... Sonra da yola çıkmak... Açık olmak, kucak açmak tüm rastlantılara... Her öz'de, her yürekte varken bir Şangri La – tüm coğrafyalardan bağımsız. Şangri La mı? Anlatayım... İngiliz yazar James Hilton'un "Lost Horizon - Kayıp Ufuk" romanında anlattığı yerdir, Şangri La. 1933 yılından bir "Doğu Şiiri"ni anımsatan... Dünyevî cennet ile eşanlamlı Şangri

La. Gizemli bir vadi, orası! Ahengin, uyumun, düzenin vadisi... "Lhama"ların (Budist rahipleri) etraflarda dolaştığı. Bir Himalaya Ütopyası. Ebediyen mutlu yaşayanların ülkesi, dış dünyadan yalıtılmış. Orada Şangri La'da yaşayanlar sıradan hayatların ötesine geçiyor, neredeyse ölümsüzler – o son derece aheste yaşlanırlar. Bazı anlatılara göre Şangri-La Kunlun Dağları'nın batısı... Asya'da yüksek dağ sıralarını kapsayan, Tibet Platosu'nun kuzey kesimini Orta Asya'nın iç ovalarından ayıran. Gidilesi zor bir topografya! Beden ile – insan teni ile en ahenkli o iklime. Aynen Tibet'in Mukaddes Kitabında – Kangyur'da söz edilen...

Şang-ri-La veya Tibet dilinde Şang Dağı Geçidi... İki Fransız rahip Evariste Regis Huc ile Joseph Gabet 1844-1846 yılları arasında Beijing ile Lhasa arasında 250 kilometrelik bir yolculuk yapmışlardı. Vatanlarına dönmüşler ve 1850'de Tibet kültürünü, Budist ruhunu da içeren anılarını – deneyimlerini yayınlamışlar. Seyahatnamenin kısaltılmış İngilizce tercümesi 1928'de İngiltere'de satışa çıkmıştı. James Hilton Tibet'e hiç gitmemiş... Yazarın Şangri La ütopyasını anlattığı romanının esin kaynağı iki rahibin yolculuğu... Hug ve Gabet'in anlatılarının duyumsattıkları...

"Lost Horizon - Kayıp Ufuk" romanı yayımlandıktan hemen sonra filmi de yapıldı. Efsanevi öykülerden biri de 1933'lere rastlayan aynı

dönemde Nazilerin Şangri La ideolojisine taşıdıkları heyecan oldu. Budizm'den etkilenmemiş kadim bir Aryan (Hint-Avrupa ırkına mensup) topluluğun arayışındydılar: Tibet ve çevresini kapsayan bölgeye bir heyet yolladılar. Keşif heyetinin başındaki SS Ernst Schäfer'di. Heinrich Himmler'in Nazi ırkı iddialarına göre bir grup safkan Aryan, Tibet'te yerleşik idi. Schäfer'in başkanlığındaki kâşifler arasında bulunan antropolog Bruno Berger yöre insanların surat kalıpları ile kafatası ölçülerini alırken "Aryan ırkı" savının kanıtlanması peşindeydi! Schäfer ve arkadaşları 1939'un Ağustos'unda Lhasa'dan ayrılırken yanlarında Hitler için üç armağan taşıdılar: Bir Lhama (Budist rahibi) giysisi, bir av köpeği ve 120 ciltlik Kangyur – Tibet Kutsal Kitabı. (Bir Şangri La imgelemesi ve aynı zamanda bu satırların yazarının notu:

Lütfen Hitler'i bir Lhama – Budist Rahibi giysisinde düşünün!)

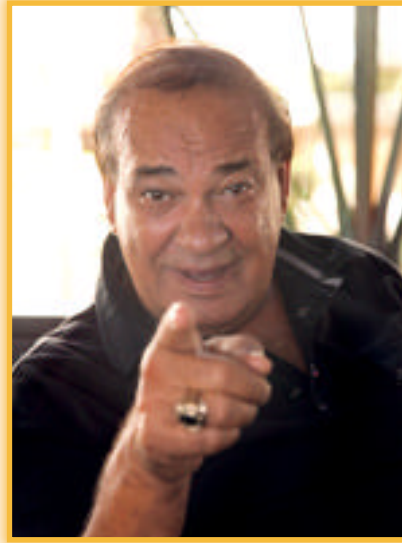
Söylencelerin bir diğerine göre, ABD Başkanlarından Franklin Roosevelt de "Lost Horizon - Kayıp Ufuklar" romanından çok etkilenmiş ve başkanlık tatil evi – misafirhanesine "Şangri La" adını takmıştı, 1942'de. (Daha önceleri adı şimdiki gibi Camp David iken...)

Şangri La'ya?

Gitsem gidemem – varsam varmam – nedendir bilemem. Ama gönlümdeki daima "doğu"... "Doğu Şiiri"ndeki gibi... Şangri La'm – hep doğuda! Neden doğu? Kim bilir? Belki de doğan güneşi ilk karşılayan olmak için! ■

İsrail’de sinema devletin resmen kuruluşundan itibaren önem kazanmış olsa da, Yahudiler o zamanlar İngiliz Manda’sı altında olan bu topraklarda sinemanın ilk yıllarından itibaren film çekmişlerdir. İsrail’in ilk dönem sinemacılarına, geçen yazımızda bıraktığımız yerden devam ediyoruz

Ze’ev Revach

1940’da Fas’da doğan Ze’ev Revach, İsrail Savunma Kuvvetleri’nde görev yapmasının ardından Tel Aviv’de oyunculuk eğitimi almış, Beit Zvi okulundan mezun olduktan sonra otuz kadar “borekas filmi”nde oynamıştır. Özellikle “Hasamba” (1971), “Charlie Ve’hetzi” (1974) ve “Hagiga B’Snuker” (1975) ile İsrail’in kült oyuncularına arasına girmiştir. Revach, 1980’lerde aralarında “Adon Leon” (1982), ve “Bouba”nın (1987) da bulunduğu birkaç “borekas filmi”nin yönetmenliğini de yapmıştır. Revach ve “borekas filmleri” ünlü Sderot Sinemateki tarafından düzenlenmekte olan “The Cinema South International Film Festival”inde “bu filmlere yeniden bakıldığında biçem ve içerik açısından yıkıcı ve eleştirel Akdeniz ve İsrail metinleri” içerdikleri gerekçesiyle 2010’da onurlandırılmıştır.

Dan Wolman

1941’de Kudüs’de doğan Dan Wolman, çocukluğunun bir bölümünü Etiyopya’da geçirmiştir. Liseden sonraki zorunlu askerliği İsrail Savunma Kuvvetleri’nde yapan Wolman, 1962-1965 yılları arasında City College New York Film Enstitüsünde, 1965-1968 yılları arasında da New York Üniversitesi Film Departmanı’nda sinema eğitimi almıştır. 1974 ve 1978 yıllarında New York Görsel Sanatlar Okulunda öğretmenlik yapan Wolman, 1981’de Tel Aviv Üniversitesi’nde senaryo yazarlığı ve film yapımcılığı dersleri vermiştir. Öğreniminin ardından 1968’de İsrail’e dönen Wolman, Cannes’ın yarışmalı bölümüne kabul edilmiş olan, yazıp yönettiği ilk film “Ha-Timhoni / Hayalperest” i 1970’de çekmiştir. Film, kendinden yaşlı bir kadının cazibesine kapılan, arada tanıştığı bir genç kızla ilişkiye giren, ancak yaşlı kadına aşkından onun peşinden huzurevine giden bir gencin öyküsüdür.

Hagiga Besnooker

Adon Leon

Gei Oni

Etzba Elohim / Beklenmedik Bir Anda

Machboim / Saklambaç

Hanoch Levin'in bir oyunundan uyarlayarak İngilizce çektiği "*Floch*" (1972) araba kazasında oğlunu gelini ve torununu yitiren bir adamın öyküsüdür. Kaderin ondan mutlaka bir mirasçı istediğine inanan yaşlı adam, karısını dini mahkemede boşayarak doğurgan bir kadın aramaya başlar... *Amos Oz*'un romanından uyarladığı "*Michael Sheli*" (1975), 6 Gün Savaşından önce Kudüs'te tanışan, birbirlerine âşık olan, evlenen, bir çocuk sahibi olduktan sonra da yolları ayrılan bir çiftin hikâyesidir.

"*Machboim / Saklambaç*" da (1980) 12 yaşındaki Uri, Filistinli bir Arapla gizlice buluşmasına şahit olduğu öğretmeni Balaban'ı casus olarak ihbar eder. Ancak daha sonra, Balaban'ın Arap gencine ilgisinin politik değil, romantik olduğunu farkedecektir. Bu ilk filmlerin ardından çoğu *Golan – Globus* yapımı düşük düzeyde filmler çeken Wolman, daha düzeyli bir sinemaya ancak 2000'li yılların başında dönecektir.

"*Habiographia Shel Ben / Ben'in Biyografisi*" (2003), hassas hesap uzmanı Ben ile onun olağanüstü kişiliğine ve çılgın mizah duygusuna hayran olan evli kadın arkadaşı Tamar'ın dostluk

öyküsüdür. Bu zeki ve eğlenceli güldürü insanın başka birine açılabilme yetisini ele almaktadır.

"*Tied Hands / Bağlı Eller*" (2006) bir anne ile hasta oğlu arasındaki duyarlı ve karmaşık ilişkiye odaklanır. Kadın, oğlunun acılarını azaltmak için Tel Aviv sokaklarında marihuana ararken, geçmişinin, yaşamı boyunca arkasında saklandığı inkâr duvarlarını yıkabilecek unutulmuş gerçekleriyle yüzleşecektir

"*Gei Oni / Güç Vadisi*" (2010) 19.yüzyılda Filistin'e ilk göç dalgası sırasında, genç bir Rus göçmen kızla yerli bir Yahudi genç arasındaki aşk hikâyesini anlatmaktadır.

Yigal Bursztyn

1941'de Manchester'de doğan *Yigal Bursztyn*, Polonya kökenli ailesiyle 1949'da Varşova'ya dönmüş, 1957'de de İsrail'e göç etmiştir. Tel Aviv Üniversitesinde matematik, felsefe ve edebiyat eğitimi alan *Bursztyn* 1973'den beri Tel Aviv Üniversitesi Film & TV bölümünde ders vermektedir. Ayrıca Kopenhag *Danish Film School*, *New York Üniversitesi Film Studies Bölümü* ve *Tennessee Üniversitesi*nde

de ders vermiştir.

Eğitmenli çalışmalarının yanında az sayıda ilginç filmi de yazmış ve yönetmiştir.

"*Osher Lelo Goul / Bitmeyen Mutluluk*" (1996), genç bir kıza olan aşkı karşılıksız kalmış olan *Baruch Spinoza*'yı günümüze getirerek, ünlü filozofun inancı sorgulayışını ve mutluluğun sınırlarını arayışını, günümüzün Tel Aviv'inde komik bir dille anlatmaktadır.

Eskimo Limon

Alex Holeh Ahavah / Alex Kara Sevdalı

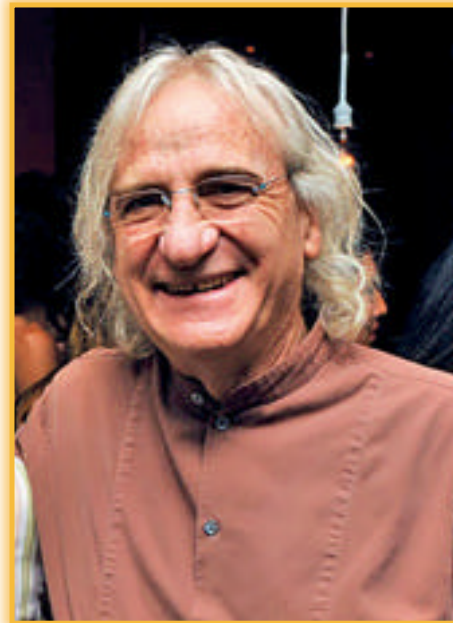
Shifshuf Naim

"Etzba Elohim / Beklenmedik Bir Anda" (2008) karşılaşır karşılaşmaz ona aşık olan kızıl saçlı güzel bir kadını devamlı olarak rüyasında gören Shabtai'nin hikâyesidir. Hayallerindeki kadını bir derginin kozmetik reklamlarında görünce ortağı ve yakın arkadaşı Herzel'in yardımıyla onu bulmaya çalışır. Bulduklarında kadın, Shabtai ile değil başka bir kadına aşık olan Herzel ile ilgilenmeye başlar...

Boaz Davidson

1943'de Tel Aviv'de doğan ve Londra'da sinema eğitimi alan Boaz Davidson (1943) mesleğe TV Show'u "Lool" (1969) ve "Shablul" (1971) adlı filmle atılmıştır. "Borekas filmleri"nin isim babası olan Davidson türün kült filmleri "Charlie Ve'hetzi", "Mishpachat Tzan'ani" (1974) ve "Hagiga B'Snuker"i (1975) çekmiş, üç delikanlının, yönetmenin gençliğini canlandıran melankolik ve duyarlı Benzi ile iki yakın arkadaşının, yakışıklı ve çapkın Momo'yla sevimli ve açık göz Yudale'nin eğlenceli maceralarına odaklanan "Eskimo Limon" serisinin ilk dört filmi olan "Eskimo Limon" (1978), "Yotzim Ka-

vua" (1979), "Shifshuf Naim" (1981) ve "Sapiches"i (1982) yönetmiştir. Davidson, 1986'da bir başka kült film çeker: "Alex Holeh Ahavah / Alex Kara Sevdalı". 1950'li yılların İsrail'inde geçen film 12 yaşındaki Alex'in, Nazi istilasında kaybolan sevgilisini aramak için Polonya'dan yeni gelen teyzesine aşık oluşunun, teyzenin bu aşka ailevi ilginin ötesinde bir

sevgi ile cevap verişinin öyküsüdür. "Alex", eğlenceli hikâyesi kadar, bir kıtlık ve tasarruf dönemi olan 1950'lerin, müziklerinden giyimlerine yaşam tarzını, karaborsayı, kayıp akrabaların arandığı radyo programlarını büyük bir gerçeklikle yansıtmaya da başarılıdır. 1979'da ABD'ye yerleşen Davidson, yeni ülkesinde de senaryo yazarı ve yapımcı olarak çalışmaya devam etmektedir. Yönetmen olarak çektiği "Eskimo Limon"un yeniden yapımı "The Last American Virgin" (1982) İsrail'i orijinalinden çok daha az beğeni toplamıştır.

Assaf Assi Dayan

Çevirdiği 50'den fazla filmin çoğunun başrolünde oynayan, 16 filmi de yazıp yönetmiş olan, İsrail Sinemasının "sorunlu çocuğu" Assaf "Assi" Dayan, 1945'de Nahalal'da doğmuştur. İsrail Savunma Kuvvetleri'nin dördüncü genelkurmayı, Süveyş krizinde İsrail Ordusunun başkomutanı, Altı Gün Savaşında, Mısır Savaşı'nda ve 1973 Arap-İsrail Savaşında savunma bakanı olan, Menahem Begin hükümetinin dış işleri bakanı olarak Mısır barış anlaşmasının mimarı kabul edilen, İsraili efsanevi askeri lider ve siyaset adamı Moşe Dayan'ın oğludur. Genç yaşından itibaren babasının temsil ettiği milliyetçi görüşe karşıt tavır koyan Assi'nin ablası Yael Dayan (d.1939) da, Filistinliler ile diyaloga büyük önem veren, eşcinsel haklarının da güçlü destekçisi olan ünlü bir yazar ve siyasetçidir. Assi, Kudüs İbrani Üniversitesinden felsefe ve İngiliz edebiyatı diploması aldıktan sonra, 1967 savaşı sonrasında çok sayıda çekilen ve "sabra"ların kahramanlıklarını anlatan milliyetçi filmlerin en başarılılarından "Hu Halach B'sadot / Tarlaların İçinden Yürüdü" de (1967) oyunculuğa başlamıştır.

שמחה חשמלית ושמה משה

Smicha Hashmalit Ushma Moshe
Moşe Adlı Bir Elektrikli Battaniye

Ha Chayim Al Pi Agfa / Agfa'ya Göre Yaşam

Burada bir parantez açarak "sabra" terimine açıklık getirmeye çalışalım. İlk kez 1930'larda kullanılmaya başlanan "Sabra", Filistin'de doğmuş olan Yahudi demektir. Siyonist hareketin, Diaspora da doğmuş olan, İbranceyi ağır bir aksanla yarım yamalak konuşan burjuva kökenli "eski Yahudi"nin karşıtı olarak, İbranceyi ana dili olarak konuşan, kibbutzda doğmuş çiftçi ya da işçi "yeni Yahudi"ye uygun gördüğü bu isimlendirme, dikenli bir çöl bitkisi olan *opuntia cactus*'un İbrance adından türetilmiştir.

Yeni kuşak gençlerin, aynen bu kaktüsün sert kabuğunun içindeki lezzetli meyva gibi, dışarıdan sert görünümlerine karşın içlerinin hassas ve sevgi dolu olduğunu simgeleyen bu terim, özellikle kurtuluş ve 6 Gün Savaşları sonrasında, güzellikleri ve yakışıklılıkları, cesaretleri ve savaş becerileriyle yarışan, ülkeleri için savaşmaktan ve ölmekten çekinmeyen kadınlı erkekli genç İsraililer için kullanılır olmuştur.

Sabra imajı, İsrail ordusunun güçlü ve yenilmez imajını paramparça eden travmatik 1973 savaşı sonrası, sarsılmaya başlamış; İsrail'in 1982'de Lübnan'ı işgali, İsrail toplumunu ilk kez savaşı destekleyenlerle, *sadece savunma amaçlı olmadığı* gerekçesiyle bu işgale karşı çıkanlar olarak iki karşıt kampa ayırınca, Sabra kavramı da iyice yıpranmıştır.

Assi Dayan'a dönersek, canlandırdığı karakterlerde olsun, kişisel yaşamında olsun, İsrail Sinemasında "sabra" mitosunun önce oluşmasında, sonra da parçalanmasında büyük rol oynayan Dayan, yazar-yönetmen olarak, ülkesinin ulusal değerlerini ve mitoslarını kıyasıya eleştiren, parlak, ayrıksı ve tartışmalı bir sinema yapmıştır.

İlk filmi "*Hazmanah L'Retzah / Cinayet Daveti*" (1973), Tel Aviv sokaklarında bir seri katilin izini süren alışılmadık bir polis dedektifinin öyküsüdür. İsrail Sineması tarihinde önemli bir yeri olmasa da film, Dayan'ın sonraki çalışmalarında iyice belirginleşecek olan, çağdaş İsrail yaşamına nihilist ve sürreal bakış açısıyla ilgi çekicidir. Sonraki filmi "*Hagiga Le'enayim / Gözler İçin Ziyafet*" (1975), ücra bir kuzey İsrail kentinde intihar etmeye karar veren başarısız bir şairin hikâyesidir. Dayan, bu kapkara komedide ölüm takıntısını, hem kişisel varoluşçu görüşünün altını çizmek için, hem de İsraililerin ortak ölüm saplantısının savaşta şehitlik adına kendini feda etme aldatmacasına dönüşmesinin metaforu olarak kullanmaktadır.

Tüm zamanların en çok beğenilen İsrail filmlerinden "*Giv'at Halfon Eina Ona / Halfon Dağı Cevap Vermiyor*" (1976) bir tür İsrail usulü "*M.A.S.H*" dır. Ülkenin efsanevi komik üçlüsü *Ha-Gashash ha-Hiver*'in başrode oldu-

מרת אסי דיין

Mar Baum

ğu bu absürd komedi, Sina Çölünde ihtiyatlık hizmeti yapan bir birlikte geçer.

Dayan, 1973 savaşıdan beri ilk kez İsrail ordusunu alay konusu yapan bu hınzır filmin peşinden uzunca bir süre, ucuz ve sıradan güldürüler çekeceği bir döneme girer. Bu dönemin tek ilgi çekici çalışması yine *Gashash* üçlüsünün başrolde olduğu eğlenceli toplumsal yergisi "*Shlager*" dır (1979). Seyircilerin olsun, eleştirmenlerin olsun fazla ilgisini çekmeyen bu filmlerin ardından çok beğenilen bir üçlemenin ilk filmi olan "*Ha-Chayim Al-Pi Agfa / Agfa'ya Göre Yaşam*" (1992) gelir. Bir İsrail pub'ını mikrokosmos gibi kullanarak dönemin İsrail toplumunun haşin bir eleştirisini yapan film Berlin Festivali'nden ödül alır. "*Agfa*"nın bıraktığı yerden devam eden "*Smicha Hashmalit*

Meahorei Hasoragim / Duvarların İçinde

Aviv 1941

Ushma Moshe / Moşe Adlı Bir Elektrikli Battaniye (1995), amaçsız bir yaşamın karmaşa ve anlamsızlığında kaybolmuş üç ezik karaktere odaklanır. Saldırgan bir terminal kanseri olduğunu ve yaşayacak sadece 92 dakikasını kaldığını öğrenen Bay Baum'un bu 92 dakikayı nasıl geçirdiğini anlatan üçlemenin son halkası *"Mar Baum"* da (1997) *Dayan*, başrolü de oynar. Bütün filmlerinin senaryosunu yazan *Dayan*, sinemacılığının yanında çok sayıda roman yazmış bir yazar, çok sayıda popüler şarkı bestelemiş bir müzisyen ve yapıtları galerilerde sergilenmiş başarılı bir ressamdı. Birkaç kez evlenip boşanan, evlendiği ya da ilişkide bulunduğu kadınlardan dört çocuk sahibi olan *Dayan*'ın son yıllarda iyice ağırlaşan madde bağımlılığı sağlığını etkilemeye başlamış, 2009'da bir de kalp krizi geçirmişti.

Dayan, senaryosunu tamamladığı ve 2014 Haziran ayında çekimlerine başlayacağı *"Yaşamım ve Diğer Yalanlar"* da yalnızlığını ve aşka hasretini şakacı bir dille anlatmayı planlıyordu. Ancak iyice kötüleşen sağlığı buna izin vermemiş ve İsrail Sinemasının en yaratıcı "auteur"lerinden biri olan *Assi Dayan* 1 Mayıs 2014'de yaşama veda etmiştir.

Uri Barbash

1946'da doğan *Uri Barbash*'ın babası yıllarca Mossad için çalışmış ve aile uzun süre Güney Amerika'da yaşamıştır. Filmlerinin çoğunun senaryosunu, romancı, film yapımcısı ve senaryo yazarı kardeşi *Benny Barbash* yazmıştır. İkilinin ilk önemli çalışması, zihinsel sorunları olan bir adamın, akıl hastanesinden çıktığında karısı tarafından terkedildiğini ve ayrıca bir ay boyunca İsrail ordusunda zorunlu görev yapması gerektiğini öğrenmesiyle başlayan *"Ot Kain / Stigma"* dır (1982).

Filistin sorununun barış içinde yaşayan iki ayrı devletin kurularak çözülmesini amaçlayan aktivist *"Shalom Achshav / Barış, Şimdi"* adlı sivil toplum kuruluşunun faal üyesi olan iki kardeş 1982'de Venedikten Eleştirmenler Haftası Ödülüyle dönen ve En İyi Yabancı Film Oscar'ına aday gösterilen *"Me' Ahorei Hasoragim / Duvarların İçinde"* (1984) filmini çekerler. İsraili Yahudilerle Filistinlilerin birlikte yaşamasının mümkün olduğunu, bir hapishane- de, yönetimle ölüm kalım savaşına giren İsraili hükümlülerle Filistinli

siyasi mahkûmların işbirliği yapması üzerinden anlatan film, Filistinlilere insani açıdan bakarak Yahudilerin de, hapishane koşullarında, Filistinlilerinkine benzer koşullarda baskı altında kalmasına ve başkaldırısına odaklanmaktadır. Hem İsraililerle Filistinliler hem de Sefard ve Aşkenaz Yahudiler arasındaki ırkçı ve siyasal gerilimleri çok sert bir dille anlatan filmin eleştirel ve ticari başarısı, *Uri ve Benny Barbash*'ın 1992'de, çoğunlukla aynı oyuncuların yer aldığı *"Me' Ahorei Hasoragim II / Duvarların İçinde II"* adlı bir devam filmini çek-

mesiyle sonuçlanacaktır.

"Ehad Mi'shelanu / İçimizden biri" (1989), bir askeri polislin, bir subayı öldürmekle suçlanan bir Filistinlinin şüpheli ölümünü araştırmak için elit bir paraşütçü birliğine gelmesiyle başlar. Ordugâha geldiğinde hem ödürülen subayın, hem de katil zanlısı Filistinli'yi "soruşturmadan kaçma girişimi" yüzünden vurduğunu açıkça kabul eden subayın askeri okuldan arkadaşları olduğunu öğrenir. İsraili subayın Filistinliyi öldürmesinin, hem ahlâk dışı hem kanun dışı bir "yargısız infaz" olduğu açıkça ortadadır. Ancak açıkça ortada olan bir durum daha vardır. O da, sanık subay *çimizden biri* olduğu için, araştırmacıdan olayın örtbas edilmesinin beklendiğidir.

Çoğunlukla aktif ya da emekli subaylarla ilgili *"Derek Ha'nesher / Kartalın Uçuşu"* (1990), *"Z'man Emet / Gerçek Zaman"* (1991) ve *"Me'lah Ha'arets / Toprağın Tuzu"* (2005) filmlerinden sonra *Uri Barbash*, Yahudi Soykırımı ile ilgili bir üçlemeye girişir. 1930'ların sonunda İsrail'e göç ettikten sonra tanışıp evlenen bir çiftin

Chronica Shel Mashber /
Bir Krizin Tarihçesi

çocuğu olarak, soykırımla doğrudan bir bağlantısı olmamasına karşın, gençliğinden beri soykırımı bir tür takıntı hâline getirdiğini söyleyen Uri, ilk kez konudan uzak durmak isteyen kardeşinin yazmadığı bir senaryoyu çekecektir.

30 yıl sonra bir zamanlar saklandığı evi ziyarete gelen bir Yahudi kadının gözünden anlatılan "Aviv 1941 / 1941 Baharı" (2008), Polonya'da Nazilerden kaçmaya çalışan başarılı bir Yahudi doktorun, karısı ve iki kızıyla, kocası savaştan dönmemiş olan bir kadının evine sığınmalarıyla başlar. Etraflarında süregelen savaşın dehşetinin ortasında iki kadınla erkek arasında imkânsız bir aşk üçgeni gelişir...

Polonya'da uluslararası bir oyuncu kadrosuyla çektiği bu fiminden sonra, üçlemenin senaryosu tamamlanmış olan ikinci bölümünde soykırım sonrası hayatta kalarak hayatını yeniden kurmaya çalışan bir Kapo'ya odaklanacaktır. Üçlemenin son filminde Varşova Gettosu liderlerinden Marek Edelman'ın hikâyesi anlatılacaktır.

Uri Barbash, arada entelektüel ve kültürel açıdan ana akıma karşı koyan on iki genç şairle ilgili "Be'er Chalav be-emitza ha-ir" adlı bir belgesel çekmiştir.

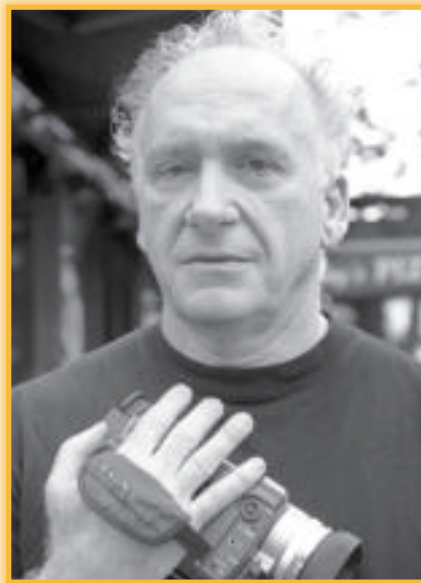
Amos Kollek

1947'de Kudüs'de doğan Amos Kollek (1947), 1965-1993 yılları arasında Kudüs belediye başkanlığı yapan Teddy Kollek'in oğludur. Askerliği-

ni bitirdikten sonra Kudüs İbrani Üniversitesi'nde Felsefe ve Psikoloji öğrenimi gören Kollek, 1971'de mezun olmuş, İsrail basınında ve New York Times'da makaleler yayınlamış, çok sayıda da kitap yazmış ünlü bir yazardır.

New York'da yaşayan Kollek, 1985'de kamera arkasına geçtikten sonra, çoğunlukla İsrail'le bağlantılı bir sinema yapmıştır.

"Lehitraot, New York / Elveda New

York", kendisini aldatan kocasını terk edip Paris'e gitmeye karar veren New York'lu bir genç kadının, uçakta uyuyarak bağlantıyı kaçırmasının ve kendisini kimseyi tanımadığı bir İsrail'de beş parasız ve bagajsız olarak bulmasının hikâyesidir.

"Lahav Hatzui / İki Tarafta Keskin" Amerikalı bir fotoğrafçı kadının çektiği bazı resimler yüzünden, tarafsız olarak resimlemeye geldiği İsrail-Filistin çatışmasının merkezine çekilmesini anlatmaktadır.

15 kadar film çevirdikten sonra Amos Kollek, zor şartlarda yaşamaya çalışan yalnız kadınların sorunlarını karanlık ve umutsuz ortamlarda anlattığı, üçünde de fetiş oyuncusu Anna Thomson'un başrolde olduğu bir üçleme çekecektir: "Sue" (1997), "Fiona" (1998) ve "Bridget" (2002).

Kendisine New York'da yeni bir başlangıç arayan İsrailli bir şairin yaşadıklarına odaklanan Hasar Menucha / Huzursuz'dan (2007) sonra Kollek, yapabildiklerini, yapamadıklarını ve babasıyla olan ilişkilerini samimiyetle anlattığı bir belgesel çeker: "Chronica shel mashber / Bir Krizin Tarihçesi" (2011).

Şimdilik çevirdiği son film, eşini bir intihar bombası saldırısından kaybettikten sonra, hayata sıfırdan başlamak için yine New York'a yerleşen, ancak yaşamındaki boşluğu bir türlü dolduramayan bir adamın, bu boşluğu Sumo Güreşi yaparak doldurmaya çalışmasının öyküsü "Lochem ha-sumo / Sumo Güreşçisi" dir (2012).

Önümüzdeki sayılarda şimdiye kadar tanıtılmaya çalışılmayan diasporada, veya Osmanlı ya da İngiliz hâkimiyetindeki topraklarda doğmuş olan yönetmenlerden sonra gelen farklı bir kuşağa, İsrail Devleti'nde doğmuş olan sinemacıları ele almak üzere. ■

19 Şubat
Perşembe / İş
Sanat Kültür
Merkezi

CHIAROSCURO QUARTET

Bir Rus ve bir İspanyol kemancı, bir İsveçli viyolacı ve bir Fransız çellisten oluşan yaylı çalgılar dördlüsü Chiaroscuro Quartet, genç ve dinamik bir topluluk. Dönem enstrümanlarıyla seslendirdikleri klasik dönem eserlerini tarihsel yaklaşımla yorumlayan dördlü, başarılarını kıvrak ve zarif performanslarıyla birleşen takım ruhuna borçlu. Müziği birlikte hissetmekten öte, müzik yapmayı bir üst seviyeye taşıyan Chiaroscuro Quartet, klasik dönem ruhunu dinleyenlere yeniden yaşıyor.

Program: W. A. Mozart Divertimento, Fa Majör K.138, J. Haydn Yaylı Çalgılar Dördlüsü No. 3, Sol minör Op. 20 (Hob.III.33), F. Schubert Yaylı Çalgılar Dördlüsü, Re minör D. 810 "Ölüm ve Genç Kız"

İKİNCİ NESİL COLTRANE

Babası efsanevi saksafoncu John Coltrane'in izinden giderek daha şimdiden adını altın harflerle caz tarihine yazdıran Ravi Coltrane, İstanbul'da sahne alıyor. Saksafoncu, grup lideri, besteci, prodüktör ve bağımsız plak şirketinin kurucusu olarak etkileyici ve çok yönlü bir kariyer süren John Coltrane, yıldız isimlerin albümlerinde otuzdan fazla kez çalıp kendini ispatladıktan sonra 1997'de lider olarak ilk albümü 'Moving Pictures'ı çıkardı.

Ravi Coltrane: Saksafon, David Virelles: Piyano, Jonathan Blake: Davul, Dezron Douglas: Kontrbas

27 Şubat
Cuma / İş
Sanat Kültür
Merkezi

21 Şubat
Cumartesi /
Salon İKSV

CHARLIE PARKER'A ÖVGÜ

İstanbul, cazın önde gelen müzisyenleri ile caz müziğinin efsanelerini anıyor. Salon İKSV'de 2011'de Billie Holiday, Ella Fitzgerald ve Nina Simone seyirciyle buluştu. 2012'de Frank Sinatra, Ray Charles ve Antonio Carlos Jobim bizleri selamladı. 2013'te Cole Porter, George Gershwin ve Duke Ellington'ı andık. 2014'te Miles Davis, Louis Armstrong ve Chet Baker gecelerinde trompet dahileri vokallerle renklendi.

2015'in ilk konserinde ise saksofon virtüözü Charlie Parker'a bir saygı duruşu gerçekleştiriliyor.

Vokal: Randy Esen, Bora Çeliker, Elif Çağlar,
Saksofon: Engin Receptoğulları
Piyano: Serkan Özyılmaz
Kontrbas: Kağan Yıldız
Davul: Ediz Hafizoğlu
Sunucu: Vedat Özdemiroğlu

YILLARIN ESKİTEMEDİĞİ PACO PENA

40 yıldan uzun bir zamana yayılan kariyeriyle bugün en büyük Flamenko gitaristlerinden ve bestecilerinden biri olarak kabul edilen Paco Peña, Flâmenko'nun gerçek ruhunu yaşattığı çığır açan gösterileriyle tüm dünyada izleyenlerin hayranlığını kazanıyor. Özenle seçmiş olduğu dansçı, gitarist ve şarkıcılardan oluşan topluluğu ile performanslar veren sanatçı, Flâmenko'nun derin temelleri üzerine yaratıcı bir şekilde inşa ettiği eserleriyle

bu antik İspanyol sanat formunu sürekli yeniliyor. Sanatçı, Flâmenko'ya katkılarından dolayı 1997 yılında İspanya Kralı Juan Carlos tarafından liyakat nişanı 'Oficial de la Cruz de la Orden del Mérito Civil' ile onurlandırıldı. Flâmenko'da orijinalliyi ve yeniliği bir arada barındıran Paco Pena, sahip olduğu hayal gücü, bağlılığı ve hüneryiyle Flâmenko'nun sınırlarını hiç durmadan araştırmaya devam ediyor.

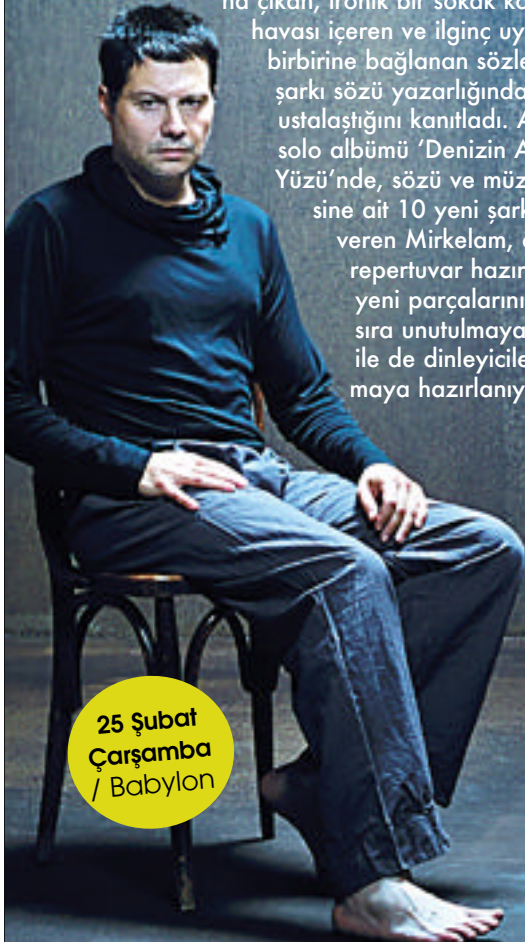
"Dünyaca ünlü Flamenko gitaristi Paco Pena, yeni projesi Flamencura ile ilk kez Türkiye'de..."

**12 Şubat
Perşembe / İş
Sanat Kültür
Merkezi**

MİRKELAM İLE BİRAZ DA POP

Pop müzik dünyasında 'Her Gece' şarkısıyla adını duyuran Mirkelam, "koşan adam" olarak tanındı. 1998 yılında kendi adıyla yayınladığı ikinci albümünün ardından üçüncü albümü 'Unutulmaz' ile dinleyicilerine unutulmaz parçalar hediye etti. 'Kokoreç', 'Terle', 'Kıvrır' ve albüme adını veren 'Unutulmaz' parçalarıyla müzik dünyasındaki farklı konumunu sağlamlaştıran Mirkelam, alaturka, elektronik müzik tınlarını beceriyle kullanma yeteneğinin yanı sıra, alışılmış kalıpların dışına çıkan, ironik bir sokak konuşması havası içeren ve ilginç uyaklarla birbirine bağlanan sözleriyle, şarkı sözü yazarlığında da ustalaştığını kanıtladı. Altıncı solo albümü 'Denizin Arka Yüzü'nde, sözü ve müziği kendisine ait 10 yeni şarkıya yer veren Mirkelam, özel bir repertuar hazırlayarak, yeni parçalarının yanı sıra unutulmayan hitleri ile de dinleyicilerle buluşmaya hazırlanıyor.

**25 Şubat
Çarşamba
/ Babylon**

LUIS ERNESTO GOMEZ Y LA DESCARGA BAND

Dünya müziklerinin Latin yorumları, kendi besteleri, sınırsız ritimler, görselliğin büyüü, işitselliğin doruğa ulaşması... Bu konser, Latin Amerika'dan Afrika'ya, Afrika'dan Avrupa'ya ve bize evrenselliğin birleştirdiği bir şanson'dan fado'ya, cumbia'dan salsa'ya, AfroCuban'dan latin caza, böylesi hayat bulup şahlanıp içimize aktığı, seyircinin tüm bu ayının bir parçası olarak inanılmazı yaşayıp en çekingenin dahi kıpır kıpır eşlikte bulunduğu bir şölen olacak.

Sanatçılar: Luis Ernesto Gomez (vo, tumba), Gülseren Gomez (vo, perc), Deniz Biber (vo), Semih Sural (tp), Alper Elmacı (keyb), Alper Kılıç (b), Riccardo Marengi (d), Richie Flores (tumba).

**13 Şubat
Cuma /
Nardis
Jazz Club**

OFF BROADWAY'DE 'HİT' OLMUŞ BİR OYUN

12 Şubat
Perşembe
13 Şubat Cuma
Zorlu Drama
Sahnesi /
Tiyatro

İlk sezonunda 'Jersey Boys', 'Cats', 'Notre Dame de Paris' gibi dünyanın en popüler müzikallerini İstanbullularla buluşturan ve ikinci sezonunda da 'The Phantom of the Opera' ile Disney'den 'Beauty and the Beast' gibi çok sevilen müzikalleri; orijinal prodüksiyonlarıyla sergilemeye devam eden Zorlu; 'Seni Seviyorum, Mükemmelsin, Şimdi Değiş' ile yapımcı olarak da adından söz ettiriyor. Her sahnesinde kendinizden bir parça bulacağınız 'Seni Seviyorum Mükemmelsin, Şimdi Değiş'; insanın varoluşundan bu yana süregelen, yer, zaman,

durum değişse de bazı yönleri hiç değişmeyecek olan bir ilişkiyi konu ediyor. Aşk, randevular, sevgililer, evlilik ve aileler hakkında gizliden gizliye hep düşündüğümüz ama bir türlü yüksek sesle dile getiremediğimiz gerçekleri muzip diliyle önümüze apaçık seren bu müzikal; Broadway dışında en uzun süredir oynanan müzikal olma özelliğini taşıyor ve önümüze çok tanıdık, hayatımızın içinden karakterler sunmasından dolayı popülerliğini hala koruyor. Metin ve Şarkı Sözleri: Joe Dipietro, Müzik: Jimmy Roberts, Yönetmen: Lerzan Pamir / Mehmet Ergen

HAKAN ŞENSOY, BURÇİN BÜKE

Yetenekli müzisyen Hakan Şensoy, Burçin Büke ile caz dinletisi için sahnede. Günümüz teknolojik çağında, fikir akımlarının, besteci güncelerinin, müzik türlerinin birbirleriyle etkileşimi sıradanlaşmışken, söz konusu oluşumun 20. yy başlarında dünya toplumunda ne denli yavaş olduğu çok aşikârdır. Ancak, iletişimin yavaşlığı bestecilerin müzikal etkileşimlerini şaşılacak derecede süratle işler kilmalarına engel olmamıştır. ABD'de caz müziği senfonik orkestralara Rus bestecilerin orkestralama yöntemleriyle uyarlanırken, Sovyet sınırları da Amerikan müziğinin albenisinden kendini alamıyordu. Tüm bunlar olurken Avrupa'da sol görüşlü besteciler ise caz etkileşimli yeni Avrupa salon müziğini yazmaya koyulmuşlardır. İşte bu dinletide belki de sözü edilen öykü kulaklarınızda canlanıyor.

16 Şubat
Pazartesi
/ Süreyya
Operası

YAŞAMAYA DAİR

Genco Erkal'ın Nazım Hikmet tutkusunun yeni ürünü olan 'Yaşamaya Dair' adlı müzikli gösterisi, sahnelenmeye devam ediyor.

Nazım Hikmet'in ölümünün 50. yıldönümü için Genco Erkal'ın uyarlayıp yönettiği oyunda, Tülay Günel da oynuyor. Piyano ve viyolonsel eşliğinde oynanacak oyunda, başta Fazıl Say ve Zülfü Livaneli olmak üzere değişik bestecilerin Nazım şarkıları da seslendirilecek.

Ağırlıklı olarak ozanın Bursa Cezaevi'ndeki yaşamını, eşi Piraye Hanım'a olan tutkusunu anlatan oyun, daha sonra sürgün yılları ve vatan hasretine odaklanarak, destansı yaşamından izlenimlerle noktalanıyor.

16 Şubat
Pazartesi
/ Trump
Tower

BI' TORBA DOLUSU MIS KOKU

Koroplast, kokulu çöp torbaları, çilek, vanilya ve limon kokulu çeşitleriyle mis gibi kokuyor. Banyonuzun ve mutfağınızın kokusunu değiştiriyor.

KOROPLAST[®]
Hayatı Kolaylaştırır

Çok özel hissetmek için ünlü olmanız gerekmiyor. Yeni Vito Tourer Select.

- Yeni 4 silindirli 190 beygir gücündeki 119 BlueTec dizel motoruyla 100 km'de 5,8 lt'ye düşen karma yakıt tüketimi.*
- Led Akıllı Işık Sistemi'ne sahip Xenon farlar, Şerit Takip Asistanı, Çarpışma Önleme Asistanı, 9. Nesil Adaptive ESP®i, Rüzgar Savrulma Asistanı ve Yorgunluk Asistanı standart.
- 7 ileri 7G-Tronic Plus otomatik şanzıman, geri görüş kamerası, Aktif Park Asistanı, alüminyum alaşımlı jantlar, otomatik ön ve arka klima standart.

Mercedes-Benz
İletişim Hattı
4446244

www.mercedes-benz.com.tr

www.facebook.com/mercedesbenzticari

Mercedes-Benz
Vans. Born to run.

*İlanda yer verilen modelin ortalama yakıt tüketimi 100 km'de 5,3 lt ile 6,6 lt arasında, CO₂ emisyon değerleri ise 140 g/km ile 173 gr/km arasında değişmektedir. Aracın dış görünümü, ilandaki görselden farklılık gösterebilir.